

495-91043
๘๙๘๒๐
ร. 3

การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนต่างกัน และได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน
กับการสอนตามคู่มือครู

ปริญญานิพนธ์
ของ
โสภณา แจ่มยวง

22 ต.ค. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

ตุลาคม 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อ. A๐Δ ๖๕

การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนต่างกัน และได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน
กับการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ
ของ
โสภนา แจ่มยวง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
ตุลาคม 2538

การศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนท่ามะขามวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน สอนโดยการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน และกลุ่มควบคุม 30 คน สอนโดยการสอนตามคู่มือครู ในแต่ละกลุ่มแบ่งระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ออกเป็น 3 ระดับคือ สูง ปานกลาง และต่ำ ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที ดำเนินการวิจัยโดยใช้แผนการวิจัยแบบ 2 x 3 Factorial Design

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทิศทาง (Two - way Analysis of Variance)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01
2. นักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยต่างกัน มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01
3. การสอนและระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทย
4. ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01
5. นักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยต่างกัน มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01
6. การสอนและระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อความสามารถในการเขียนภาษาไทย

A COMPARATIVE STUDY OF MATHAYOM SUKSA I STUDENT'S THAI READING
AND WRITING ABILITY WITH DIFFERENT MOTIVATION LEVELS
IN LEARNING THROUGH THE INSTRUCTION BASED ON THE
GENRE-BASED APPROACH AND THE TEACHER'S MANUAL

AN ABSTRACT
BY
SOPHANA JAMYOUNG

Presented in Partial fulfillment of the requirements of the Master
of Education degree in degree Secondary Education
at Srinakharinwirot University

October 1995

The purpose of this study was to compare the result of Thai reading and writing ability of Mathayom Suksa I students with different Motivation level in learning Thai through the Instruction Based on the Genre-Based Approach and the teacher's manual

The Sample was the Mathayom Suksa I studentes at Thamakamwitya School, Photharam, Rachaburi, during the first semester of the 1995 academic year There were devided into 2 groups of 30 students each group comprised 3 motivation levels in learning Thai high, average and low motivation level The expernmental group was taught through the Genre-Based Approach The control group was taught through the teacher's manual Each group had to study the same content for 16 periods of 50 minutes. The research design of this study was the model 2 x 3 factorial design

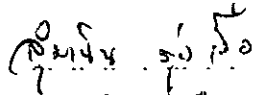
The instruments were the Thai reading and wring ability tests and the motivation in learning Thai The data was statistically analysed by using Two-way Analysis of Varience

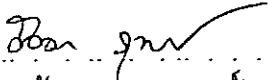
The results of the study indicated that

- 1 The Thai reading ability of the experimental group and the control group was significantly different at the 01 level
- 2 The group of the students with different motivation levels in learning Thai was significantly different in Thai reading ability at the 01 level
- 3 The interaction between the methods of teaching and The motivation levels in learning Thai was no significantly effect in the Thai reading ability
- 4 The Thai writing ability of the experimental group and the control group wad significantly different at the 01 level
- 5 The group of the students with different motivation levels in learning Thai wad significantly different in Thai wrting ability at the 01 level
- 6 The interaction between the methods of teaching and The motivation levels in learning Thai was no significantly effect in the Thai wrting ability

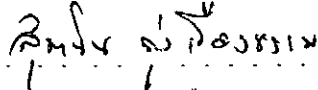
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

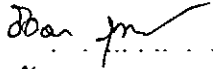
คณะกรรมการควบคุม

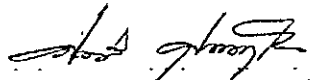
 ประธาน
(ผศ. สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)

 กรรมการ
(รศ. อัจฉรา สุขารมณ)

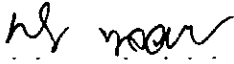
คณะกรรมการสอบ

 ประธาน
(ผศ. สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)

 กรรมการ
(รศ. อัจฉรา สุขารมณ)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ขจรศรี ชาทิกานนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร. ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 17 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2538

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ความช่วยเหลือ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์อัจนรา สุขารมณ อาจารย์พิศศรี กมลเวช และอาจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความเมตตาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อรพินทร์ ชูชม รองศาสตราจารย์พวงรัตน์ ทวีรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล อาจารย์พิสมัย ชุ่มจิตร ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัยและมีค่าอย่างยิ่งทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์พิสุทธิ์ รอดบำเรอ ผู้อำนวยการโรงเรียนท่ามะขามวิทยา อาจารย์อุไร แจ่มใส อาจารย์พรทิพย์ เหลืองวิลัย อาจารย์เกษร เนียมหอม และอาจารย์โรงเรียนท่ามะขามวิทยา ทุกท่านที่ให้การสนับสนุน อำนวยความสะดวก ตลอดระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4, 1/5 โรงเรียนท่ามะขามวิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการทดลองครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์มลวิทย์ สมศักดิ์ อาจารย์น้ำเพชร จำปาทอง ที่ให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณ คุณป้าเสงี่ยม นุตตะโร พี่ละเอียด ลักษิตานนท์ น้องและเพื่อนทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือเอื้ออาทรและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยทำงานสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของ บิดา มารดา ครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

โสภนา แจ่มยวง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน	23
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของการอ่านและการเขียน	28
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน	30
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ	49
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู	59
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	65
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	66
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	67
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	67
การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล	75
การวิเคราะห์ข้อมูล	77
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	77

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	84
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	94
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	94
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	96
การวิเคราะห์ข้อมูล	96
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	97
อภิปรายผล	97
ข้อเสนอแนะ	103
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	112
ประวัติย่อของผู้วิจัย	208

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 เกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบความสามารถในการเขียนภาษาไทย	71
2 แผนการทดลอง	76
3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทย	86
4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	87
5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยระหว่างนักเรียน ที่มีแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยสูง ปานกลาง และต่ำ	88
6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทย	89
7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	91
8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทยระหว่างนักเรียน ที่มีแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยสูง ปานกลาง และต่ำ	92
9 แสดงค่าความยากง่าย (p) อำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการอ่านภาษาไทย	200
10 แสดงค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจให้คะแนนแบบทดสอบความสามารถในการเขียน ภาษาไทย	201
11 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย	202
12 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทย	204
13 แสดงคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยหลังการทดลอง	205
14 แสดงคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทยหลังการทดลอง	206

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การดำรงชีวิตของคนในสังคม จำเป็นต้องใช้ภาษาในการสื่อความหมาย แลกเปลี่ยนความต้องการ ถ่ายทอดความคิดและศิลปวิทยาการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีที่จะนำไปสู่ความมั่นคงทางสังคม ตลอดจนความก้าวหน้าด้านวิชาการ นอกจากนี้ภาษายังเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่แสดงถึงเอกลักษณ์และอิสรภาพ อันเป็นที่พึงปรารถนาและน่าภูมิใจของคนในชาติ สำหรับคนไทยใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารเพื่อการศึกษา การดำรงชีวิตทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ตลอดจนเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวให้ถึงความเป็นชาติ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้ภาษาไทยเป็นวิชาบังคับทุกระดับชั้น ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาภาษาไทยไว้ว่าเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะการใช้ภาษาไทย 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนอันจะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและใช้ในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเกิดความภูมิใจในความเป็นไทย

ในทักษะทั้ง 4 ด้านของวิชาภาษาไทยนั้น สามารถจัดแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มทักษะ คือ ทักษะส่งสาร ได้แก่ ทักษะพูดและทักษะเขียน อีกกลุ่มหนึ่งคือทักษะรับสาร ได้แก่ ทักษะฟัง และทักษะอ่าน การอ่านนับว่าเป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวัน เพราะบุคคลต้องศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เพื่อพัฒนาสติปัญญา มีทัศนะกว้างขวางและปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ในด้านการศึกษา การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาสรรพวิชาต่าง ๆ ผู้ที่มีทักษะการอ่านดีย่อมใช้ในการสื่อสาร แสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2534 : 5) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะด้านการรับรู้ที่มีความสำคัญมากเพราะเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และเป็นรากฐานในการเรียนแต่ละสาขาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์และความสามารถของแต่ละคน นับว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มีผลระยะยาวที่สุด จะเห็นว่าการอ่านที่รู้จักใช้ความคิดพิจารณาตรึกตรองเป็นอันดี มีส่วนช่วยเสริมสร้างความสำเร็จในชีวิต สำหรับการเขียนเป็นทักษะด้านส่งสารที่เป็นเครื่องมือที่ใช้แทนคำพูดเพื่อสื่อความรู้ ความคิด ความรู้สึก หรือเรื่องราว ไปยังผู้อ่านให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งต้องอาศัย

ความสามารถมากจึงจะสื่อสาร ให้ถึงผู้รับได้ อีกทั้งการเขียนยังเป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึกและถ่ายทอดวัฒนธรรมทั้งอดีต ปัจจุบันและอนาคตต่อเนื่องกัน

จากความสำคัญดังกล่าว ในการพัฒนาทักษะการอ่านให้ได้ผลดีนั้น จำเป็นอย่างยิ่งต้องพัฒนาให้สัมพันธ์กับทักษะอื่น ๆ โดยเฉพาะทักษะการเขียน เนื่องจากทักษะการอ่านและทักษะการเขียนมีความสัมพันธ์กันมากและส่งเสริมการพัฒนาซึ่งกันและกัน ดังที่ รัตนา คุญจรัส (2534 : 33) ให้แนวคิดว่า หากผู้สอนภาษาได้นำทักษะการอ่านและทักษะการเขียนมาสอนร่วมกัน แล้วเชื่อว่าจะทำให้ความสามารถในทักษะทั้งสองของผู้เรียนพัฒนามากขึ้น เฮย์ส (Heys 1962 : 320 - 322) กล่าวว่า ถ้านักเรียนมีความเข้าใจด้านการอ่านก็จะส่งผลให้มีความสามารถด้านการเขียน เช่นเดียวกับฮุลเลทท์ (Hulett 1986 : 487 - A) พบว่า เด็กที่มีความชำนาญในการอ่านจะเขียนได้ดีด้วย และ อรุณี วิริยะจิตรา (2525 : 39) แสดงความเห็นว่าการสอนภาษาโดยนำเอาทักษะการอ่าน และการเขียนมาสัมพันธ์กันจะทำให้นักเรียนชอบและให้ความสนใจต่อทักษะการเขียนมากขึ้น กิจกรรมการอ่านเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนมากขึ้น ในขณะเดียวกันทักษะการเขียนจะช่วยเสริมทักษะการอ่านให้ดีขึ้นรวมทั้งก่อให้เกิดความคงทนในการจำมากขึ้นด้วย ดังนั้นผู้สอนจึงควรฝึกทักษะทั้งสองอย่างสม่ำเสมอ เพราะจะช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อใช้สื่อสารและแสวงหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการสอนทักษะการอ่าน และการเขียนในระดับมัธยมศึกษาเท่าที่ผ่านมา ยังประสบปัญหา อยู่มาก โดยเฉพาะความเข้าใจในการอ่าน กล่าวคือ นักเรียนอ่านแล้วจับใจความสำคัญไม่ได้เนื่องจากมีทักษะในการอ่านไม่เพียงพอ ดังที่ กนก จันทรขจร (2532 : 7) กล่าวว่า นักเรียนมีทักษะเบื้องต้นอยู่บ้างแล้ว แต่ไม่ใช่นักอ่านที่ดี ไม่สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ สุจิตเพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม (2536 : 13) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า นักเรียนขาดการฝึกทักษะจึงทำให้ไม่มีความเข้าใจในการอ่าน ในด้านการเขียน จากการประเมินมาตรฐานการศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่าคะแนนประเมินเกี่ยวกับการเขียน (เรียงความ) อยู่ในระดับที่ยังไม่พอใจ (กรมวิชาการ 2525 : 5) นักเรียนเขียนเรียงความไม่ได้ เขียนวกวนไม่มีเอกภาพ เขียนไม่ตรงกับหัวข้อเรื่อง (ทรง จิตประสาธ 2526 : 110) และไม่มีความคิดที่จะเขียนทำให้ต้องลอกเลียนแบบคนอื่น (กรรณิการ์ พวงเกษม 2533 : 33) นอกจากนี้นักเรียนยังไม่แน่ใจในสิ่งที่ตนเขียนจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจตรงกับที่ตนต้องการ จึงทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ดังที่ พิศวาท ลัดดากุล (2524 : 5) ศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 88 รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเขียน เพราะการเขียนเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก นักเรียนไม่ชอบการเขียนและเรียนไม่เข้าใจ จึงทำให้การเขียนของนักเรียนด้อยกว่าทักษะอื่น ๆ ไม่สามารถเขียนเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้และจากการ

ประเมินผลคุณภาพการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เขตการศึกษา 7 ในจุดประสงค์หลักของวิชาภาษาไทย ผลปรากฏว่า จุดประสงค์เกี่ยวกับการเขียนของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 42.35 (กรมสามัญศึกษา 2531 : 13) ต่อจากนั้นในปี 2533 กรมสามัญศึกษาประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ในจุดประสงค์ความเข้าใจในการอ่าน-ความสามารถในการเขียนและการประพันธ์ พบว่าทุกเขตการศึกษาโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ต่ำได้คะแนนเฉลี่ยรวมต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม

จากปัญหาที่กล่าวมาอาจมีผลสืบเนื่องมาจากหลายสาเหตุด้วยกัน การสอนของครูเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีทักษะการอ่านและการเขียนไม่ดีเท่าที่ควร กล่าวคือ ครูสอนโดยใช้การบรรยาย และยังเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นเนื้อหามากกว่าสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนน้อยมาก (เสาวลักษณ์-รัตนวิรัช 2533 : 34, อ้างอิงมาจาก กรมวิชาการ 2531) จากผลวิจัยกระบวนการหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 พบว่า การจัดการเรียนการสอนทั่วไปเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการเรียนการสอนอ่านเน้นความรู้มากกว่าความคิด สำหรับการสอนเขียนนั้นครูมักจะให้นักเรียนเขียนตอบคำถามมากกว่าการฝึกเขียนเป็นเหตุผลที่แสดงถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ 2532 : 171 -340)

อีกสาเหตุหนึ่งนักเรียนไม่ได้ฝึกทักษะเท่าที่ควร โดยเฉพาะการเขียนเนื่องจากนักเรียนในชั้นมีจำนวนมาก ครูไม่มีเวลาฝึกและตรวจงานในรายละเอียด ทำให้นักเรียนไม่ทราบข้อบกพร่องของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการฝึกทักษะ โดยเฉพาะการเขียนที่ต้องมีการตรวจแก้ไข ชี้แนะข้อบกพร่องให้นักเรียนได้ทราบผลย้อนกลับ อันจะก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดียิ่งขึ้นในที่สุด (สุจิต เพียรชอบ. 2531 : 11; บรรเทา กิตติศักดิ์ 2532 : 32 และบรรจง พงษ์ศาสตร์. 2535 : 7)

จากสภาพปัญหาการสอนการอ่านและเขียนดังกล่าว การสอนของครูควรได้รับการแก้ไขมากที่สุด ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ครูยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และไม่มีโอกาสในการฝึกทักษะเท่าที่ควร ซึ่งวิธีการสอนที่น่าสนใจและควรนำมาแก้ปัญหาดังกล่าว คือ การสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน เป็นการสอนที่จัดกิจกรรมการเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการฝึกทักษะการใช้ภาษา และเรียนรู้ความหมายจากเนื้อความก่อนแล้วจึงไปสู่คำสอน การสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน ยึดหลักการเกี่ยวกับทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงระบบ โดยเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อเนื้อหาความจากบริบทภาษาในสถานการณ์ วัฒนธรรม และการใช้ภาษาของบุคคลที่แตกต่างกัน ในกิจกรรมการเรียนนักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์

แสดงความคิดเห็นจากการศึกษาเนื้อหาและลักษณะของภาษา จะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ ข้อความยิ่งขึ้นแล้วร่วมกันวางแผนการเขียนโดยอาศัยข้อมูลที่นักเรียนมีประสบการณ์ และรวบรวม ข้อมูลในลักษณะต่าง ๆ เช่น สังเกต จดบันทึก อภิปราย เป็นต้น จากนั้นผู้สอนมีบทบาทกระตุ้น ให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดด้วยการตั้งคำถาม และช่วยกันขัดเกลาเนื้อหาความให้สมบูรณ์ ขั้นสุดท้าย นักเรียนสามารถเขียนเนื้อหาความได้เองอย่างอิสระโดยมีการร่างข้อความ และขอคำแนะนำจากผู้สอน เพื่อปรับปรุงงานเขียนของตน จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม และทราบผลการปฏิบัติงาน จะก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนได้ ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการนำการสอนตาม แนวทฤษฎีอรรถฐานมาทดลองเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษกับ การสอนตามคู่มือครูในระดับมัธยมศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทย ในระดับประถมศึกษา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานมีความสามารถ ในการอ่านและการเขียนสูงกว่าการสอนตามคู่มือครู (ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม 2534, วิภาดา ประสารทรัพย์ 2535 และจินตนา นักบุญ 2536)

นอกจากกระบวนการเรียนการสอนแล้ว องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนอีกประการหนึ่ง คือ แรงจูงใจ ซึ่งเป็นองค์ประกอบภายในที่กระตุ้นหรือนำทางพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ดังที่ เมอเรีย (Murray 1983 84) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการเรียน ที่ทำให้การเรียนสัมฤทธิ์ผลตามต้องการและจาโคโบวิท (Jakobovit 1971 85) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนสูงจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียน ถึงแม้ไม่มีความถนัด ในการเรียนแต่ถ้ามีแรงจูงใจก็จะสามารถเรียนได้ไม่ยากนัก

จากหลักการของการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานดังกล่าว ประกอบกับยังไม่มี การทำวิจัยในวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำการสอนตามแนวทฤษฎี อรรถฐานมาทดลองสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เปรียบเทียบกับการสอนตามคู่มือครู เพื่อ ศึกษาความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียน ต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอน ตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู

2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่มีแรงจูงใจที่มีในการเรียนวิชาภาษาไทยต่างกัน

3 เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนกับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยที่มีผลต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทย

๔ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู

5 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยต่างกัน

6 เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนกับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยที่มีผลต่อความสามารถในการเขียนภาษาไทย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์และแนวทางแก่ครูผู้สอนภาษาไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย ในการเลือกและปรับปรุงวิธีการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและความสามารถในการเขียนของนักเรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่ามะขามวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ที่เรียนวิชาภาษาไทยรายวิชา ท 101 จำนวน 6 ห้องเรียน รวม 240 คน

2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่ามะขามวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียนจากจำนวนทั้งหมด 6 ห้องเรียน แล้วแบ่งระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนในแต่ละห้องออกเป็น 3 ระดับ คือ สูง กลางและต่ำ จากการทำแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

โดยใช้ระดับคะแนนตอบแบบสอบถามเป็นเกณฑ์ในการแบ่งระดับแรงจูงใจในการเรียน กลุ่มนักเรียนในแต่ละระดับแรงจูงใจ ระดับละ 10 คน กลุ่มละ 30 คน จับสลากเป็นกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน 1 กลุ่มและกลุ่มที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู 1 กลุ่ม

3 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ใช้เวลาทดลองกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์

4 เนื้อเรื่องที่นำมาใช้ในการทดลอง

เนื้อเรื่องที่นำมาใช้ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเป็นเรื่องเดียวกัน โดยคัดเลือกมาจากหนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 จากวารสาร นิตยสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โดยพิจารณาความยากง่ายให้อยู่ในระดับเดียวกับแบบเรียนภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

5 ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

5.1.1 การสอนวิชาภาษาไทย แบ่งออกเป็น 2 วิธี ได้แก่

- 1) การสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน
- 2) การสอนตามคู่มือครู

5.1.2 แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

- 1) ระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยต่ำ
- 2) ระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยปานกลาง
- 3) ระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยสูง

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ความสามารถในการอ่านภาษาไทย

5.2.2 ความสามารถในการเขียนภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1 อรรถลักษณะ (Genre) หมายถึง ลักษณะหรือชนิดของเนื้อความ (Text) ซึ่งหมายถึงความหมายปริบทภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ และปริบทภาษามีองค์ประกอบดังนี้

1.1 เรื่องราว (Field) เป็นข้อความต่อเนื่องซึ่งเป็นตัวบอกว่าอะไรกำลังเกิดขึ้น

1 2 ความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา(Tenor)ในลักษณะสื่อสารเกี่ยวกับข้อความต่อเนื่องนั้น ๆ ทำให้การใช้ภาษาแตกต่างกันไปตามสถานการณ์

1 3 วิธีในการใช้ภาษา (Mode) ภาษาที่ใช้ในบริบทต่าง ๆ จะใช้อย่างไร เช่น เป็นภาษาพูด ภาษาเขียน หรือภาษาภาพ

2 อรรถฐาน หมายถึง แนวหรือพื้นฐานในการจัดเนื้อหาตามอรรถลักษณะของบทเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ที่ใช้แบ่งได้ 8 ชนิด ดังนี้

2 1 เรื่องจากประสบการณ์ (Recount) หมายถึง เรื่องเล่าหรือเขียนเล่าถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาและเป็นประสบการณ์ของผู้เขียน

2 2 การรายงาน (Report) หมายถึง เรื่องที่ให้ความรู้ ให้ข้อเท็จจริงแก่ผู้อ่าน

2 3 การอธิบาย (Explanation) หมายถึง การเขียนเกี่ยวกับสาเหตุ และกระบวนการต่าง ๆ โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุและผลว่าเกิดอะไรขึ้น เกิดขึ้นได้อย่างไร และเหตุใดจึงเกิดขึ้น

2 4 เรื่องที่เกี่ยวกับความคิดเห็น (Exposition) หมายถึง การแสดงความคิดเห็นส่วนตัว หรือความคิดของตนเองที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งอาจเป็นการถกเถียงหรือโต้แย้ง

2 5 วิธีการ (Procedure) หมายถึง การแนะนำการปฏิบัติซึ่งจะกล่าวถึงวิธีการหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน

2 6 เรื่องเชิงจินตนาการ (Narrative) หมายถึง เรื่องที่เล่าหรือเขียนเล่าจากจินตนาการ ส่วนมากมักจะเป็นนิทานหรือนิยาย

2 7 การอภิปราย (Discussion) หมายถึง การแสดงเหตุผล และความจำเป็นชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสียเป็นการเจาะจงให้ผู้อ่านคล้อยตาม

2 8 การสังเกต (Observation) หมายถึง การให้ความเห็นและให้รายละเอียดของการสังเกตสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกเนื้อหาชนิดเรื่องจากประสบการณ์ รายงาน และเรื่องเชิงจินตนาการ มาทดลองสอนนักเรียน โดยคัดเลือกเนื้อหาจากสื่อต่าง ๆ เช่น แบบเรียนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วารสาร นิตยสาร สิ่งพิมพ์ที่นักเรียนเห็นในชีวิตประจำวัน มีความยากง่ายในระดับเดียวกับแบบเรียนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. การสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน หมายถึง การสอนที่เน้นสื่อเนื้อหาจากบริบทภาษา (Context) ในกาลเทศะต่าง ๆ การเรียนรู้ภาษาจะเริ่มจากการให้ผู้เรียนรับรู้รูปแบบภาษาตามลักษณะ

ของบริบทภาษาในสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตลอดจนสถานภาพ และความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา รูปแบบของภาษาที่นำมาสอนนั้นจะมีลักษณะเป็นเนื้อความ (Text) ชนิดต่าง ๆ เรียกว่า อรรถลักษณะ (Genre) ซึ่งเป็นรูปแบบภาษาที่แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ในการสื่อความหมายอย่างเด่นชัด และมีระบบทางภาษาโดยเฉพาะ ในแต่ละอรรถลักษณะมีลักษณะโครงสร้างการดำเนินเรื่องของเนื้อความในการสื่อสารที่สามารถแยกแยะเนื้อความได้ว่าเป็นอรรถลักษณะใด และจากประสบการณ์ที่ได้รับจากตัวแบบของภาษานั้นเองจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและสื่อความตามรูปแบบภาษาได้อย่างมีเป้าหมาย อันจะช่วยพัฒนาไปสู่ความสามารถในการเขียนโดยอิสระของผู้เรียน ซึ่งมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดำเนินการสอน ดังนี้

3.1 ขั้นการให้รายละเอียดรูปแบบของเนื้อความ

3.1.1 ให้นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะต่าง ๆ ของเนื้อความโดยครูและนักเรียนอ่านเรื่องที่จัดตามอรรถลักษณะต่างๆ ไว้แล้ว ร่วมกัน และครูใช้คำถามป้อน เช่น ถ้าเป็นเรื่องเล่าจากประสบการณ์ ครูมีลำดับของคำถาม คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร แล้วอย่างไรต่อไป สรุปเป็นอย่างไร เป็นต้น

3.1.2 เสนอรายละเอียดของเรื่องโดยทำผังภูมิ

3.1.3 วิเคราะห์โครงสร้างในการดำเนินเรื่อง ครูให้นักเรียนอ่านและพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ของเนื้อความร่วมกัน เช่น การแสดงส่วนของข้อความหลักของเนื้อความ สนับสนุนและความสรุป การใช้ภาษาของเนื้อความ เช่น คำขึ้นต้น คำเชื่อมต่อเนื่องเรื่องราว เป็นต้น

3.1.4 ครูชี้แนะส่วนต่าง ๆ ของเนื้อความที่แยกรายละเอียดและชักถามนักเรียนจนเป็นที่เข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นต่อข้อความแต่ละส่วนได้

3.1.5 ให้นักเรียนค้นหาเรื่องอื่น ๆ ที่มีอรรถฐานเช่นเดียวกับที่สอน เช่น ให้นักเรียนไปค้นคว้าในห้องสมุดหรือครูเตรียมเอกสารมาให้ นักเรียนค้นคว้า

3.2 ขั้นการตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความ

3.2.1 นักเรียนทั้งชั้นเลือกหัวเรื่องที่จะเขียนร่วมกันจากอรรถฐานเดิมแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มจะทำงานในกลุ่มของตนโดยการช่วยเหลือกันหาข้อมูลมาเขียนด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูล ระดมพลังสมองอภิปราย เป็นต้น จากนั้นบันทึกข้อมูลเหล่านั้นไว้

3.2.2 นักเรียนเขียนโครงร่างของเรื่องใหม่ลงในแผ่นป้ายของแต่ละกลุ่มแล้วนำผลงานมาเสนอหน้าชั้น อภิปรายร่วมกันเพื่อเป็นข้อมูลในการเขียนตามหัวข้อเรื่องที่ทุกกลุ่มตกลง

เขียนร่วมกัน ความคิดเห็นหรือประเด็นใดตรงกันหรือสอดคล้องกันก็จะทำเครื่องหมายโยงเพื่อ สะดวกต่อการจัดลำดับความสำหรับการเขียนและพิจารณาว่าข้อมูลสอดคล้องกับอรรถลักษณะหรือไม่

3.2.3 ครูเป็นผู้นำแนวทางการเขียนเนื้อความตามหัวเรื่องที่กำหนด โดยอาศัย ข้อมูลของนักเรียนบนกระดานดำและจากการตอบคำถามของนักเรียน จากนั้นครูจะเขียนเนื้อความ ที่ถูกต้องลงบนกระดานดำหรือแผ่นใส หลังจากเขียนเสร็จแล้วทั้งครูและนักเรียนช่วยกันขัดเกลา งานเขียนให้สมบูรณ์จากนั้นให้นักเรียนลอกเนื้อความลงในสมุด

3.3 ขั้นการเขียนโครงสร้างเนื้อความโดยอิสระ

3.3.1 นักเรียนแต่ละคนเลือกหัวเรื่องที่จะเขียนใหม่ หากเป็นไปได้ควรเกี่ยวข้องกับนักเรียนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน

3.3.2 นักเรียนแต่ละคนร่างข้อความโดยอาศัยรูปแบบการเขียนอรรถลักษณะ ตามขั้นตอนต่าง ๆ และการเชื่อมโยงโครงสร้างของเนื้อความจากรูปแบบที่ได้เรียนไปแล้ว

3.3.3 นักเรียนนำข้อความที่ร่างมาขอคำแนะนำจากครูเพื่อปรับปรุงแก้ไข งานเขียนให้ถูกต้อง

3.3.4 นำโครงร่างงานเขียนที่ได้รับการแก้ไขไปเขียนเนื้อความให้สมบูรณ์

4 การสอนตามคู่มือครู หมายถึง กิจกรรมการสอนที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญ-ศึกษาได้จัดพิมพ์เผยแพร่ เพื่อให้ครูใช้เป็นแนวในการสอนวิชาภาษาไทย โดยมีลำดับการสอน ดังนี้

4.1 การสร้างความสนใจ คือ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจบทเรียนเป็นการสร้าง แรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ โดยการสนทนาหรือใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน

4.2 แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายปลายทางของ การสอน

4.3 ทบทวนความรู้เดิม คือ การทบทวนความรู้ที่นักเรียนมีอยู่ก่อนแล้วอันจะเป็น พื้นฐานหรือเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการอภิปราย ซักถาม หรือ ทำแบบทดสอบ

4.4 เสนอบทเรียนใหม่ คือ การอธิบายเนื้อเรื่องใหม่ โดยสอนให้นักเรียนทราบถึง หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นความรู้ใหม่ ซึ่งอาจใช้อุปกรณ์ เช่น รูปภาพ บัตรคำ

4.5 ให้แนวการเรียนรู้ คือ การแนะนำให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยตนเอง โดยการให้ดูตัวอย่างที่ถูกต้องแล้วช่วยกันวิเคราะห์ วิวิจารณ์

4.6 ปฏิบัติ คือ การให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้และทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง

4.7 การแจ้งผลการปฏิบัติ คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับให้นักเรียนทราบ ครูชมเชยหรือแนะนำแก้ไข

4.8 การประเมินผล คือ การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบแล้วประเมินผลว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

4.9 ส่งเสริมความแม่นยำและถ้อยโอนการเรียนรู้ คือ การสรุปทบทวนเพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการเรียนเพิ่มมากขึ้นโดยการทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม

5. ความสามารถในการอ่านภาษาไทย หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนสามารถแสดงออกได้ หลังจากศึกษาบทเรียนแล้วในด้านการจับใจความสำคัญ ขยายความ แปลความ ตีความและสรุปความของเรื่องที่ได้ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและนำไปหาคุณภาพแล้ว

6. ความสามารถในการเขียนภาษาไทย หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาสำหรับการเขียนเรียงความภาษาไทย ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเรียงความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว โดยให้นักเรียนเขียนเรียงความจากเรื่องที่กำหนดให้ ความยาวประมาณ 10-15 บรรทัด ใช้หลักการพิจารณาเสนอเรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสาร การลำดับความ การขยายความ เพื่อสื่อสารความคิดให้ชัดเจนตามจุดประสงค์

7. แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย หมายถึง สภาวะทางจิตที่ผลักดันให้นักเรียนมีความมานะพยายามในการเรียนวิชาภาษาไทย อันสืบเนื่องมาจากมีความสนุกสนานในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จ เห็นประโยชน์และคุณค่าในการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และหาคุณภาพแล้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
- 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
- 3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน
- 4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ
- 5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน
- 6 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ความหมายของการอ่าน

การอ่านนับว่าเป็นทักษะที่ต้องอาศัยการทำงานของสมองเพื่อทำความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ข้อเท็จจริง มีวิจารณ์ญาณ เรียบเรียงจัดระเบียบ การนำไปใช้ ด้วยเหตุนี้ทางการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ (2525 : 2) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่าน คือ การแปลความของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำ และความคิดแล้วนำความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเครื่องหมายแทนคำพูด และคำพูดก็เป็นเพียงเสียงที่ใช้แทนของจริงอีกทอดหนึ่ง เพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำที่ปรากฏอยู่ในข้อความนั้น

มานิต บุญประเสริฐ (2526 : 9) อธิบายว่า การอ่าน หมายถึง การสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน โดยมีข้อเขียนเป็นสื่อกลาง หน้าที่ของผู้อ่าน คือ ค้นหาความหมายจากผู้เขียนนั้น ผู้อ่านจะเข้าใจข้อความมากหรือน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น ลักษณะเรื่องที่อ่าน ประสบการณ์ร่วมระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน ความสามารถทางด้านภาษา เป็นต้น

วันเพ็ญ สภิกิตย์ (2526 : 9) กล่าวถึง การอ่านว่าเป็นกระบวนการสื่อความคิดจากผู้อ่านไปสู่ผู้เขียนเป็นการแปลความ สัญลักษณ์ หรือตัวอักษรที่ใช้แทนคำพูดให้ได้ความหมายที่แจ่มชัด

สมบูรณ์โดยนำไปสัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้อ่าน หัวใจสำคัญของการอ่าน คือ การเข้าใจสิ่งที่อ่าน แฮริสและสมิธ (Harris and Smith 1976 : 14) ให้ความหมายการอ่านว่าเป็นกระบวนการคิดที่ใช้ความรู้ ประสบการณ์เดิม ทักษะคิดของผู้อ่าน ค้นหาความหมายข่าวสารจากสิ่งที่อ่าน

จากความหมายของการอ่านที่กล่าวมา พอจะสรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน โดยผู้อ่านต้องแปลความหมาย ทำความเข้าใจตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ โดยใช้ความคิด ความรู้สึก ความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นแนวทางในการรับสารเพื่อให้ตรงกับการสื่อของผู้เขียน

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญทำให้บุคคลได้พัฒนาสติปัญญา แสวงหาความรู้และมีประสบการณ์เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 73 - 74) กล่าวว่า ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวันเป็นทักษะที่นักเรียนใช้แสวงหาสรรพวิชาต่าง ๆ เพื่อความรู้ความบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ ผู้มีนิสัยรักการอ่าน มีอัตราเร็วในการอ่านสูงย่อมแสวงหาความรู้และการศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันนี้ในต่างประเทศมีการส่งเสริมการอ่านอย่างมากทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเพราะถือว่าถ้านักเรียนมีพื้นฐานการอ่านอย่างดี แล้วย่อมสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาอื่นได้เป็นอย่างดี

ทวีป อภิสิทธิ์ (2526 : 53 - 54) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จะช่วยเสริมสร้างประสบการณ์จำลองเพิ่มเติมให้กับผู้อ่าน ยิ่งขึ้นจากข้อเท็จจริงนั้นพบว่าตลอดชีวิตของเราและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นตรงกับตัวบุคคลอาจมีไม่มากนักผู้ใดอ่านมาก ผู้นั้นย่อมรู้มากและประสบการณ์กว้างไกล เกิดความคิดที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ และสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ที่ดีกว่าเดิมเพิ่มขึ้น

ชุติมา สัจจามันท์ (2528 : 8 - 15) กล่าวว่า การอ่านทำให้เกิดพัฒนาการไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ พฤติกรรมและการดำเนินชีวิต คีลธรรม ค่านิยม ฯลฯ การอ่านมีส่วนช่วยปรับปรุงชีวิตให้สดใสสมบูรณ์ การอ่านคือการมีชีวิตอยู่ (Reading is Living) เพราะตราใบใดที่โลกไม่หยุดหมุนวิชาการต่าง ๆ จะเจริญงอกงาม มีการค้นคว้า ค้นพบ ทฤษฎีความรู้ใหม่ ๆ ให้เรียนรู้โดยไม่สิ้นสุด ความสำเร็จจากการศึกษามักจะเป็นผลมาจากความ

สามารถในการอ่าน ขอบเขตและลักษณะการอ่านอีกด้วย นอกจากนี้การอ่านยังก่อให้เกิดความสนุกสนาน สร้างจินตนาการ ขยายขอบเขตของชีวิต

สนิท ตั้งทวี (2536 4 - 6) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการอันสำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ เพื่อให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาการต่าง ๆ การอ่านจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญของนักเรียน นิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไปในการเรียนรู้วิทยาการต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันมาก สังคมเปลี่ยนแปลงเจริญก้าวหน้ามากเพียงไร การอ่านก็เป็นทักษะที่สำคัญในการแสวงหาความรู้ให้ทันต่อเหตุการณ์มากเท่านั้น อีกทั้งยังช่วยเพิ่มพูนสติปัญญา ประสพการณ์ ให้สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่เปลี่ยนได้อย่างเป็นสุข

จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านหนังสือของแต่ละบุคคลมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน ดังที่ สนิท ตั้งทวี (2536

1 - 2) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

- 1 เพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ โดยละเอียด
- 2 เพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ โดยย่อ
- 3 เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นหรือความสงสัย
- 4 เพื่อต้องการทราบข่าวสารข้อเท็จจริง
- 5 เพื่อต้องการศึกษาค้นคว้า
- 6 เพื่อเป็นที่ยอมรับในวงสังคมและสามารถปรับตัว วางตัวให้เข้ากับคนอื่นได้
- 7 เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน

อัมพร สุขเกษม (2526 5 - 6) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการอ่านว่า

- 1 อ่านเพื่อความบันเทิงใจหรือพักผ่อน
- 2 อ่านเพื่อหาความรู้ ผู้อ่านต้องมีพื้นฐานทางการอ่านพอสมควรต้องรู้จักความสำคัญของเรื่อง บันทึกข้อความสำคัญหรือใช้การท่องจำ

3 อ่านเพื่อสร้างความคิด ผู้อ่านต้องมีความรู้ในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างดี อ่านแล้ว

สามารถไตร่ตรองเพื่อประเมินความคิดนั้น เพื่อให้เกิดปัญญาและแนวทางใหม่ ๆ

จึงสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการอ่าน มีหลายประการต่าง ๆ กัน เช่น อ่านเพื่อความรู้อ่านเพื่อความบันเทิง พัฒนาความคิดและให้เกิดความเพลิดเพลิน เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความมุ่งหมาย ความสนใจของผู้อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ความสามารถในการอ่าน

บอนด์ และทิงเคอร์ (Bond and Tinker 1967 235) กล่าวว่า ความสามารถในการอ่านขึ้นอยู่กับพื้นฐานดังต่อไปนี้

1 การเข้าใจความหมายของคำ (Word Meaning) การเข้าใจความหมายของคำเป็นทักษะพื้นฐานของการอ่าน ถ้าหากนักเรียนเรียนรู้ความหมายของคำไม่เพียงพอ นักเรียนจะไม่สามารถเข้าใจประโยค (Sentence) อนุচ্ছেท (Paragraph) และทำให้ไม่สามารถที่จะอ่านหรือพูดได้

2 การเข้าใจความหมายของกลุ่มคำ (Thought Units) นักเรียนจะเข้าใจความหมายของประโยคได้ก็ต่อเมื่อนักเรียนรู้จักอ่านเป็นกลุ่มคำ การอ่านทีละคำทำให้ไม่สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่าน

3 การเข้าใจประโยค (Sentence Comprehension) นักเรียนจะเข้าใจความหมายเป็นรายคำและเป็นกลุ่มคำแล้ว นักเรียนจะต้องเห็นความสัมพันธ์ระหว่างคำ และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคำในประโยคด้วย นักเรียนที่ไม่สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างคำและระหว่างกลุ่มคำในประโยคจะไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน

4 การเข้าใจอนุচ্ছেท (Paragraph Comprehension) นักเรียนเข้าใจอนุচ্ছেทได้ก็ต่อเมื่อนักเรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างประโยคในอนุচ্ছেท การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยคก่อนข้างจะยากแต่ถ้านักเรียนขาดความสามารถทางด้านนี้แล้วนักเรียนจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้

5 การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างอนุচ্ছেท (Comprehension of Larger Units) นักเรียนจะสามารถเข้าใจเรื่องที่ยาวขึ้นได้ก็ต่อเมื่อนักเรียนสามารถจัดลำดับความคิดของเรื่องที่อ่านได้และต้องมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างอนุচ্ছেทด้วย

แฮร์ริส (Harris 1979 : 59) ได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านไว้ว่า จะต้องประกอบด้วยความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำใหม่ ๆ จากบริบท เข้าใจโครงสร้างของประโยคและเข้าใจเรื่องหรือเรื่องราววรรคตอนและตัวพิมพ์ เป็นต้น

1 ความสามารถทางความคิด ได้แก่ ความสามารถที่จะระบุจุดประสงค์ของผู้แต่งเข้าใจความคิดสำคัญและความคิดย่อยที่สนับสนุนความคิดสำคัญ และสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สามารถอ่านได้

2 ความสามารถในการตีความหมายทั่วทั้งทำนองและลีลาการเขียนของผู้เขียน
สรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านนั้นประกอบด้วยทักษะในการสร้างความหมายจากสัญลักษณ์ โดยผ่านกระบวนการทางความคิด การจับความสำคัญ การแปลความ การตีความการขยายความ และการระลึกละเอียดที่อ่านได้

องค์ประกอบที่ช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ

การอ่านไม่ใช่เพียงการอ่านตามตัวอักษรแต่เป็นการทำความเข้าใจเรื่องที่เราอ่าน ดังนั้นจึงต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการที่จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ

ฉัตรสุตา ดวงพลอย (2525 : 13) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ช่วยให้การอ่านประสบความสำเร็จ มี 4 ประการ คือ

1 ความรู้ทางภาษา (Linguistic Knowledge) ในขั้นเริ่มแรก ผู้อ่านจะเริ่มที่การเรียนรู้เสียงให้สัมพันธ์กับตัวอักษร และการรู้ความหมายของแต่ละคำ แต่การอ่านจะเปลี่ยนไปเมื่อผู้อ่านมีประสบการณ์ในการอ่านมากขึ้น และเมื่ออ่านเก่งแล้วก็จะสามารถเดาความหมายได้ และเมื่ออ่านอยู่เสมอ ก็จะเกิดทักษะในการอ่านในที่สุด

2 ประสบการณ์ โลกทัศน์ ความรู้ ความเชื่อต่าง ๆ (Scheme) ซึ่งรวมไปถึงความรู้และความสามารถ ความพร้อมในเนื้อหาที่ผู้อ่านมีต่อสิ่งที่อ่านด้วย

3. ความสมบูรณ์ในตัวเองของเนื้อเรื่องหรืองานเขียนนั้น ๆ (Conceptual or Semantic Completeness) ความเข้าใจจะเกิดขึ้นได้ยากถ้าเรื่องที่อ่านนั้นไม่มีเนื้อความสมบูรณ์ในตัวเอง ยกเว้นในกรณีที่ผู้อ่านมีความพร้อมในเนื้อหาที่กำลังอ่านซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์จากการเรียนรู้

4 ความสามารถในการวิเคราะห์โครงสร้างของงานเขียน (Text Schema) จากการวิเคราะห์ภาษาในระดับสูงกว่าประโยค (Discours Analysis) ทำให้ทราบงานเขียนแต่ละชิ้นแต่ละประเภท มีโครงสร้างที่มีลักษณะที่ต่างกัน งานเขียนของแต่ละบุคคลยังสะท้อนความเชื่อตลอดจนวัฒนธรรมของผู้เขียนด้วย ดังนั้นถ้ามงานเขียนนั้นเสนอเรื่องราวที่ต่างไปจากวัฒนธรรม

หรือประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน การอ่านจะประสบความสำเร็จได้ยากเพราะประสบการณ์การเรียนรู้ (Schema) ของผู้เขียนกับผู้อ่านต่างกัน

นอกจากนั้น วิลเลียม (Williem. 1986 3 - 7) ยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. ความรู้ในระบบการเขียน (Knowledge of Writing System) ด้านการสะกดคำและการอ่านออกเสียง ปัญหาหนึ่งของผู้เรียนภาษาคือไม่มีความรู้คำศัพท์มากพอ

2. ความรู้เรื่องภาษา (Knowledge of Language) ผู้อ่านที่ประสบความสำเร็จในการอ่านจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องรูปแบบของคำ การเรียบเรียงคำ โครงสร้างและไวยากรณ์ของภาษา

3. ความสามารถในการตีความ (Ability of Interpret) เนื่องจากการอ่าน ไม่ใช่การทำความเข้าใจข้อความแต่ละประโยคโดยไม่มีสัมพันธกับประโยคอื่น ผู้อ่านจึงต้องเข้าใจจุดประสงค์ของข้อความ รู้วิธีการเรียบเรียงประโยคเป็นข้อความที่ต่อเนื่องกันและเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยค

4. ความรู้รอบตัวทั่วไป (Knowledge of the World) ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของข้อเขียน วัฒนธรรม เหตุการณ์ปัจจุบันหรือความรู้รอบตัวอื่น ๆ ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ยิ่งผู้อ่านมีความรู้และประสบการณ์มากเท่าใด ก็จะสามารถเลือกความรู้และประสบการณ์ของตนให้ตรงกับของผู้เขียนเพื่อทำความเข้าใจกับเรื่องนั้น ๆ เพราะผู้อ่านที่มีประสบการณ์หรือความรู้ที่ต่างไปจากผู้เขียนย่อมไม่สามารถเข้าใจความคิดความรู้ที่ผู้เขียนถ่ายทอดไว้ได้

5. เหตุผลในการอ่านและวิธีการอ่าน (Reason of Reading and Reading Style) เหตุผลของการอ่านของผู้อ่านแต่ละคนย่อมต่างกันไป และเหตุผลหรือความต้องการในการอ่านนี้เองมีผลต่อการเลือกวิธีอ่าน ดังนั้นเมื่อต้องการอ่าน จึงต้องทราบว่าจะอ่านอะไร อ่านทำไม และจะอ่านอย่างไร

จากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพดังกล่าวมาแล้ว สำหรับผู้อ่านที่ต้องการอ่านเพื่อความเข้าใจ จะต้องอาศัยทักษะที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประการ คือความรู้ทางภาษา โดยเฉพาะวิธีการเรียบเรียงคำออกมาเป็นข้อความ เพื่อสื่อความหมายที่ต้องการและความรู้ในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะประสบการณ์เฉพาะตัว ความรู้รอบตัวด้านต่าง ๆ ความเชื่อ ซึ่งถ้าผู้อ่านและผู้เขียนมีตรงกัน การอ่านก็ยิ่งประสบความสำเร็จได้มากขึ้น

ความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านจัดว่าเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของการอ่าน การอ่านสิ่งใดก็ตามถ้าอ่านแล้วไม่เข้าใจเรื่องที่อ่านก็ถือว่าการอ่านที่ไม่สมบูรณ์

ชวาล แพร์ตกุล (2520 : 134) กล่าวถึงความเข้าใจในการอ่านว่า เป็นความสามารถในการผสมผสานแล้วขยายความรู้ความจำให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ คือ

- 1 รู้ความหมายและรายละเอียดย่อย ๆ ของเรื่องนั้นมาก่อนแล้ว
- 2 รู้ความสัมพันธ์ระหว่างชั้นความรู้ย่อย ๆ เหล่านั้น
- 3 สามารถอธิบายสิ่งเหล่านั้นได้ด้วยภาษาของตนเอง(ภาษาพูด)
- 4 เมื่อพบสิ่งอื่นใดที่มีสภาพทำนองเดียวกันกับเรื่องที่เคยเรียนรู้มาแล้วสามารถตอบ

และอธิบายได้

คาร์เรลล์ (Carrell 1986 87) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ ความเข้าใจในประโยคอนุเจต และโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้าใจในรูปแบบการเรียบเรียงเรื่อง เข้าใจในรูปแบบหรือโครงสร้างของข้อเขียน และในความหมายที่กว้างที่สุดอาจกล่าวได้ว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ การรับรู้ข้อมูลหรือข่าวสารจากงานเขียน

เมื่อพิจารณาถึงความเข้าใจในการอ่านดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าการที่ผู้อ่านจะมีความเข้าใจในการอ่านได้ดีนั้น ผู้อ่านจะต้องมีความรู้ในเรื่องความหมายของคำ วลี ประโยค อนุเจต การเรียบเรียงประโยค ตลอดจนเข้าใจความสัมพันธ์ของแต่ละประโยค ตลอดจนเข้าใจ ความสัมพันธ์ของแต่ละประโยค สามารถจับใจความสำคัญ บอกรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน เรียบเรียงเหตุการณ์ในเรื่องและสรุปความได้

ระดับความเข้าใจในการอ่าน

การอ่านเพื่อความเข้าใจ สามารถแบ่งได้หลายระดับ เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือ แสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลินและเสริมบุคลิกภาพ โดยที่ระดับความเข้าใจในการอ่านขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้อ่าน ดังนั้น การอ่านที่มีจุดมุ่งหมายต่างกันย่อมต้องการระดับความเข้าใจต่างกันด้วย ดังที่ ดัลแมน และคนอื่น ๆ (Dallman and others 1974 166) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ 3 ระดับ ดังนี้

1 ระดับความเข้าใจข้อเท็จจริง (Factual Level) หมายถึง เข้าใจเนื้อเรื่องตามตัวหนังสือที่เขียนไว้

2. ระดับความเข้าใจขั้นตีความ (Interpection Level) หมายถึง ความเข้าใจโดยอาศัยการสรุปความ ตีความและแปลความหมายจากเรื่องที่อ่านได้

3 ระดับความเข้าใจในขั้นประเมินค่า (Evaluation Level) หมายถึง ความสามารถในการประเมินค่าสิ่งที่ผ่านมา โดยอาศัยความรู้ประสบการณ์ของผู้อ่านพิจารณาตัดสิน

เบอร์มิสเตอร์ (Burmister 1974 147 -148) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านโดยอาศัยพื้นฐานจากแซนเดอร์ส (Sanders) ซึ่งดัดแปลงมาจากลำดับขั้นการเรียนรู้ของบลูม (Bloom) ได้ 7 ระดับ ดังนี้

1 ระดับความจำ (Memory) คือ การที่ผู้อ่านจำในสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวไว้ ซึ่งได้แก่การจำหรือการเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง วันที่ คำจำกัดความ ใจความสำคัญของเรื่อง และลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง

2 ระดับแปลความ (Translation) คือ การนำเอาข้อความหรือสิ่งที่เข้าใจไปแปลเป็นรูปอื่น เช่น การแปลภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง การถอดความจากคำจำกัดความ หรือข้อความจากการนำใจความสำคัญของเรื่องไปแปลเป็นรูปแผนที่ แผนภูมิ เป็นต้น

3 ระดับการตีความ (Interpretation) คือ การอ่านที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้เขียนไว้ เช่น เมื่อได้เหตุมาแล้วสามารถหาเหตุผลได้ สามารถทำนายเหตุการณ์ต่อไปได้ หรือสรุปความจากสิ่งที่กล่าวโดยทั่ว ๆ ไป และสามารถมองเห็นเป็นภาพพจน์ในสิ่งที่อ่านได้

4 ระดับการประยุกต์ใช้ (Application) คือ ความเข้าใจหรือมองเห็นหลักการ แล้วนำหลักการไปประยุกต์ใช้จนประสบความสำเร็จได้

5 ระดับการวิเคราะห์ (Analysis) คือ ความสามารถในการอ่าน แยกแยะส่วนประกอบย่อย ๆ ที่ประกอบกันเข้าเป็นส่วนใหญ่ได้ ได้แก่ การวิเคราะห์ การโฆษณาชวนเชื่อแยกแยะบทประพันธ์ ตรวจสอบการใช้เหตุผลผิด ๆ และความเห็นในสิ่งที่อ่านได้

6 ระดับสังเคราะห์ (Senthesis) คือ การนำความคิดเห็นที่ได้จากการอ่านมาผสมผสานกันแล้วจัดเรียบเรียงใหม่

7 ระดับการประเมิน (Evaluation) คือ ความสามารถในการวางเกณฑ์และตัดสินสิ่งที่อ่านโดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นบรรทัดฐาน เช่น เรื่องราวที่อ่านอะไรบ้างเป็นจริง (Facts)

อะไรบ้างเป็นจินตนาการ (Fantasy) อะไรบ้างเป็นความคิดเห็น (Opinion) อะไรบ้างที่เป็นความเชื่อของเรื่องที่เราอ่าน เป็นต้น

อุทัย ภิรมย์รัตน์ (2533 : 5 - 8) กล่าวถึง ระดับความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

1 การรับรู้คำและความเข้าใจความหมายของคำในระดับมัธยมศึกษาต้องอาศัยปริบท โครงสร้างของคำ การพบเห็นคำต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและการค้นคว้าจากพจนานุกรม

2 การอ่านเพื่อจับใจความ การทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านจากประโยคข้อความหรือย่อหน้า ต้องอาศัยการวิเคราะห์โครงสร้างประโยค ข้อความ ย่อหน้า หรือเรื่องราวนั้น ๆ จึงจะเข้าใจความหมายจากตัวหนังสือ การอ่านประเภทนี้เป็นการอ่านที่มุ่งเพื่อจับใจความทั่วไป แบ่งได้ 2 อย่าง คือ

2.1 ใจความสำคัญหรือใจความหลัก หมายถึง เรื่องเกี่ยวกับใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร หมายความว่าอย่างไร เป็นต้น

2.2 ใจความรอง หมายถึง รายละเอียดที่เป็นข้อมูลสนับสนุนใจความหลักให้ชัดเจนขึ้น อาจจะเป็นตัวอย่าง เหตุผลและสถานการณ์ต่าง ๆ จับใจความเพราะต้องอาศัยการสัมพันธ์ของใจความหลักกับใจความรองและสิ่งอ้างอิงอื่น ๆ ทำให้เกิดอนุมานความหมายในภาษาทั่วไป เรียกว่า ความหมายโดยนัย เช่น

2.2.1 อนุมานหรือสรุปเรื่องที่อ่าน

2.2.2 การทำนายเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่จะเกิดขึ้น

2.2.3 การคัดเลือกและการจัดรวม

3 การอ่านเพื่อขยายความ เป็นการทำความเข้าใจในระดับสูงกว่าการจับใจความ แต่เป็นทักษะในกลุ่มเดียวกับการตีความ คือ การนำข้อมูลจากการจับใจความไปใช้กับสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกัน ผู้อ่านต้องใช้เหตุผลเชิงเปรียบเทียบและอนุมานจากข้อมูลเดิมถึงความเป็นไปได้ของเหตุการณ์หรือข้อความต่าง ๆ

4 การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นการอ่านเพื่อเลือกและประเมิน ซึ่งประกอบด้วยทักษะย่อยต่อไปนี้

4.1 การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากข้อความที่อ่าน

4.2 การประเมินค่าความเชื่อถือได้ของข้อมูล

43 การแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่านซึ่งประกอบด้วยการใช้ปัญญาและอารมณ์ หรือ ความประทับใจจากข้อความที่อ่าน

44 การนำไปใช้

ความสามารถในการอ่านต้องอาศัยความเข้าใจในการอ่านเป็นส่วนสำคัญ ในการสอนอ่าน การกำหนดขอบข่าย วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย เช่น ความเหมาะสมของตัวผู้เรียน ได้แก่ วัย ระดับชั้น ความรู้พื้นฐาน เป็นต้น ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาความสามารถในการอ่าน ในระดับการจับใจความสำคัญ แปลความ การตีความ การขยายความ และการสรุปความ ดังนี้

การจับใจความสำคัญ หมายถึง การสรุปสาระสำคัญของเรื่อง ความสำคัญของเรื่อง เหตุผลหรือสรุปหลักการ สรุปแก่นของเรื่อง

การแปลความ หมายถึง ความสามารถในการให้ความหมายข้อความต่าง ๆ ได้โดยแปลตามลักษณะและนัยของเรื่อง ซึ่งเป็นความหมายที่ถูกต้องและใช้ได้ดีสำหรับเรื่องนั้น ๆ

การตีความ หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสัมพันธ์ระหว่างความหลักกับความย่อย ๆ ของเรื่องนั้นและสิ่งอ้างอิงอื่น ๆ จนสามารถนำมากล่าวถึงอีกนัยหนึ่ง

การขยายความ หมายถึง ความสามารถขยายความหมายและนัยของเรื่องนั้นให้กว้างไกลไปกว่าสภาพข้อเท็จจริงด้วยการคาดคะเนหรือทำนายนัยต่าง ๆ ได้

การสรุปความ หมายถึงความสามารถในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของข้อความโดยพิจารณาจากความหมายที่ซ่อนอยู่ในข้อความ ซึ่งจะช่วยให้สามารถสรุปความได้อย่างถูกต้อง

ทฤษฎีการสอนอ่าน

ทฤษฎีการสอนอ่านในปัจจุบันมีด้วยกันหลายทฤษฎี ทฤษฎีที่สำคัญ คือ ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์และทฤษฎีทางจิตวิทยา แม้ว่าเป้าหมายของการสอนอ่านจะคล้ายคลึงกันคือ ต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจับใจความสำคัญ หารายละเอียดของเรื่อง แปลความ ตีความ ขยายความ และมีเจตคติการอ่านในทางบวก เช่น รักการอ่าน มีความสนใจในการอ่าน ฯลฯ แต่ทฤษฎีทั้งสองจะมีแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การให้ปัจจัยป้อนแก่ผู้เรียนแตกต่างกันไปบ้าง การสอนอ่านควานผสมผสานระหว่างทฤษฎีการสอนอ่านทั้งภาษาศาสตร์ และทางจิตวิทยาอยู่ในตัวอย่างบูรณาการ โดยพิจารณาทั้งลักษณะของธรรมชาติทางภาษาศาสตร์ที่

มนุษย์พึงรับรู้ และมีประสบการณ์จากวัสดุที่อ่านหรือสิ่งที่อ่านในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งคำนึงถึงกระบวนการอ่านของมนุษย์โดยธรรมชาติเป็นสำคัญ ซึ่งจะเป็นหลักการอ่านที่ดีต่อไปและเข้าใจกระบวนการอ่านซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองต่อไป (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2534 : 23)

แบบการสอนอ่าน

ในการสอนอ่านนั้นผู้อ่านจะมีแบบการอ่านของตน โดยผู้อ่านจะเลือกแบบการอ่านที่ทำให้สามารถอ่านเรื่องได้เข้าใจในเวลาอันรวดเร็ว

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2525 : 87) กล่าวว่า แบบของการอ่าน มีดังนี้

1 การอ่านแบบล่องไปสลับ เป็นกระบวนการอ่านที่ผู้เรียนเริ่มต้นด้วยการรับรู้และจำแนกหลักของตัวอักษร คำ ประโยคและข้อความตามลำดับ ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจกับตัวอักษรสระ พยัญชนะและวรรณยุกต์ แล้วจึงอ่านคำ ทำความเข้าใจความหมาย

2 การอ่านแบบบนไปสู่ล่าง เป็นกระบวนการอ่านที่ผู้เรียนเริ่มต้นด้วยการเก็บใจความสำคัญก่อน ต่อจากนั้นจึงพิจารณาว่าคำยากก็คำและสะกดอย่างไร การอ่านแบบนี้ผู้อ่านต้องจับใจความสำคัญในเวลาอันรวดเร็ว ที่มักพบเนื้อหาบางตอนที่เป็นส่วนปลีกย่อย

3 กระบวนการปฏิสัมพันธ์ภายใน เป็นกระบวนการอ่านโดยใช้วิธีที่ 1 คือ อ่านแบบล่องไปสลับ และวิธีที่ 2 คือ การอ่านแบบบนไปสู่ล่างรวมกัน ผู้อ่านจะจับใจความพร้อมทั้งจำแนกคำและแปลความหมายของคำไปพร้อมกัน วิธีนี้ผู้อ่านต้องฝึกทักษะการอ่านและประสบการณ์เกี่ยวกับเนื้อเรื่องมาก่อน

เยาวรี ประเสริฐภักดี (2534 : 3) กล่าวว่า แบบการสอนอ่านมีการสอนเป็นวิธีดังนี้

1 การอ่านแบบข้ามคำ ผู้อ่านจะกวาดสายตาอย่างรวดเร็วเพื่อให้ได้ใจความคร่าว ๆ ว่า บทอ่านนี้เกี่ยวกับเรื่องอะไร ใจความสำคัญมีอะไรบ้าง การอ่านในลักษณะนี้ผู้อ่านจะต้องรู้จักการคาดคะเนเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของบทอ่าน การอ่านแบบข้ามคำนี้ ผู้อ่านสามารถใช้วิธีการดังนี้ คือ อ่านชื่อเรื่อง อ่านหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย อ่านย่อหน้าแรก และย่อหน้าสุดท้ายของเนื้อหาอ่านประโยคแรก

2 การอ่านแบบกวาดสายตา เป็นการอ่านเพื่อต้องการทราบรายละเอียดของข้อมูล การอ่านแบบนี้ต้องอาศัยความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเนื้อหาที่อ่าน ผู้อ่านจึงสามารถวิเคราะห์และ

ตีความได้อย่างถูกต้อง ด้วยเหตุนี้ผู้อ่านต้องอ่านเนื้อหาอย่างละเอียดถี่ถ้วนและติดตาม ส่วนใหญ่เป็นการอ่านตำราหรืองานด้านวิชาการต่าง ๆ

3 การอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นทักษะการอ่านระดับสูง คือผู้อ่านสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่อ่านไปแล้วได้ เช่น แสดงเหตุผลประกอบการอ่านว่าเห็นด้วยหรือไม่กับสิ่งที่ปรากฏในข้อเขียน การที่ฝึกให้นักเรียนมีโอกาสนำเหตุผลประกอบ คือ การเปิดโอกาสให้มีการโต้เถียงหรืออภิปราย (Discussion) หลังจากอ่านข้อเขียนนั้นแล้ว

4 การอ่านเชิงวิจารณ์ เป็นการอ่านที่ต้องใช้ความคิดไตร่ตรองเพื่อติชม ประเมินสิ่งที่อ่านตั้งแต่สำนวนภาษาที่ใช้เสนอเนื้อหา จุดประสงค์ในการเขียน ตลอดจนการตัดสินใจของผู้เขียน หรือการกระทำของตัวละครในเรื่อง เป็นการให้นักเรียนประเมินเรื่องราวที่ได้อ่านว่าชอบเรื่องที่อ่านหรือไม่ เพราะอะไร ถ้าไม่ชอบ เพราะอะไร เป็นต้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านเชิงวิจารณ์นี้ได้แก่ สติปัญญา ภูมิหลังหรือประสบการณ์เดิม และเจตคติต่อเรื่องที่อ่านของนักเรียน ฉะนั้นในการสอนอ่านนี้ครูควรเลือกบทอ่านและกิจกรรมให้เหมาะสม ตลอดจนควรคำนึงถึงความสนใจของนักเรียน

การสอนทักษะการอ่าน

ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวันเพราะเป็นทักษะที่นักเรียนใช้แสวงหาสรรพวิชาการต่าง ๆ เพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านและมีทักษะในการอ่าน ย่อมแสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการพูด และการเขียนได้เป็นอย่างดี การสอนการอ่านให้เกิดทักษะจึงเป็นเรื่องสำคัญ

จากคำอธิบายรายวิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดสาระสำคัญของการอ่านไว้ว่า ให้นักเรียนอ่านออกเสียงทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง อ่านหนังสือหรืองานเขียนต่าง ๆ ทั้งบันเทิงคดีและสารคดี ท่องจำบทประพันธ์ที่ชอบเพื่อจับใจความสำคัญ แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น ตีความแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านได้ เลือกอ่านหนังสือได้ตามต้องการ

ดังนั้น ในการสอนอ่านให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรนั้น สมถวิล วิเศษสมบัติ (2528 : 73 - 74) กล่าวถึงการสอนทักษะการอ่านให้นักเรียนว่า ควรคำนึงถึงความเข้าใจ คือความสามารถเข้าใจลายลักษณ์อักษรหรือข้อความที่อ่านอย่างครบถ้วน ฝึกความเร็วในการอ่าน

เพราะการอ่านเร็วจะทำให้ได้เปรียบในด้านการเรียนและการทำงาน นอกจากนั้นควรฝึกการใช้
 วิจารณญาณในการอ่านถ้าผู้อ่านมีความเข้าใจแล้วควรมีวิจารณญาณในการอ่านเพื่อประโยชน์ต่อ
 ตนเอง และ ทรงพร อิศโรฤทธกุล (2529 : 38 - 41) กล่าวถึง การสอนอ่านและการจัดกิจกรรม
 การอ่าน ควรพิจารณาว่าความเข้าใจระดับประโยคยังไม่พอ ต้องเข้าใจความหมายทั้งหมดในย่อหน้านั้น
 นั้น อ่านทำความเข้าใจทั้งหมดแล้วเก็บรายละเอียดที่หลัง ในการจัดกิจกรรมควรใช้บทอ่านที่พบจริง
 ควรใช้ทักษะสัมพันธ์ ไม่ควรสอนทักษะอ่านอย่างเดียว เพราะในชีวิตจริงเมื่ออ่านอะไรมักจะนำไป
 เล่าหรือเขียนบอกคนอื่นต่อไป ควรตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน ฝึกกระบวนการหาคำตอบให้มาก
 เมื่อสอนไปควรมีการทดสอบไปทุกระยะเพื่อให้ทราบการพัฒนาการในการอ่านของนักเรียน หากมี
 ปัญหาในการอ่านครูจะช่วยแนะ และมอบหมายงานให้นักเรียนได้อ่านด้วยตนเอง เป็นการฝึก
 ช่วยตนเองเพื่อการรู้คำศัพท์ ความหมายและเรื่องราว

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจะเห็นว่า การพัฒนาทักษะการอ่านให้มี
 ประสิทธิภาพนั้น ต้องฝึกให้เป็นไปตามลำดับของการอ่าน โดยพิจารณาจากวัย ระดับชั้น และ
 ความรู้พื้นฐานของผู้เรียนในการฝึกทักษะการอ่าน ควรเริ่มจากการรับรู้ในขั้นต้นและค่อย ๆ สูงขึ้น
 เรื่อย ๆ จนกระทั่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการอ่านที่ตั้งไว้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

ความหมายของการเขียน

การเขียนนับว่าเป็นทักษะที่ซับซ้อน ผู้เขียนต้องถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดเป็นลายลักษณ์
 อักษรที่ถูกต้องตามระเบียบแบบแผน ความหมายของการเขียน มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายท่าน ดังนี้

โมรี ชินสำราญ (2530 : 90) กล่าวว่า การเขียนเป็นวิธีการติดต่อสื่อสารจากบุคคลหนึ่ง
 ไปยังอีกบุคคลหนึ่งที่อยู่ใกล้เคียงกันในสังคมเดียวกันให้สามารถรับรู้ความคิด ความต้องการและ
 อารมณ์ของกันและกันได้

อัจจิมา เกิดผล (2533 : 73) กล่าวว่า การเขียนคือ การสื่อความหมายโดยตัวอักษรเป็น
 เครื่องมือในการส่งสารเพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบความรู้ ความคิดและความรู้สึกของผู้เขียน

เคดเลอร์ (Kadler 1970 : 2) กล่าวว่า การเขียนคือ วิธีการสื่อความหมาย โดยใช้ระบบ
 สัญลักษณ์ ตัวอักษร ซึ่งมีสมาชิกในสังคมเป็นสื่อเพื่อแสดงข้อความที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การ
 โฆษณา หรือเพื่อถ่ายทอดความคิดและถ้อยคำลงบนแผ่นกระดาษ

ฟินอคเชียโร (Finocchiaro 1980 : 130) กล่าวว่า การเขียนคือ ความคิดที่แสดงออก ในลักษณะตัวอักษร นักเรียนจะแสดงสิ่งที่มีอยู่ในใจ ประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก และอารมณ์ ออกมาด้วยตัวอักษร

กล่าวโดยสรุปว่า การเขียน คือ การถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก ความคิด ประสบการณ์ ของผู้เขียนโดยใช้ตัวอักษรเป็นสื่อเพื่อส่งสารให้ผู้อ่านได้ทราบ ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ซับซ้อน เพราะผู้เขียนต้องใช้ความรู้ ความสามารถและองค์ประกอบหลายอย่าง เพื่อให้การเขียนสื่อ ความหมายระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสารได้ตรงกัน

ความสามารถในการเขียน

ความสามารถในการเขียนเป็นความสามารถในการเรียบเรียงข้อความได้อย่างเป็นระบบ โดยใช้ความคิด ความรู้ ในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความเข้าใจระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนได้ตามจุดมุ่งหมาย ดังที่ลาโด (Lado 1961 : 248) กล่าวว่า ความสามารถในการเขียนคือความสามารถที่ใช้ตัวอักษร อย่างมีความหมาย สามารถเรียบเรียงข้อความจากโครงสร้างภาษาที่ใช้แบบฟอร์มของการเขียนให้ ตรงจุดมุ่งหมายของผู้เขียนนั้น ๆ ตลอดจนการใช้ถ้อยคำสำนวนอย่างถูกต้องและพิถีพิถัน (Patty 1985 : 182 - 186) กล่าวว่า ความสามารถทางการเขียนคือ ความสามารถในการแสดงออกซึ่ง ความคิดที่ต้องการความเชื่อมโยง จัดวาง และพัฒนารายละเอียดต่างๆ ตลอดจนความสามารถใน การเรียบเรียงความคิดให้เป็นประโยคเป็นข้อความสั้น ๆ และเป็นเรื่องราว

สรุปได้ว่า ความสามารถในการเขียน คือ ทักษะในการเลือกคำ การเรียบเรียงคำหรือ ประโยคที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจตามลักษณะโครงสร้างภาษาไทยที่ใช้ในแต่ละสถานการณ์อย่าง ถูกต้อง เพื่อสื่อความคิดให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของผู้เขียนได้ตรงกัน

องค์ประกอบของงานเขียน

งานเขียนทั่วไปมีองค์ประกอบหลายประการ ตามที่แฮร์ริส (Harris 1969 : 68 - 69) กล่าวไว้ ดังนี้

- 1 เนื้อหา ได้แก่ เรื่องหรือเนื้อหาที่ผู้เขียนต้องการสื่อแก่ผู้อ่าน
- 2 รูปแบบ ได้แก่ การจัดลำดับเนื้อหา
- 3 ไวยากรณ์ ได้แก่ การใช้ภาษาตามกฎเกณฑ์และโครงสร้างที่ถูกต้อง

4 สีสัน ได้แก่ การใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ เช่น การใช้ถ้อยคำ สำนวนที่ใช้ในการเรียน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้เกิดอรรถรส

5 กลไกอื่น ๆ ได้แก่ กลไกที่จะมาประยุกต์ใช้กับการเรียน เช่น การเขียน สรุปความ ใช้หลักอย่างไร การย่อหน้า เว้นวรรค เป็นต้น

พระอภิปรัชญา (2526 45) ได้กล่าวถึงงานเขียนควรมีลักษณะดังนี้

1 มีความชัดเจน คือ อ่านแล้วเข้าใจทันที ไม่มีข้อเคลือบแคลงสงสัย การใช้ภาษาง่ายรัดกุมถูกต้องตามความหมาย

2 มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ผู้อ่านอ่านแล้วจับจุดหมายได้ทันที ไม่พร่าเลือนหรือมีผลความมากเกินไป

3 มีความสัมพันธ์ ดำเนินความเป็นไปตามลำดับต่อเนื่องกัน ไม่วกวน ผู้อ่านติดตามได้ง่าย

4 มีความกว้างขวาง ผู้อ่านอ่านแล้วได้เพิ่มพูนด้านความรู้หรือความบันเทิง

5 มีความประณีต การใช้คำตลอดจนการเข้าประโยคใช้ความประณีตเลือกมาอย่างถูกต้องเหมาะสม

6 มีความไพเราะงดงาม ภาษาที่ใช้ทำให้ผู้อ่านอ่านแล้วรู้สึกประทับใจ

หลักการเขียน

การจะเขียนเรื่องได้ดีต้องมีหลักหรือขั้นตอนดังต่อไปนี้ (กมล การกุศล 2529 280 - 281, อัจจิมา เกิดผล 2533 78 - 92)

1 การเลือกเรื่องที่จะเขียน ผู้เขียนควรเลือกเรื่องที่ตนมีความรู้ ความคิดและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างดีที่สุด ซึ่งอาจหาได้จากประสบการณ์ของตนเอง หรือจากประสบการณ์ของผู้อื่นที่ทราบจากการอ่าน การฟัง การสอบถามหรือการสนทนา เป็นต้น

2 การตั้งจุดประสงค์ในการเขียน ผู้เขียนจะต้องตั้งจุดประสงค์ที่แน่ชัดว่า เขียนเพื่ออะไร ซึ่งจะช่วยให้การเขียนอยู่ในแนวทางหรือขอบเขตที่แน่นอน และเขียนได้ง่ายขึ้นจุดประสงค์ของการเขียน เช่น เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น เพื่อชักจูงใจ เพื่อสร้างจินตนาการหรือเพื่อให้ความบันเทิง เป็นต้น

3 ความรู้เรื่องรูปแบบการเขียน ซึ่งแต่ละงานเขียนจะมีลักษณะแตกต่างกันไปผู้เขียน

ต้องรู้รูปแบบการเขียนที่ตนเขียน เพื่อวางแผนในการสื่อความรู้ ความคิด ความรู้สึกของตนให้ผู้อ่านได้เข้าใจง่ายขึ้น

4 การรวบรวมความคิดโดยการวางโครงเรื่อง การวางแผนเขียนและการสร้างจินตนาการในการเขียนนวนิยายหรือเรื่องสั้น วิธีการเสนอเรื่องให้น่าอ่านจะกำหนดเป็นโครงเรื่องโดยมีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่องและสรุป

5 การใช้ความสามารถในการถ่ายทอดหรือการเขียน เช่น มีความสามารถในการวางโครงเรื่อง ผูกเรื่องให้เข้าใจผู้อ่าน มีความสามารถในการใช้ถ้อยคำ โวหารหรือภาพพจน์ให้เหมาะสมกับเรื่องที่ตนเขียน สามารถวางคำและวางประโยคใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า และรู้จักกลวิธีเขียน การใช้ย่อหน้าต่าง ๆ ช่วยลำดับความคิดให้มีระเบียบยิ่งขึ้น สามารถวางประโยคที่เป็นส่วนขยายใจความสำคัญได้อย่างเหมาะสม รู้จักเสนอข้อมูลตัวอย่างต่าง ๆ ข้ออ้างอิงมาช่วยขยายความคิดได้ดี สามารถแบ่งเนื้อหาออกเป็นหลาย ๆ ย่อหน้าได้โดยให้เนื้อหานั้นมีเอกภาพสัมพันธภาพและสารัตถภาพสอดคล้องกลมกลืนร่วมกันอย่างดี

ลักษณะงานเขียนที่ดี

งานเขียนแต่ละประเภทจะมีลักษณะแตกต่างกันตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน ที่ต้องการสื่อความงานเขียนทุกประเภทต้องมีคุณภาพในตัวเอง เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้อ่านจำแนกได้ว่ากำลังอ่านงานเขียนประเภทใด ดังที่ สมพร มั่นตะสูตร (2526 : 151) ได้กล่าวถึงลักษณะของงานเขียนที่ดีมี 6 ประการคือ

1 มีเอกภาพ หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเนื้อความกล่าวคือ การเขียนเรื่องใดก็ตาม จะต้องมีความสำคัญหรือมีจุดมุ่งหมายเพียงอย่างเดียวไม่เขียน นอกเรื่องผู้เขียนจะต้องเขียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ หากมีการอธิบายความใดก็เป็นไปเพื่อขยายใจความสำคัญนั้นให้กระจ่างขึ้น

2 มีสัมพันธภาพ หมายถึง ข้อความมีความเกี่ยวเนื่องเป็นเรื่องเดียวกันในทุก ๆ อนุเฉท แต่ละอนุเฉทจะต้องมีความเชื่อมโยง สงทอดถึงกัน คล้องกันไปเหมือนลูกโซ่ตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ขาดตอน

3 มีสารัตถภาพ หมายถึง เน้นใจความสำคัญ ความใดที่สนับสนุนเนื้อเรื่องให้เด่นชัดจะต้องมีเนื้อที่มาก ส่วนที่เป็นพลความต้องกล่าวแต่น้อยเพื่อไม่ให้แย่งที่ข้อความสำคัญ ถ้าพูดพลความมากที่เป็นใจความสำคัญกลับพูดน้อยเรียกว่า ขาดสารัตถภาพ

4 มีความกระจ่างแจ้ง หมายถึง งานเขียนนั้นไม่คลุมเครือที่จะก่อให้เกิดความสงสัยแก่ผู้อ่าน ถ้าข้อความใดทำให้ผู้อ่านเกิดความสงสัยจะต้องอธิบายขยายความให้ชัดเจน หรือให้คำจำกัดความที่มีความหมายกระชับรัดกุมที่สุด

5 มีแง่มุมคงที่ หมายถึง การแสดงความคิดในการเขียนที่คงเส้นคงวาตลอดเวลาโดยไม่เปลี่ยนความคิดใหม่ในงานเขียนที่กำลังเขียนอยู่

6 มีความน่าสนใจติดตาม หมายถึง ไม่ทำให้ผู้อ่านเกิดความเบื่อหน่ายในการอ่าน มีกลวิธีกระตุ้นให้ผู้อ่านสนใจตั้งแต่ต้นหรือแม้อ่านจบแล้วก็ตามก็ยังชวนให้คิดถึง บางครั้งมีการวิพากษ์วิจารณ์ติดตามมาหรือเมื่ออ่านจบแล้วจะเกิดความคิดเหมือนถูกท้าทายให้ติดตามเรื่องนั้นต่อไปอีก

การสอนทักษะการเขียน

จากคำอธิบายรายวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการเขียนไว้ว่า ให้คัดลอกข้อความ เขียนตามคำบอก จดบันทึก เรียงความ ย่อความ ขยายความ เขียนจดหมาย กรอกแบบฟอร์ม แต่งคำประพันธ์ได้ถูกต้อง

ในการฝึกทักษะการเขียนจึงควรจัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แต่ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่มีความสลับซับซ้อนกว่าทักษะอื่น นักเรียนจะเขียนได้ดีก็ต่อเมื่อได้ฟังมาก อ่านมาก มีประสบการณ์อย่างกว้างขวาง นักเรียนที่มีทักษะการพูดดี ความรู้ทางภาษาดี จะสามารถเรียบเรียงประโยคและข้อความได้สละสลวย (สมถวิล วิเศษสมบัติ 2528 : 79) ในการสอนเขียนไม่ควรสอนตามลำพัง ควรสอนให้ต่อเนื่องกับทักษะอื่น เช่น ทักษะการอ่านเพื่อช่วยให้ความเข้าใจเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้น (เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ 2534 : 93)

ในการฝึกทักษะการเขียนผู้เรียนต้องฝึกอย่างมีระบบ โดยการผ่านขั้นการพัฒนา 5 ขั้น (Rivers 1978 : 245 - 255) คือ

1 การคัดลอก เป็นการทบทวนถึงสิ่งที่เรียนไปแล้วและยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของเสียงกับพยัญชนะ

2 การหัดเขียนใหม่ตามแนวเดิม นักเรียนจะหัดเขียนโดยตนเองมากขึ้น จากการเขียนสิ่งที่เขาจำได้จากเรื่องที่อ่าน เขียนตามคำบอก เขียนเรื่องราวจากภาพนักเรียนจะนำประโยชน์ที่เคยคัดลอกมาใช้ด้วยก็ได้

3. การผสมผสานสิ่งที่เรียนมาแล้ว การเขียนในระดับนี้ผู้เขียนฝึกจากสิ่งที่ได้เรียนไปแล้วทั้งจากการฟัง การอ่าน แต่จะยุ่งยากซับซ้อนขึ้นในการใช้รูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้าง ตลอดจนการรู้จักใช้ตารางเทียบแทนและการเปลี่ยนรูปประโยค เป็นต้น

4. การเขียนที่ให้คำแนะนำ นักเรียนมีอิสระในการเลือกใช้ศัพท์ และโครงสร้าง ไวยากรณ์และต้องเรียนรู้ถึงความแตกต่างของภาษาพูดและภาษาเขียนด้วย ในขั้นนี้นักเรียนควรจะย่อความได้แต่ครูยังควบคุม

5. การเขียนเรียงความ นักเรียนมีอิสระมากขึ้นในการเขียน รู้จักทำโครงเรื่องเองและเขียนเรื่องราวได้เอง ครูทำหน้าที่ตรวจและแก้ไข

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน จะเห็นว่า การฝึกทักษะการเขียนควรเริ่มฝึกจากระดับที่ง่ายไปสู่ระดับยากและต้องเข้าใจธรรมชาติของการเขียนเพื่อจะได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนให้ตรงตามจุดมุ่งหมายและมีความสามารถในการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน

เป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันแล้วว่า การเรียนการสอนภาษาที่ตุนั้นครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสใช้ทักษะต่าง ๆ ทางภาษาเข้ามาบูรณาการร่วมกันในการเรียนแต่ละครั้ง อันจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีความรอบรู้ทางภาษามากขึ้นทักษะการอ่านและทักษะการเขียนก็เช่นเดียวกัน นักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาพบว่า ทักษะทั้งสองเป็นทักษะที่ส่งเสริมกันและกันเป็นอย่างมาก นักเรียนจะสามารถอ่านสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้นถ้านักเรียนมีความสามารถในการเขียนดีและหากนักเรียนมีความสามารถในการอ่านดี ทักษะการเขียนของนักเรียนก็ดีขึ้นไปด้วย นักการศึกษาที่สนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน ดังเช่น

เฮยส์ (Heys 1962 320 - 322) ได้ศึกษาพบว่า ในการสอนทักษะการเขียนนั้น กลุ่มผู้เรียนที่ใช้ทักษะการอ่านมาก ๆ แล้วลงมือเขียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนดีกว่ากลุ่มผู้เรียนที่ครูสอนทักษะการเขียนโดยตรง นั้นย่อมแสดงว่า ผลจากการที่นักเรียนได้อ่านมาก ๆ จะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถทางการเขียนตามไปด้วย

คัลฮูน (Callhoun 1971 1971-A - 1972-A) ได้ทำการทดลองการสอนเขียนในระดับอุดมศึกษาโดยใช้การอ่านวิเคราะห์วิจารณ์เป็นพื้นฐานซึ่งดำเนินการทดลองสอนทักษะการเขียนโดยการให้อ่าน และวิเคราะห์แบบฝึกหัดการเขียน และมีการอภิปรายกันถึงเทคนิคการเขียน แล้วจึงนำเทคนิคดังกล่าวมาใช้ในการเขียน โดยทำการทดลองกับนักศึกษาปีที่ 1 ของ Eastern Nazavene College พบว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนด้วยวิธีดังกล่าวสามารถเขียนเรียงความได้ดีกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการสอนให้วิเคราะห์วิจารณ์การอ่านก่อน

โทมัส (Thomas 1976 6320-A) ได้ศึกษาถึงขอบเขตความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิ์ผลของการอ่านและสัมฤทธิ์ผลของการเขียน การศึกษาครั้งนี้ได้กระทำกับนิสิตชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยเซาท์คาโรไลนา จำนวน 505 คน พบว่า ความเข้าใจในการอ่านมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลของการเขียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสัมฤทธิ์ผลของการเขียนมีความสัมพันธ์กับจำนวนของการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ฮัลเลทท์ (Hullett 1986 847 -A) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียนโดยได้รวบรวมงานเขียนของเด็ก 3 ระดับ ที่ใกล้จะจบการศึกษาจำนวนมากกว่า 100 ชิ้น ซึ่งงานเขียนเหล่านี้แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1 งานเขียนเกี่ยวกับวรรณคดี ซึ่งเป็นงานเขียนที่เด็กได้เขียนหลังจากที่ได้ฟังจากครูอ่านวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ให้ฟัง

2 งานเขียนที่เกี่ยวกับเรื่องของชุมชน ซึ่งเด็กได้อ่านเรื่องเหล่านี้จากหนังสือแล้ว

3 งานเขียนที่เด็กเป็นผู้เลือกหัวข้อเอง

การรวบรวมงานเขียนเหล่านี้ ผู้วิจัยใช้เวลารวม 2 สัปดาห์ แล้วหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product Correlation Coefficient) และให้ ANOVA ทดสอบค่าความแตกต่าง ผลการวิจัยพบว่า

1 นักเรียนที่เขียนงานได้ดีนั้นเป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่าน

2 นักเรียนที่มีความชำนาญในการอ่านก็จะเขียนได้ดีด้วย

3 นักเรียนจะเขียนได้ดีขึ้นและได้เนื้อหามากขึ้น หากได้เลือกหัวข้อที่จะเขียนด้วยตัวของตัวเอง

สมศรี บำบัด (2531 112) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเร็วการอ่านในใจกับอัตราเร็วการเขียนสรุปความจากวรรณกรรมร้อยแก้วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัด

แพร่ ผลปรากฏว่า อัตราเร็วในการอ่านกับอัตราเร็วการเขียนสรุปความจากรรณกรรมร้อยแก้วของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

จากงานวิจัยดังกล่าวพบว่าทักษะการอ่านและทักษะการเขียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก ต่างก็เป็นทักษะส่งเสริมซึ่งกันและกัน จึงมีนักการศึกษาได้เสนอแนะครูผู้สอนภาษาให้นำเอาทักษะทางภาษาทั้งสองมาสอนร่วมกันโดยเชื่อว่า จะทำให้ความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียนได้รับการพัฒนามากขึ้น

ดังนั้น การสอนความสามารถในการอ่านและการเขียนที่เหมาะสมจะช่วยพัฒนาทักษะทั้งสองไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการศึกษาเพื่อค้นหาวิธีการสอนอ่านและเขียน จึงเป็นเรื่องที่ครูผู้สอนหรือผู้ที่สนใจควรหาวิธีสอนที่เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียน จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยเห็นว่าการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานเป็นการสอนที่น่าสนใจวิธีหนึ่ง ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการอ่านและความสามารถในการเขียนของนักเรียนได้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐาน

แนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐาน (Genre-Based Approach) การสอนภาษาตามแนวนี้นี้ ยึดบทเรียนหรือกิจกรรมเป็นหลัก ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยป้อนที่สำคัญในการให้รูปแบบภาษาแก่ผู้เรียน ดังนั้นบทเรียนหรือกิจกรรมนั้นต้องได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและเหมาะสมที่จะเป็นปัจจัยป้อนเพื่อให้รูปแบบภาษาที่เหมาะสมด้วย และยึดหลักการพัฒนาจากแนวทฤษฎีภาษาเชิงระบบ (Systemic Linguistics) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (เสาวลักษณ์ รัตวิรัช 2534 24 - 30)

หลักการและทฤษฎี

การสอนภาษาตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน (Genre - Based Approach) ได้รับการพัฒนาจากกลุ่มนักภาษาศาสตร์ชาวออสเตรเลียกลุ่มหนึ่ง ได้แก่ Jim Martin, Goan Rothery, Frances Chrislie, Brian Cray และ Mary Macken (Martin and Rothery 1980, 1981, Chrislie and Cray 1987, 1989) แนวทฤษฎีนี้ยึดหลักเกี่ยวกับทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Linguistic Theory) ของ M A K Halliday ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางภาษาศาสตร์ระดับโลกเป็นที่ยอมรับนับถือกันโดยทั่วไปในกลุ่มของนักภาษา และผู้สอนภาษาในสมัยปัจจุบัน ทฤษฎี

ภาษาศาสตร์เชิงระบบดังกล่าวจะเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อเนื้อหาความจากบริบทภาษาในกาลและเทศะต่าง ๆ ที่ใช้กันในสังคมหรือชุมชน ซึ่งย่อมจะมีสถานการณ์แวดล้อมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปและมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาของบุคคลต่าง ๆ ในสังคมหรือชุมชนนั้น ๆ หลักสำคัญของแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐานจะอิงหลักการสำคัญของแนวทฤษฎี การสอนภาษาศาสตร์เชิงระบบ ดังจะแยกกล่าวตามประเด็นดังต่อไปนี้

1 ภาษาและความหมาย (Language and Meaning)

ในสังคมหรือชุมชนหนึ่ง ๆ ย่อมมีภาษาเพื่อใช้ในการสื่อความหมายในการสื่อสารระหว่างบุคคลต่าง ๆ รูปของภาษา ได้แก่ เสียง ระเบียบไวยากรณ์ คำซึ่งอาจเป็นคำพูด ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ ที่ใช้เป็นสื่อในการติดต่อสื่อสารย่อมจะผิดแปลกแตกต่างกันไปด้วยแล้วแต่สภาพแวดล้อมของสถานการณ์ต่าง ๆ วัฒนธรรม สังคมและธรรมชาติ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนารูปแบบภาษานั้น ๆ ให้เป็นที่เข้าใจและยอมรับกันในแต่ละสังคมหรือชุมชน เช่น ภาษาไทยมีรูปพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ในการกำหนดเสียงแตกต่างจากภาษาอื่น ๆ เช่น ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ระเบียบไวยากรณ์ก็แตกต่างกัน การเรียงคำเป็นประโยคก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย เช่น ภาษาไทยวางคำคุณศัพท์ไว้หลังคำนาม แต่ภาษาอังกฤษคำคุณศัพท์ส่วนมากจะวางไว้หน้าคำนาม เป็นต้น

อย่างไรก็ตามแม้ว่ารูปแบบของภาษาที่ใช้ในแต่ละสังคม หรือชุมชนจะแตกต่างกันในแต่ละภาษาทุกมุมโลก แต่เป้าหมายของการสื่อสารที่จะใช้ภาษานั้น ๆ จะเหมือนกัน นั่นคือ ความเข้าใจเนื้อหาความ (Text) ที่ต้องการติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาเป็นสื่อไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด การอ่านการเขียน แม้แต่การใช้ภาษาใบหรือภาษากาย ความหมายของภาษาจึงเป็นหัวใจสำคัญในการใช้ภาษา การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลต่าง ๆ ในสังคมจะประสบความสำเร็จได้ก็ด้วยความเข้าใจความหมายในการติดต่อสื่อสาร ความสามารถเข้าใจเนื้อหาความของเรื่องในการสื่อสารจึงนับว่าการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารเป็นทักษะสำคัญของมนุษย์ในชุมชน หรือสังคมที่พึงตระหนักเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนได้ในสังคม

2 ภาษาและบริบทภาษา (Language and Context)

ความเข้าใจความหมายของภาษาในการติดต่อสื่อสารย่อมขึ้นอยู่กับบริบทภาษา หรือความแวดล้อมในสถานการณ์และวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกาลเทศะต่าง ๆ กัน การเข้าใจเนื้อหาความจากการติดต่อสื่อสารไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน บริบทภาษาย่อมจะต้องได้รับ

การพิจารณาเป็นอันดับแรก เพราะบริบทภาษาจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้เนื้อความเป็นที่เข้าใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ความหมายของภาษาจึงชัดเจนในการติดต่อสื่อสาร เช่น

ประโยคภาษาไทยที่ว่า ไก่ขันเวลาเช้า และเขาขันนอติให้แน่น คำว่า "ขัน" ทั้ง 2 ประโยคมีรูปภาษา คือเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์แบบเดียวกันทุกประการ แต่ความหมายของคำว่า "ขัน" ในสองประโยคนี้ไม่เหมือนกันเลย "ขัน" ในประโยคแรกนั้นหมายถึง อาการส่งเสียงของไก่ในเวลาเช้า ส่วน "ขัน" ในประโยคที่สอง หมายถึง อาการหมั่นเพื่อทำให้แน่น

ดังนั้นการเข้าใจภาษาจึงมีใช้เพียงทำความเข้าใจคำ ระเบียบไวยากรณ์หรือเสียงแยกเดี่ยวออกมาจากบริบทภาษาไทย ความเข้าใจภาษาจะเกิดขึ้นได้เมื่อเรามีความเข้าใจบริบทภาษา

เนื้อความของภาษามีความสำคัญ 2 ประเด็น คือ

1) เป็นผล (Output หรือ Product) การสื่อความหมาย หมายถึง เนื้อความจะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวได้ชัดเจนขึ้นว่าหมายถึงสิ่งใด

2) เป็นกระบวนการ (Process) ของการใช้ภาษา หมายถึง เนื้อความจะทำให้เข้าใจได้ว่าควรใช้ภาษาอย่างไรเพื่อให้การสื่อความหมายเป็นที่เข้าใจได้ในแต่ละชนิดของลักษณะการพูดหรือการเขียน

ลักษณะของบริบทภาษาที่มีบทบาทในการทำให้เนื้อความมีความสำคัญและได้ความหมายที่ชัดเจน คือ บริบทภาษาของสถานการณ์ต่างๆ (Context of Situation) และบริบทภาษาของวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง (Context of Culture) บริบทภาษาของสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นบริบทภาษาที่สำคัญมากเพราะจะเป็นสื่อเนื้อความของสังคมหรือชุมชนให้เห็นลักษณะของการใช้ภาษาอย่างจริงจังในสภาพแวดล้อม กาลเทศะ บริบทของสถานการณ์ต่าง ๆ จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญของภาษา 3 ประการ ซึ่งจะมีอิทธิพลทำให้ความหมายของภาษาเปลี่ยนแปลงได้ดังนี้

1) เรื่องราว (Field) หมายถึง เนื้อหาของสิ่งที่เรากำลังพูดหรือข้อความที่อ่านหรือเขียนเพื่อการติดต่อสื่อสารซึ่งเราถือว่าเป็นข้อความต่อเนื่อง (Discourse) โดยอาจเป็นไปได้ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน เรื่องราวในข้อความต่อเนื่องนี้จะบอกได้ว่าอะไรกำลังเกิดขึ้น เช่น เรากำลังพูดถึงกีฬาชนิดหนึ่ง เรื่องกีฬาจะเป็นเรื่องที่เรากำลังสื่อเนื้อความนั้น

2) ความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา (Tenor) หมายถึง การใช้ภาษาระหว่างผู้ใช้ภาษาในข้อความต่อเนื่องเพื่อการสื่อสาร ซึ่งจะทำให้การใช้ภาษา เช่น การเลือกใช้คำ การวางโครงสร้างประโยคการใช้เสียง ฯลฯ แตกต่างกันไปแต่ละสถานการณ์ ผู้ที่กำลังรายงานเกี่ยวกับกีฬาเป็น

ผู้รายงานข่าววิทยุ ภาษาที่ใช้ของผู้รายงานข่าวก็จะมีลักษณะเป็นรายงาน ไม่มีสรรพนามหรือคำนามเฉพาะเจาะจงกับผู้ใดผู้หนึ่งจะพูดกล่าวโดยทั่วไป ความสัมพันธ์ของคนรายงานข่าวกับผู้ฟัง จะเป็นการกำหนดการใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าว หากผู้พูด 2 คน ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทกันคุยกันเกี่ยวกับเรื่องกีฬาแสดงความเห็นเกี่ยวกับกีฬาที่แข่งขันกันมา ผู้พูดก็จะใช้ลักษณะภาษาอีกแบบหนึ่ง แตกต่างจากการรายงานข่าวของผู้รายงานข่าวกับผู้ฟัง การใช้ภาษาระหว่างคน 2 คน พูดคุยกันนั้นย่อมจะใช้ภาษาที่แตกต่างกันไปได้แม้จะเป็นเรื่องเดียวกันก็ตาม

3) วิธีในการใช้ภาษา (Mode) หมายถึง วิธีการสื่อความหมายของภาษาที่ใช้ในบริบทต่าง ๆ จะมีวิธีการสื่อความหมายได้หลายอย่าง เช่น เป็นภาษาพูด ภาษาเขียน หรือ ใช้ภาษา ภาพจากการ์ตูน เป็นต้น

ตัวอย่าง การรายงานเรื่องการแข่งขันฟุตบอลของนักข่าวที่เสนอต่อผู้ฟังใช้ภาษาพูด ไม่ใช่ภาษาเขียน แต่ถ้านักรายงานให้ผู้อ่าน เช่น ลงหนังสือพิมพ์ ภาษาที่ใช้จะเป็นภาษาเขียน ซึ่งย่อมจะมีลักษณะภาษาในการใช้ภาษาต่างกันทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน

ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและบริบทของสถานการณ์สามารถสรุปได้ดังนี้

สถานการณ์ ลักษณะ บริบทภาษา	(รับรู้โดย)	เนื้อหา ส่วนประกอบที่ทำหน้าที่ของระบบความหมาย (Semantic System)
เรื่องราวของข้อความ (สิ่งที่เกิดขึ้น)		ความหมายเกี่ยวกับประสบการณ์ที่มีอยู่ (ลักษณะการกระทำ การกำหนดสื่อ ฯลฯ)
ความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา (เกี่ยวข้องกับบุคคลใด)		ความหมายเกี่ยวกับบุคคลโดยทั่วไป (ความรู้สึก อารมณ์ ตัวบุคคล)
วิธีของการใช้ภาษา (บทบาทที่มีต่อภาษา)		ความหมายตามเนื้อหา (หัวข้อสำคัญ) ข้อมูลความสัมพันธ์ของเรื่อง ฯลฯ

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 3 อย่างในบริบทของสถานการณ์ภาษานั้นมีอิทธิพลทำให้การใช้ภาษาแตกต่างกันไปในลักษณะต่าง ๆ ตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเหล่านี้มีความสำคัญต่อการสร้างเนื้อความซึ่งจำเป็นต้องสอดคล้องกับบริบทภาษาเพื่อสร้างความเข้าใจ และการรับรู้แก่ผู้รับสาร ซึ่งอาจเป็นผู้ฟังหรือผู้อ่านอย่างชัดเจนถูกต้อง

บริบททางวัฒนธรรม (Context of Culture) ในแต่ละสถานการณ์ที่เราใช้ภาษากันนั้นย่อมเกี่ยวข้องกับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน ซึ่งย่อมจะเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่ยอมรับกันในแต่ละสังคมหรือชุมชนด้วยการใช้คำสำนวนต่าง ๆ ย่อมแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในสังคมหรือชุมชนนั้น เนื้อความในบริบททางวัฒนธรรมย่อมแตกต่างกันไปด้วยในแต่ละสังคมหรือชุมชนตัวอย่าง เช่น ในภาษาไทยที่ใช้กันในภาคอีสาน คำว่า "ภูต้าว" เมื่อเราอาบน้ำคนอีสานจะพูดว่า "ภูต้าวโคล" หรือในภาษาอังกฤษ "First Floor" หมายถึงชั้นที่ 1 ของตึกแต่ในสหรัฐอเมริกาหมายถึงชั้นใต้ดิน (Basement) เป็นต้น เมื่อเราเข้าใจวัฒนธรรมกับเนื้อความที่ใช้ยูนันมีความหมายอย่างไรในแต่ละบริบทหนึ่ง ๆ ความเข้าใจความหมายที่แท้จริงของการใช้ภาษานั้นก็ย่อมจะชัดเจนขึ้น ดังนั้นความหมายของภาษาจึงแตกต่างกันไปตามลักษณะของบริบทภาษาที่ใช้

3 ภาษาและท่าเนียบภาษา (Language and Register)

เมื่อบริบทภาษามีอิทธิพลทำให้ "เนื้อความ" ของการสื่อสารกันเป็นที่เข้าใจและมีความหมายชัดเจนขึ้น องค์ประกอบของบริบทภาษาก็มีอิทธิพลที่จะทำให้ลักษณะของการใช้ภาษาต่างกัน บริบทภาษาในแต่ละสถานการณ์หรือวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องแตกต่างกันไป ท่าเนียบภาษา (Register) หรือคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในแต่ละสถานะ ก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย เช่น การใช้ราชาศัพท์ เมื่อกล่าวถึงพระภิกษุท่าเนียบภาษาที่ใช้กับพระภิกษุ ก็จำเป็นต้องนำมาใช้ให้ถูกต้อง ท่าเนียบภาษาจึงเกิดควบคู่กันไปกับบริบทภาษาที่แตกต่างกัน ตามกาลเทศะ ตามเรื่องราวที่กล่าวถึง ตามความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา และตามลักษณะวิธีการใช้ภาษาเพื่อการฟัง การพูด การอ่าน หรือการเขียน เป็นต้น ท่าเนียบภาษาจึงแตกต่างกันไปตามลักษณะของบริบทภาษาที่ใช้

4 การเรียนรู้ภาษาในบริบท (Language Learning in Context)

การเรียนรู้เพื่อการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนควรเริ่มจากการรับรู้แบบภาษาที่ถูกต้อง ตามลักษณะของบริบทภาษาต่าง ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อความของภาษาในบริบทนั้นได้ถูกต้องจึงจะนับได้ว่าผู้เรียนเรียนภาษาได้อย่างมีความหมาย

ลักษณะของบริบทภาษาและเนื้อความต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรูปแบบได้ถูกจากการเลียนแบบการฝึกหัดภายใต้การควบคุมของผู้สอนและจากการหาประสบการณ์ฟัง พูด อ่านและเขียนด้วยตนเอง จากตัวอย่างรูปแบบภาษาที่เคยเรียนไป แบบหรือชนิดของภาษา หรืออรรถลักษณะนั้น นักภาษาศาสตร์ การศึกษาใช้คำจากภาษาฝรั่งเศสว่า "Genre" ซึ่งหมายถึง แบบหรือชนิดของเนื้อความต่าง ๆ ในแต่ละบริบทของสถานการณ์และวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตายตัว ในการให้ผู้ที่ใช้ภาษาประสบความสำเร็จในการใช้ภาษา ซึ่งนักวางหลักสูตร ผู้สอนและผู้เรียนภาษาจำเป็นต้องยึดเป็นหลักในการเรียนการสอนภาษา ผู้สอนสามารถนำอรรถลักษณะของเนื้อความต่าง ๆ มาใช้เป็นรูปแบบของกิจกรรมในการเรียนการสอน ซึ่งผู้เรียนจะมีโอกาสฝึกฝน และใช้ภาษาเป็นอิสระได้เป็นของตนเองในที่สุด

อรรถลักษณะของภาษา

อรรถลักษณะของภาษาจะมีเป้าหมายในตัวเองชัดเจนที่จะสื่อความให้ผู้ฟัง (หากเป็นภาษาพูด) และผู้อ่าน (หากเป็นภาษาเขียน) สามารถเข้าใจเนื้อความที่ได้ฟังหรือมีเจตนาอย่างไรในการสื่อความ เช่น ผู้พูดหรือผู้เขียนกำลังจะกล่าวถึงเรื่องโดยทั่วไปหรือเฉพาะเจาะจงเป็นความรู้สึกส่วนตัวหรือเป็นความเห็นกลาง ๆ โดยทั่วไป เป็นต้น

การเข้าใจอรรถลักษณะของเนื้อความต่าง ๆ จะทำให้การฟัง หรือการอ่านชัดเจนขึ้น การจับใจความสำคัญของเรื่องการหารายละเอียดของเรื่องราวทั้งการแสดงความคิดเห็นในการอ่านที่แน่นอนและชัดเจน นอกจากนี้แล้วการลำดับความคิดตามเนื้อความจะเป็นไปง่ายขึ้นด้วย หากผู้ฟังหรือผู้อ่านเข้าใจอรรถลักษณะต่าง ๆ ของเนื้อความนั้นเพราะในแต่ละอรรถลักษณะจะมีลำดับของการดำเนินเนื้อความที่แน่นอน เป็นขั้นตอนตั้งแต่เริ่มเนื้อความในบริบทจนกระทั่งจบ ลำดับของการดำเนินเนื้อความในแต่ละอรรถลักษณะจะมีลำดับเนื้อความแตกต่างกันไปไม่เหมือนกัน การใช้ภาษาในแต่ละอรรถลักษณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำเนียบภาษาจะเปลี่ยนแปลงไปตามอรรถลักษณะในแต่ละเนื้อความของบริบทหนึ่ง ๆ ด้วย เช่น การเขียนเรื่องที่มีอรรถลักษณะเป็นการรายงานเพื่อให้ความรู้ภาษาที่ใช้เป็นภาษากลาง ๆ ไม่ใช้คำสรรพนามเฉพาะเจาะจง เช่น การไม่ใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 แต่จะใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 แทน ระเบียบไวยากรณ์ต่าง ๆ ที่จะต้องสัมพันธ์กันในการวางประโยคก็จะแตกต่างกันไปด้วย ทำให้การใช้ไวยากรณ์มีระบบและเปลี่ยนแปลงไปตามอรรถลักษณะของเนื้อความที่พูดหรือเขียน เช่น การใช้คำสันธาน การใช้คำบุพบท และการใช้คำวิเศษณ์ต่าง ๆ

ในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ อรรถลักษณะของภาษาทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียนมีหลายชนิดดังจะยกตัวอย่างอรรถลักษณะที่สำคัญที่ใช้อยู่ทั่วไปในการสื่อความ ดังนี้

- 1 เรื่องเล่าจากประสบการณ์ (Recount)
- 2 รายงาน (Report)
- 3 การอธิบาย (Explanation)
- 4 เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น (Exposition)
- 5 วิธีการ (Procedure)
- 6 เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ(Narrative)
- 7 อภิปราย(Discussion)
- 8 การสังเกต (Observation)

อรรถลักษณะดังกล่าวโดยทั่วไปจะมีรายละเอียดของโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ เพื่อการสื่อความหมายของภาษาและลักษณะของภาษา ดังนี้

1 เรื่องเล่าจากประสบการณ์ เป็นเรื่องที่เขียนเล่าถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาและจากประสบการณ์ของผู้เขียน

1.1 ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- 1.1.1 เริ่มด้วยบทนำ
- 1.1.2 มีลำดับเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง
- 1.1.3 มีบทสรุป

1.2 ลักษณะของภาษา

- 1.2.1 มีคำวิเศษณ์บ่งบอกเวลาและลำดับเหตุการณ์
- 1.2.2 อ้างถึงบุคคล
- 1.2.3 เป็นเรื่องเล่าที่เป็นเรื่องในอดีต
- 1.2.4 มีคำเชื่อมเพื่อบอกลำดับเหตุการณ์ก่อนหลังและให้ใจความสัมพันธ์

ต่อเนื่องกันเช่น แล้วดังนั้น จากนั้น ต่อจากนั้น ก่อนหน้านี้ หลังจาก ฯลฯ

1.2.5 ตอนท้ายของเรื่องจะบอกค่านิยมหรือความเห็นส่วนตัว

ตัวอย่าง เช่น ฉันเรียนได้อย่างไร

เธอเคยรู้บ้างไหมว่าฉันเขียนและอ่านหนังสือได้อย่างไร เธออยากรู้ไหม

ถ้าอยากรู้ก็ตามฉันมาสิ ฉันจะพาไปให้รู้จักวิธีเขียนและวิธีอ่านของฉันเมื่อเด็ก ๆ ครูของฉันให้ฉัน

ห้อง ก.ไก่ 1,2,3,4,5 ข ไข่ 1,2 ฉันทักต้องได้จนครบพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวเลขและตัวอักษรภาษาอังกฤษ แล้วครูก็แจกกระดาษให้ฉันทัก ฉันทักก็ขีดเขียนจุด 1,2,3 อยู่ขวามือของช่อง 4,5,6 อยู่ซ้ายมือของช่อง ฉันทักก็ขีดเขียนตามจุดที่ห้องดังกล่าวแล้ว เวลาฉันทักเขียน ฉันทักจะเขียนจากขวาไปซ้ายเวลาฉันทักอ่านฉันทักก็กลับกระดาษขึ้นมา ฉันทักอ่านจากซ้ายไปขวา 1,2,3 ก็จะมีอยู่ทางซ้ายมือ 4,5,6 ก็จะมีอยู่ทางขวามือแทน

เธอเห็นไหมไม่ยากเลย ใครก็ทำได้ เธออยากขีดเขียนได้ อ่านได้อย่างฉันทักไหม ถ้าเธออยากนะ ไปหาฉันทักที่โรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพฯ ๑ นะฉันทักจะสอนให้

2 รายงาน เป็นการเขียนเพื่อให้ความรู้แก่ผู้อ่าน

2.1 ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

2.1.1 จะมีบทนำโดยกล่าวถึงเรื่องโดยทั่วไป ซึ่งอาจจะให้คำจำกัดความหรือนิยามทั่วไปของเรื่อง

2.1.2 บอกรายละเอียดของเรื่องนั้น ๆ เช่น ประเภทลักษณะท่าทีหรือลักษณะพฤติกรรม คุณค่ามีต่อมนุษย์ ฯลฯ

2.2 ลักษณะของภาษา

2.2.1 ใช้คำหรือภาษาเป็นกลางไม่เฉพาะเจาะจง

2.2.2 มีคำกริยาแสดงอาการ การกระทำ การแสดงความเป็นเจ้าของ เช่น เป็น อยู่ คือ ฯลฯ

2.2.3 อาจมีหัวข้อกล่าวนำเป็นเรื่อง

2.2.4 มักเป็นประโยคบอกเล่า

ตัวอย่าง ปลิงทะเล

บริเวณชายฝั่งทะเล มีพืชและสัตว์มากมายหลายชนิดอาศัยอยู่ในบรรดาสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ เหล่านี้มีสัตว์ที่น่าสนใจอยู่ชนิดหนึ่งที่หลายคนไม่เคยเห็น คือ ปลิงทะเล

ปลิงทะเลมีรูปร่างแตกต่างกันออกไปแล้วแต่พันธุ์ของมัน มันมีลำตัวอ่อนนุ่มและมีหนวด สำหรับรับความรู้สึกรอบตัว ตัวของมันยาวประมาณ 1 ฟุต

รูปร่างของปลิงทะเลส่วนมากคล้ายเตงกวา ส่วนหัวเป็นปากส่วนท้ายเป็นทวาร มันจะกินพืช และสัตว์เล็กเป็นอาหาร ปลิงทะเลกินอาหารต่างจากปลิงน้ำจืดเพราะปลิงน้ำจืดจะคอยดูดเลือดคน และสัตว์ใหญ่ที่ลงอาบน้ำตามสระหรือบึง

ปลิงทะเลมีสีส้มแตกต่างกันออกไป เช่น สีเทา สีขาว สีดำ สีน้ำตาล จุดเขียวคล้ำ สีแดง สีชมพู และสีม่วงจะ มันชอบอาศัยอยู่ตามพื้นทราย ใต้ดิน แนวปะการัง ใน โคลน บริเวณชายฝั่ง

3 การอธิบาย

3 1 ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

3 1.1 บอกหลักการ สาเหตุและผล บอกลักษณะของเหตุการณ์นั้น ๆ

3 1 2 มีบทสรุปจากหลักการ

3 2 ลักษณะของภาษา

3 2 1 เป็นประโยคบอกเล่า

3 2.2 ใช้ภาษาเป็นกลางไม่เฉพาะเจาะจง

3 2 3 มีคำสันธานเชื่อมประโยคบอกความเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน

3 2.4 ใช้คำวิเศษณ์เพื่อขยายความของการกระทำให้ชัดเจนขึ้น

ตัวอย่าง เรามองเห็นได้อย่างไร

ตาของเราเหมือนกับกล้องถ่ายรูป รูม่านตาที่ใช้เปิดปิดลูกตาทางด้านหน้า นั้นมีหน้าที่เปิดให้แสงที่กระทบถูกสิ่งของมาเข้าสู่ตาของเราส่วนจอตาที่เป็นสีดำหรือสีอื่น ๆ ที่อยู่รอบ รูม่านตานี้ เรียกว่า ม่านตา ม่านตาจะหดหรือขยาย เพื่อปรับให้แสงมาเข้าตาเรา เป็นปริมาณที่พอดีในขณะที่แสงจ้า ๆ หรือสลัวเกินไป เลนส์ตาที่อยู่หลังม่านตาทำหน้าที่รวมแสงให้ได้ภาพของสิ่งที่เรากำลังมอง ในกล้องถ่ายรูปภาพจะไปตกที่บนแผ่นฟิล์มพอดี ตาของเราไม่มีแผ่นฟิล์มอยู่หลัง ลูกตา แต่เรารับภาพได้จากฉากหลังลูกตา เรียกว่า "จอตา" จอตาของเรามีเซลล์ประสาทตาอยู่เต็ม เซลล์เหล่านี้ไวต่อแสงมาก เมื่อรับแสงแล้วก็จะส่งสัญญาณไปยังสมอง ทำให้คนเรามองเห็นได้

4 เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น เป็นการเขียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัวหรือความคิดเห็น ของตนเองที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจจะเป็นการถกเถียงหรือโต้แย้ง

4 1 ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

4 1 1 แสดงความคิดเห็นของเรื่องที่เขียนหรือแสดงความคิดเห็น เช่น แสดง ประโยชน์หรือความสำคัญ

4 1 2 มีข้อความหรือประโยคสนับสนุนเหตุและผลที่จะเสนอในแต่ละความคิด

4 1.3 มีบทสรุปย้ำการแสดงความคิดเห็นของตน เพื่อเน้นความสำคัญของ เรื่องให้น่าสนใจและน่าเชื่อถือ

4 2 ลักษณะของภาษา

- 4 2 1 มีข้อความหรือเนื้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของตนเอง
- 4 2 2 มีประโยคสนับสนุนหรือมีการขยายความแต่ละความคิด
- 4 2 3 ใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 3 ในการกล่าวถึง
- 4 2 4 มีคำแสดงเจตคติ

ตัวอย่าง

ถ้าเราสนใจจะทำงานวาดเขียนเป็นงานอดิเรกสิ่งแรกที่เราควรทำก็คือศึกษาค้นคว้าผลงานของจิตรกรผู้มีชื่อเสียงต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เราอาจไปดูภาพวาดตัวจริงที่หอศิลป์หรือดูภาพจำลองของจริงในหนังสือเกี่ยวกับศิลปะตามห้องสมุดต่าง ๆ ก็ได้ ศึกษาภาพวาดเหล่านี้อย่างละเอียด พิจารณาองค์ประกอบของภาพ การให้สี แสงและเวลาของจิตรกรผู้วาดภาพนั้น ๆ ให้สังเกตด้วยว่าจิตรกรแต่ละคนใช้วิธีต่างกันในการแสดงให้เห็นถึงสิ่งเดียวกัน จำไว้ว่าเราควรวาดสิ่งต่าง ๆ ตามที่เรามองเห็นไม่ว่าดูภาพตามสายตาคนทั่วไปมองเห็น

5 วิธีการ เป็นการเขียนแนะนำการปฏิบัติ ซึ่งจะกล่าวถึงวิธีการ กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน

5 1 ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- 5 1 1 ต้องมีจุดมุ่งหมายในการเขียนที่แน่นอน
- 5 1-2 ให้รายละเอียดของวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
- 5 1 3 เรียงลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ

5 2 ลักษณะของภาษา

- 5 2 1 เป็นประโยคคำสั่ง
- 5 2 2 ใช้คำกริยาที่บ่งบอกการปฏิบัติ
- 5 2 3 ใช้ภาษาเป็นกลาง ๆ ไม่เฉพาะเจาะจง
- 5 2 4 ใช้คำนาม

ตัวอย่าง วิธีทำถุงกระดาด

อุปกรณ์ กระดาด กาว สีน้ำ สีเทียนหรือสีไม้

วิธีทำ

- 1) เอากระดาดหนา ๆ พับให้เหลือขอบด้านหนึ่งไว้หากาว
- 2) ปิดกาวที่เหลือเข้ากับขอบด้านบน

3) พับกระดาษเป็นรูปกล่อง แต่เปิดด้านบนและด้านล่างไว้

4) พับกล่องตามเส้นไขว้ปลา

5)

6)

6 เรื่องเชิงจินตนาการ เป็นการเล่าหรือเขียนเรื่องจากจินตนาการส่วนมากจะเป็นเรื่องนิทานหรือนิยาย

6 1 ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

6 1 1 มีการนำเรื่อง กล่าวความเป็นไปของเรื่องบ่งบอกตัวบุคคล สถานที่หรือเวลา

6 1 2 มีลำดับของเหตุการณ์ในเรื่อง

6 1 3 แสดงปมปัญหาของเรื่อง

6 1 4 แสดงการคลี่คลายของเรื่องหรือการแก้ปมปัญหา

6 1 5 อาจให้คติพจน์หรือข้อเตือนใจท้ายเรื่อง

6 2 ลักษณะของภาษา

6 2 1 เป็นเรื่องเล่าในอดีตหรือเป็นเรื่องที่ผ่านมาแล้ว

6 2 2 ใช้บุพบทบ่งบอกเวลา สถานที่

6.2.3 ใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ในการกล่าวถึงหรืออ้างอิงบุคคลหรือสิ่งของอื่น ๆ

6 2 4 อาจมีการซ้ำ ย้ำเรื่อง

6.2 5 ใช้คำสันธานเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่องและบ่งบอกความเป็นเหตุเป็นผล ความคล้ายตามและความขัดแย้ง

ตัวอย่าง บ้านวิเศษ

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ยังมีเด็กสาวสองคนเป็นพี่น้องกัน ชื่อ แก้วกับขวัญ ทั้งคู่เป็นเด็กกำพร้า ยากจน อาศัยอยู่ด้วยกันในกระท่อมเก่า ๆ แก้วเป็นเด็กสาวที่ขยันขันแข็งทุกวัน แก้วจะตื่นแต่เช้าหุงหาอาหารสำหรับตัวเองและน้อง แล้วก็ล้างจาน ชาม หม้อ ไห จนสะอาดก่อนที่จะออกไปรับจ้างเขาทำงานแล้วก็กลับมาหุงหาอาหารในตอนเย็น

ส่วนขวัญคนน้อง เป็นเด็กสาวที่เกียจคร้านมาก ทุกวันขวัญตื่นนอนสายโด้ง แต่งตัวสวยงาม กินข้าวที่พี่สาวทำให้ โดยไม่ยอมช่วยทำอะไรเลย ขวัญมีหน้าที่ทำความสะอาด

สะอาดบ้าน ขณะที่แก้วไปทำงานข้างนอก ขวัญก็ทำอะไรเสียไม่ได้ เพื่อจะได้เดินไปเที่ยวเล่น ทำให้แก้วต้องกลับมาทำงานบ้านอีกครั้ง

อยู่มาวันหนึ่ง พี่ของบ้านแก้วจนจะหมด แก้วจึงรีบเข้าป่าเพื่อหาฟืนมาไว้ทำอาหาร แก้วเดินลึกเข้าไปในป่าทุกที ทุกที ในที่สุดเธอก็ได้พบกับบ้านหลังหนึ่งที่สวยงามมาก แต่สกปรกมาก พอแก้วมาหยุดยืนอยู่ที่หน้าบ้าน เจ้าของบ้านก็พูดขึ้นว่า

"สาวน้อยผู้อารี โปรดทำความสะอาดบ้านให้ฉันทีเถอะ"

"ได้ซี" แก้วพูดอย่างดีใจ "ฉันชอบทำความสะอาดบ้าน"

.....

7 อภิปราย เป็นการเขียนเพื่อแสดงถึงเหตุผลและความจำเป็นชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสียเป็นการจูงใจให้ผู้อ่านคล้อยตาม

7 1 ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

7 1 1 เริ่มต้นด้วยการให้หลักการหรือความสำคัญของเรื่องให้ชัดเจน

7 1 2 กล่าวถึงข้อขัดแย้งหรือสนับสนุนโดยมีการอ้างอิงแสดงเหตุผล

7 1 3 ตอนท้าย กล่าวเสนอแนะเชิงสรุปว่า ควรทำหรือสนับสนุนอย่างไร

7 2 ลักษณะของภาษา

7 2 1 มีข้อความแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องของตนเองและผู้อื่น

7 2 2 ใช้ประโยคบอกเล่า

7 2 3 มีข้อความสนับสนุนหรืออ้างอิงหรือให้เหตุผล

7 2 4 ใช้คำเชื่อม เช่น คำสันธาน คำบุพบท คำวิเศษณ์ เพื่อแสดงความขัดแย้ง

คล้อยตาม หรือเป็นเหตุเป็นผลกัน

ตัวอย่าง มาเลิกสูบบุหรี่กันเถอะ

การสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ นักวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกันและอังกฤษ ทำการวิจัยเกี่ยวกับบุหรี่โดยตรง ค้นพบว่า การสูบบุหรี่จะตายด้วยโรคหัวใจได้ง่ายกว่าคนไม่สูบบุหรี่ การสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรคเกี่ยวกับหัวใจและหลอดเลือด โรคถุงลมโป่งพองและโรคปอดพิการ อื่น ๆ

โทษของบุหรี่เหล่านี้น่าจะเป็นผลเพียงพอให้เราเลิกสูบบุหรี่กันเสียทีเพราะการสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอย่างยิ่งดังที่กล่าวมาแล้ว

8 การสังเกต เป็นการเขียนเพื่อให้ความเห็นและให้รายละเอียดของการสังเกตสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

8.1 ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

8.1.1 มีบทนำเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกต บ่งเวลาหรือสถานที่

8.1.2 มีลำดับความของการบอกรายละเอียด

8.1.3 ให้มีความเห็นเกี่ยวกับการสังเกต

8.2 ลักษณะของภาษา

8.2.1 มีคำวิเศษณ์บ่งบอกเวลาหรือสถานที่และลำดับของการบอกรายละเอียด

8.2.2 ใช้คำคุณศัพท์บอกลักษณะของคำนามต่าง ๆ

8.2.3 ใช้ภาษาเป็นกลางไม่เฉพาะเจาะจงในการอ้างอิง

ตัวอย่าง

ตัวอะโนลและกิ้งก่าอื่น ๆ หลายชนิด สามารถเปลี่ยนสีตัวมันเองได้ ถ้ามันไปเกาะอยู่ที่ใบไม้ ตัวมันจะเปลี่ยนเป็นสีเขียว ถ้ามันคลานตามผนังแม่น้ำที่เป็นทราย มันก็จะกลายเป็นสีเหลือง

ลองทดลองเอาตัวอะโนลวางบนใบไม้ แล้วคอยมองดูจะเห็นสีของมันค่อย ๆ เปลี่ยนไปช้า ๆ กลายเป็นสีเขียวใบไม้ ที่นี้พอเอามันใส่กล่องเปล่า ๆ ตัวมันจะเปลี่ยนสีเป็นสีซีด ๆ เหมือนสีกล่อง-

ลักษณะคำถามการดำเนินเรื่องแต่ละอรรถลักษณะ

อรรถลักษณะ	ลำดับคำถามในการดำเนินเรื่อง
1 เรื่องเล่าจากประสบการณ์	ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร → แล้วอย่างไรต่อไป → สรุปเป็นอย่างไร เกิดอะไรขึ้น กับใคร ที่ไหน อย่างไร → แล้วจะเกิดอะไรขึ้นอีก → อย่างไร ประโยชน์
2 เรื่องรายงาน	เรื่องเกี่ยวกับอะไร → เป็นอย่างไร → มีลักษณะเฉพาะ → มี มีลักษณะอย่างไร อย่างไร โดยทั่วไป เป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับอะไร → สำคัญอย่างไร

อรรถลักษณะ	ลำดับคำถามในการดำเนินเรื่อง
3 เรื่องเล่าเชิงจินตนาการ	ใคร → ทำอะไร → ที่ไหน → เมื่อใด → อย่างไร → แล้วเกิดอะไรขึ้น (ลำดับก่อนหลัง) ปัญหาคืออะไร → แก้ไขได้อย่างไร → สรุปแล้วเรื่องนี้มีความคิดสอนใจอะไรบ้าง
4 เรื่องแสดงความคิดเห็น	เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร → เป็นความคิดของใคร → มีเหตุและผลอย่างไร (ลำดับเหตุและผล) → สรุปการแสดงความคิดเห็น (จากประเด็นที่ตั้งไว้อย่างไร)
5 เรื่องอภิปราย	เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร → มีความสำคัญ → อย่างไร → มีเหตุผลเห็นด้วยและ จำเป็น → ไม่เห็นด้วยอย่างไร (ลำดับเหตุผลที่เห็นด้วยทีละตอน และไม่เห็นด้วยทีละตอน) สรุปเรื่องนี้จะสนับสนุนเรื่องที่กำลังถกเถียงอย่างไร
6 เรื่องอธิบาย	เรื่องอะไรที่จะพูดถึง → สำคัญอย่างไร → ทำได้อย่างไร → ทำไมถึงเป็นอย่างนั้น เกิดขึ้นได้อย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้นได้
7 เรื่องวิธีการ	เป็นวิธีการทำอะไร → มีอุปกรณ์อะไรบ้าง → ทำอย่างไร (ลำดับการทำทีละตอน)
8 เรื่องเกี่ยวกับการสังเกต	จะ → พูดเกี่ยวกับอะไร → ที่ไหน → มีลักษณะอย่างไร → ลำดับลักษณะของสิ่งนั้นทีละตอน เขียน → สรุปผู้สังเกตคิดอย่างไร

การจัดการเรียนการสอนด้วยการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยอาศัยหลักการจากภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Frances Christie, Pam Gray และ Mary Macken) ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นการให้รายละเอียดรูปแบบ
- ขั้นที่ 2 ขั้นการตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความ
- ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างเนื้อความโดยอิสระในอรรถลักษณะเดิม

ขั้นที่ 1 ขั้นการให้รายละเอียดรูปแบบ

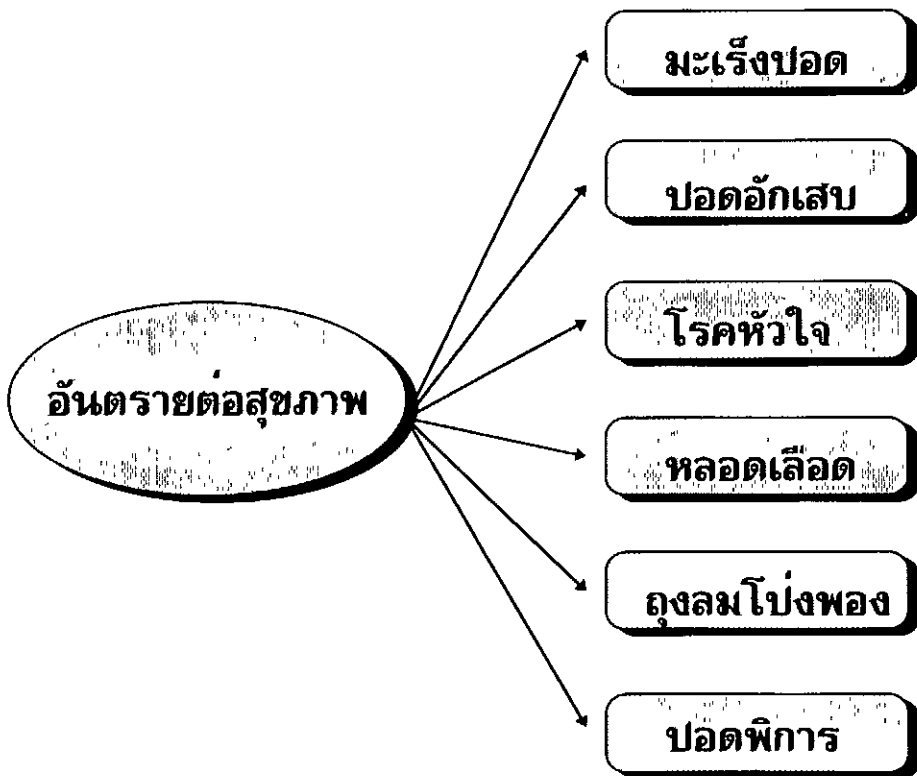
ให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน บอกรายละเอียดของเรื่อง พร้อมทั้งการใช้ภาษาได้ถูกต้องตามลักษณะของอรรถลักษณะของเรื่องนั้น ๆ

ผู้สอนควรใช้แผนภูมิเพื่อช่วยให้นักเรียนตีใจความสำคัญของเรื่อง เช่น การลำดับเรื่อง การโยงความสำคัญของเรื่องที่สัมพันธ์กัน เช่น เป็นเหตุเป็นผลกัน เป็นปัญหาและการแก้ไขปัญหา นั้นการเปรียบเทียบคล้ายคลึงและความแตกต่างของเรื่องนอกจากนี้ยังเกี่ยวกับการให้รายละเอียด

ของเรื่องอีกด้วย ผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผลจากการอ่านและสรุปความคิดด้วยตนเอง ควรใช้เวลาอภิปรายและสนทนาเรื่องในแต่ละย่อหน้าอย่างละเอียด อย่าใจร้อนเพราะการฝึกอ่าน โดยใช้ความคิดประกอบกับการอภิปรายจะช่วยฝึกนักเรียนให้เคยชินกับการอ่านโดยกระบวนการทางความคิดได้มาก และจะทำให้สามารถอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งเป็นขั้นตอนการอ่านขั้นสูงต่อไปในอนาคต

การอ่านออกเสียงไปเรื่อย ๆ จะไม่ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนมากนัก และอาจเกิดความเบื่อหน่ายได้ ครูผู้สอนควรให้นักเรียนหยุดช่วงการอ่านเป็นตอน ๆ และอภิปรายร่วมกัน ควรเปิดโอกาสให้ซักถามเกี่ยวกับเรื่อง ภาพประกอบในบทเรียนนั้นด้วย การเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้มีชีวิตชีวาขึ้นได้

การทำผังภูมิแสดงความสัมพันธ์ของเรื่อง ควรทำง่าย ๆ โดยใช้ปากกา สีเมจิก สรุปล และโยงผังภูมิให้เข้าใจง่าย ๆ เช่น จากคำถามของครู "มีตัวละครอะไรบ้างในเรื่อง จำได้ไหม" หรือ "เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร" ตัวอย่าง เรื่อง มาเลกิสุบบุหรีกันเสียที่

ครู	ทำไมเราจึงควรเลิกสูบบุหรี่
นักเรียน	เพราะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
ครู	บุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอย่างไร
นักเรียน	1 มะเร็งปอด
	2 ปอดอักเสบ
	3 โรคหัวใจ
	4 ปอดพิการ
	5 ถุงลมโป่งพอง
	6 หลอดเลือด

ขั้นที่ 2 ขั้นการตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความ

ให้นักเรียนมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นจากสิ่งที่อ่านเป็นความคิดของตนเอง พร้อมทั้งรู้จักวิเคราะห์เรื่องที่อ่านให้เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของตนเอง เพื่อการนำความคิดรวบยอดที่สำคัญไปใช้ได้

ในขั้นนี้ครูควรตั้งการอภิปราย การสนทนาจากเรื่องที่อ่านในขั้นที่ 1 เข้าสู่เรื่องที่นักเรียนจะพบในชีวิตประจำวันของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนใช้ความคิดวิเคราะห์สิ่งที่สำคัญและเป็นประโยชน์แก่ตนเองจากเรื่องที่อ่านได้ เช่น เรื่องที่อ่านเกี่ยวกับความรักชาติของทหารกล้าคนหนึ่ง ครูจะตั้งเรื่องเข้าสู่ตัวนักเรียน โดยถามว่าถ้านักเรียนเป็นทหารกล้าคนนั้นนักเรียนจะอย่างไร นักเรียนคิดว่าชาตินั้นสำคัญแค่ไหน นักเรียนจะรักและทำอย่างทหารกล้าคนนั้นไหม นักเรียนชอบทหารกล้าคนนั้นไหม เพราะเหตุใด

การสนทนาอภิปรายโดยตั้งเข้าสู่เรื่องของนักเรียน จะทำให้คนอภิปรายมีชีวิตชีวามากขึ้น นักเรียนจะมีโอกาสพูด ได้แสดงความคิดเห็นของตนเองมากขึ้นผู้สอนอาจมีโอกาสแก้ปัญหการออกเสียงการใช้ภาษาที่ถูกต้องแก่นักเรียนได้ด้วยโดยการย้ำความที่นักเรียนพูดโดยไม่ต้องบอกว่าผิดหรือถูก เด็กจะค่อย ๆ เรียนรู้ได้จากที่ครูพูดอย่างถูกต้อง ในขั้นนี้ถ้าเรื่องราวในการอภิปรายซับซ้อนมาก ก็ควรใช้แผนภูมิเข้ามาช่วย

ขั้นที่ 3 ขั้นการเขียนเนื้อความโดยอิสระ

ให้นักเรียนมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและฝึกทักษะการเขียนในรูปแบบที่เป็นความคิดเห็นของตนเองได้มากขึ้น โดยให้นักเรียนเขียนเรื่องใหม่ เขียนเป็นกลุ่ม และสามารถนำเสนอผลงานได้โดยการอ่าน เพื่อให้นักเรียนมีความหมายยิ่งขึ้นผู้สอนควรให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนกันแล้วนำมาเสนอหน้าชั้น

ในการเขียนโครงเรื่องนี้ให้ทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเป็นการฝึกการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม และนักเรียนจะได้มีโอกาสอภิปรายร่วมกัน เขียนเรื่องใหม่ออกมาโดยจัดรูปแบบออกมาในลักษณะแผนภูมิคร่าว ๆ สาเหตุที่ให้เขียนเรื่องให้มากขึ้นก็เพื่อฝึกให้เกิดความคิด หลังจากนั้นก็นำเสนอ โดยแลกเปลี่ยนผลงานกันระหว่างกลุ่มแล้วครูและเพื่อนช่วยกันแก้ไขข้อบกพร่องสุดท้ายให้นักเรียนนำโครงเรื่องของตนไปเขียนเรื่องราวที่สมบูรณ์อย่างอิสระ

จากขั้นการสอนทั้ง 3 ขั้น นำมาจัดเป็นแนวการสอนตามลำดับได้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ให้อาจารย์เตรียมรูปแบบ

- 1 ให้นักเรียนอ่านเรื่องที่จัดตามอรรถลักษณะต่าง ๆ
- 2 เสนอรายละเอียดของเรื่องโดยทำแผนภูมิ
- 3 วิเคราะห์โครงสร้างในการดำเนินเรื่อง
- 4 ให้นักเรียนค้นหาเรื่องที่มีอรรถลักษณะเดียวกับที่สอน

ขั้นที่ 2 ขั้นตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความ

- 1 นักเรียนเลือกเรื่องที่จะเขียนร่วมกันจากอรรถฐานเดิม
- 2 เขียนโครงร่างของเรื่องลงในแผ่นป้ายและนำเสนอหน้าชั้น
- 3 ร่วมกันเขียนเนื้อความจากโครงร่าง

ขั้นที่ 3 ขั้นการเขียนเนื้อความโดยอิสระ

- 1 นักเรียนเลือกหัวเรื่องที่จะเขียนใหม่
- 2 เขียนโครงร่างของเรื่องโดยอาศัยอรรถลักษณะเดิม
- 3 นำโครงร่างขอคำแนะนำจากครู
- 4 เขียนเนื้อความตามโครงร่างให้สมบูรณ์

การจัดชั้นเรียน

ควรมีการออกแบบการจัดชั้นเรียนให้ทำงานกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กตามลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนต้องคอยควบคุมและช่วยเหลือผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรมเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนอ่อน การทำกิจกรรมเพื่อซ่อมเสริมอาจทำได้พร้อม ๆ กัน โดยแยกกิจกรรมแก่นักเรียนที่เก่งและอ่านให้ต่างกันตามความสามารถได้ นักเรียนเก่งให้ทำกิจกรรมยากขึ้นทีละน้อย เป็นต้น ความเอาใจใส่ของครูสำคัญที่สุดสำหรับนักเรียนทุกระดับความสามารถ การให้แบบฝึกหัดหรือทบทวนสำหรับนักเรียนอ่อน จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาการเรียนรู้ได้มาก แต่ต้องกระทำสม่ำเสมอ

เกมและแบบฝึกหัด

เกมและแบบฝึกหัด จะช่วยให้นักเรียนรู้มากขึ้นเกี่ยวกับคำ กลุ่มคำ ประโยค ส่วนวนต่าง ๆ ที่เคยใช้ในหนังสือหรืองานเขียนที่นักเรียนอ่าน และเขียนขึ้นเอง จะทำให้นักเรียนได้ทบทวนการใช้ภาษาอ่านและเขียนได้เป็นอย่างดี

แนวทางการประเมินการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน

ครูผู้สอนสามารถประเมินพฤติกรรมของนักเรียนได้ ดังนี้

- 1 การตอบคำถามของนักเรียนในขณะที่ยื่น
- 2 การที่นักเรียนร่วมกันเขียนแผนภูมิ โดยครูเป็นฝ่ายแนะโดยใช้คำถาม
- 3 การที่นักเรียนนำผลงานของเพื่อนมาเสนอหน้าชั้น
- 4 การสะกดคำและแต่งประโยคหลังจากเรียนด้วยการสอนแบบอรรถฐานไปแล้ว
- 5 การร่วมมือของเด็กนักเรียนและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานกลุ่มแบบ

ประชาธิปไตย

6 ความสนใจของนักเรียนในการอ่าน สังเกตจากการนำหนังสือไปศึกษาด้วยตนเอง
เมื่อมีเวลาว่าง

วิธีประเมิน

ใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่เรียนและทำงานกับเพื่อน ตรวจสอบงานกลุ่มของนักเรียน โดยอาศัยความคิดวิพากษ์วิจารณ์ของนักเรียนทั้งชั้น ส่วนผลงานเดี่ยวครั้งสุดท้ายเป็นผลงานที่ครูผู้สอนต้องตรวจให้คะแนนเป็นรายบุคคล

ประโยชน์ของการสอนแบบอรรถฐาน

- 1 นักเรียนได้รับความสนุกสนานจากกิจกรรมการเรียนการสอนทุกขั้นตอน เช่น การที่ได้ตอบคำถาม ดูภาพแล้วช่วยกันทายเรื่องราวจากภาพ เป็นต้น
- 2 นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติโดยเน้นความเข้าใจ ความหมายหรือความคิดรวบยอด ก่อนที่จะเข้าใจเสียงและสัญลักษณ์ในลักษณะบูรณาการ เช่น ขั้นตอนที่ 1 และ 2
- 3 นักเรียนมีโอกาสดูการใช้ภาษาในทักษะต่าง ๆ ในลักษณะบูรณาการตั้งแต่ในขั้นที่ 1 ถึงขั้นสุดท้าย โดยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การซักถาม การโต้ตอบและการเล่าเรื่อง
- 4 นักเรียนมีโอกาสดำเนินงานร่วมกับผู้อื่นได้ฝึกทำงานแบบประชาธิปไตย การยอมรับฟังความคิดเห็นและการฝึกความรับผิดชอบในการทำงาน
- 5 นักเรียนมีโอกาสแสดงความสามารถเฉพาะด้าน และเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้หลายรูปแบบ เช่น การสร้างโครงเรื่องเอง การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐาน

ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม (2534 : 134) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยแนวทฤษฎีการสอนด้วยทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานกับวิธีสอนตามคู่มือครู พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานมีความสามารถในการอ่านและความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

วิภาดา ประสารทรัพย์ (2535 : 95) ได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถเชิงพัฒนาการเขียนภาษาอังกฤษและเจตคติต่อการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนเขียนตามแนววรรณฐานกับวิธีสอนตามคู่มือครู ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนเขียนตามแนววรรณฐานกับวิธีสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

จินตนา นกบุญ (2536 : 113) ได้เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนเขียนตามข้อเท็จจริงโดยอาศัยแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบวรรณฐานกับวิธีสอนตามคู่มือครู ผลปรากฏว่า ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการเขียนตามข้อเท็จจริงโดยอาศัยแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบวรรณฐานกับการสอนเขียนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

ความหมายของแรงจูงใจ

พฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ที่แสดงออกมานั้น ล้วนมีสาเหตุมาจากแรงจูงใจเป็นสำคัญ เพื่อให้บรรลุมุ่งหมายหรือเงื่อนไขที่ต้องการ มีนักการศึกษาให้ความหมายของแรงจูงใจไว้หลายท่าน ดังเช่น แมคเคลแลนด์ (McClelland 1955 : 552) กล่าวว่า แรงจูงใจในเป็นการแสดงให้เห็นถึงสภาพอารมณ์ของบุคคลต่อสิ่งเร้าให้ปรากฏเป็นพฤติกรรมออกไปสู่จุดมุ่งหมายจะเกิดอารมณ์พึงพอใจหรือไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ชีวิตของบุคคลนั้น ส่วนกู๊ด (Good 1973 : 375) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง กระบวนการเร้าและสนับสนุนให้บุคคลกระทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีระบบ ฮิลการ์ด (Hilgard 1981 : 314) กล่าวถึงแรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ไปกระตุ้นบุคคลให้เกิดพลังและนำไปสู่การกระทำ และเมอร์เรย์ (Murray 1983 : 284) กล่าวถึงแรงจูงใจอีกทัศนะหนึ่งว่าแรงจูงใจหมายถึงองค์ประกอบภายใน ซึ่งกระตุ้นหรือนำทางและเป็นตัวรวมของพฤติกรรมต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

ส่วนนักวิชาการของไทยให้ความหมายไว้ดังนี้

สถิติ วงษ์สวรรค์ (2525 : 114) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจ หมายถึง แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งจนสำเร็จหรือเป็นแรงชักนำสิ่งที่มาเร้าให้เกิดความต้องการ

(Need) ทำให้เกิดแรงขับเคลื่อนมาให้กับบุคคลแสดงพฤติกรรมไปในแนวทางใดแนวทางหนึ่ง สำหรับ พยอม วงศ์สารศรี (2526 118) กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 221) และอารี พันธุ์มณี (2534 192) ให้ความหมายที่คล้ายคลึงกันว่า แรงจูงใจ หมายถึง สภาวะใด ๆ ที่เป็นแรงกระตุ้น หรือล้าให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาตามความต้องการของตน

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า แรงจูงใจเป็นแรงผลักดันหรือแรงกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามที่ตนต้องการและสนใจ ถ้าหากนักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน ก็จะทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้น เพราะการตั้งใจ สนใจเรียนเป็นผลสะท้อนมาจากแรงจูงใจของนักเรียนทั้งสิ้น และที่สำคัญครูควรสร้างแรงจูงใจให้เกิดกับการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง

ความสำคัญของแรงจูงใจ

แรงจูงใจมีความสำคัญต่อการเรียนมาก การสร้างแรงจูงใจในการเรียนเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนได้ผลดี ดังที่ สุชา จันทรเอน และสุรางค์ จันทรเอน (2516 71 - 72) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดพลังที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ อันที่จะทำให้เกิดการที่จะกระทำหรือไม่กระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งและทำให้เกิดความพร้อมในการเรียนได้เป็นอย่างดี แรงจูงใจนี้ยังทำให้บุคคลหรือผู้เรียนสามารถไปสู่จุดหมายปลายทางตามที่พวกเขาคาดหวังไว้และอารี พันธุ์มณี (2534 192) มีความเห็นว่าแรงจูงใจมีผลต่อการเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลเป็นอันมากเพราะการที่บุคคลเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้อย่อมจะเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วกว่าบุคคลที่ไม่เกิดแรงจูงใจ

ประเภทของแรงจูงใจ

การจูงใจเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์สามารถกระทำได้โดยใช้หลักทางจิตวิทยา ซึ่งนักจิตวิทยาใช้หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการจำแนกลักษณะของแรงจูงใจ ดังนี้

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 227) จำแนกแรงจูงใจตามที่มาของแรงจูงใจได้ 2 ประเภท ดังนี้

1 แรงจูงใจทางกาย (Physiological Motive) เป็นแรงจูงใจที่ติดตัวมาแต่กำเนิด มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งเกิดจากความต้องการของร่างกาย ได้แก่ ความหิว ความกระหาย

2 แรงจูงใจทางสังคม (Social Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ในสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก ความอบอุ่น การเป็นที่ยอมรับในสังคม

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2526 : 63) แบ่งแรงจูงใจตามเหตุผลของการแสดงพฤติกรรมเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการหรือตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แรงจูงใจภายในมีความสำคัญมากกว่าแรงจูงใจภายนอกเพราะแรงจูงใจภายในเกิดจากความรู้สึกของบุคคล เมื่อบุคคลรู้สึกเช่นใด ก็จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองความรู้สึกของตนเองเสมอ เช่น ความอยากรู้อยากเห็น ความหิว ความต้องการ ความรัก ความอบอุ่น ความพอใจ ความสงสาร ความสนใจ ความศรัทธา ความเห็นอกเห็นใจ ความซาบซึ้งความสำเร็จ

2 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากภายนอกตัวบุคคล ซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามต้องการหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนด แรงจูงใจภายนอกที่สำคัญ ได้แก่

การแข่งขัน แบ่งเป็นการแข่งขันกับตัวเอง ระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่ม เมื่อมีการแข่งขันเกิดขึ้นจะกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามเป้าหมายที่วางไว้สำเร็จ

การร่วมมือ ทำให้บุคคลช่วยเหลือซึ่งกันและกันและเป็นการสร้างทีมงาน และความสามัคคีในกลุ่มดีขึ้น

นอกจากนี้ บุคลิกภาพของครู วิธีการสอนของครู การให้รางวัล การลงโทษ และการใช้สื่อการเรียนเป็นแรงจูงใจภายนอกเช่นกัน

แรงจูงใจภายในมีความสำคัญมากกว่าแรงจูงใจภายนอก แต่แรงจูงใจภายในเกิดยากกว่าการที่จะเกิดแรงจูงใจภายในได้นั้นจะต้องเกิดแรงจูงใจภายนอกเสียก่อน ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนครูควรเข้าใจถึงการสร้างแรงจูงใจภายนอกให้ผู้เรียนเสียก่อน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจภายในต่อไป แรงจูงใจภายนอกเหล่านี้จะเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ความชอบ ความพอใจที่จะเรียนและพฤติกรรมที่ตามมาคือความตั้งใจเรียน การร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น รวมถึงการตอบสนองการเรียนรู้ในแบบต่าง ๆ

ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

1 ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงขับและเครื่องล่อ (The Need-Drive-Incentive Theory)

ทฤษฎี ฮัลล์ เห็นว่าแรงขับเป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดพฤติกรรมหรือการกระทำโดยมีเครื่องล่อเป็นแรงหนุนเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทาง ความสัมพันธ์ของแรงขับกับเครื่องล่อซึ่งมีหลายชนิดที่ช่วยจูงใจให้บุคคลกระตือรือร้น มีความสนใจทำงาน การสร้างแรงจูงใจที่ใช้กันมาก (ประสาธ อิศารปรีดา 2523 : 83) โดยใช้เครื่องล่อหรือวิธีดังต่อไปนี้

- 1) การให้รางวัล หมายถึง การให้สิ่งของเป็นสินน้ำใจ การให้คำชมเชย การให้สิทธิพิเศษบางอย่าง การให้คะแนน
- 2) การลงโทษ หมายถึง การเตือนสติ การกล่าวคำตำหนิ การกักขัง การตัดสิทธิบางอย่าง
- 3) การแข่งขัน หมายถึง การให้บุคคลชิงชัยกับตนเองหรือบุคคลอื่น ๆ โดยมีรางวัลเป็นเครื่องล่อ
- 4) ความสำเร็จในการทำงาน เป็นการกระตุ้นให้บุคคลมีพลังเป็นการกระตุ้นให้บุคคลมีกำลังใจที่จะทำงานในคราวต่อไป

2 ทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งเร้า (Cue-Stimulus (Nondrive) Theory)

ทฤษฎีนี้มีความเห็นว่า พฤติกรรมที่สร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นอยู่ภายใต้การควบคุมของสิ่งเร้าหรือเครื่องล่อจะมีมากกว่าเกิดจากแรงขับ สิ่งเร้าต่าง ๆ มีส่วนที่จะช่วยสร้างนิสัยให้บุคคลเรียนรู้ต่อไปเมื่อพบกับสิ่งเร้าในประสบการณ์ที่เคยผ่านมาในชีวิตฉะนั้นพฤติกรรมทุกอย่างจึงอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งเร้า

3 ทฤษฎีทางอารมณ์ (Affective-Arousal Theory)

ทฤษฎีนี้มีความเห็นว่า พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมีอยู่ 2 ประการ คือ

- 1) บุคคลย่อมแสวงหาหรือเข้าใกล้สิ่งที่พึงพอใจ
- 2) บุคคลจะแสดงพฤติกรรมที่หลบหลีก หรือไม่เข้าใกล้สิ่งที่รบกวนหรือสภาพที่น่ารังเกียจ ฉะนั้นการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะต้องมีอารมณ์แฝงอยู่ ทฤษฎีนี้ว่าอารมณ์ที่เกิดขึ้นในพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นต้นว่า อารมณ์รักหรือชอบ จัดเป็นอารมณ์ทางบวก (Positive Affect) ส่วนการหลบหลีกจากความเจ็บปวด หรือสิ่งที่ไม่พึงพอใจจัดเป็นอารมณ์ทางลบ (Negative Affect)

4 ทฤษฎีเกี่ยวกับทางสติปัญญา (Cognitive Theory)

ทฤษฎีนี้เกี่ยวข้องกับความเข้าใจหรือการคาดคะเนเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยการเรียนรู้มาก่อนหรือจากการตัดสินใจซึ่งต้องอาศัยการทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งเร้า และการตอบสนองทั้งหมด

5 ทฤษฎีเกี่ยวกับจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory of Motivation)

ทฤษฎีนี้เน้นเรื่องสำคัญ 2 เรื่อง คือ

1) แรงขับทางเพศ

2) แรงขับทางความก้าวร้าว

แรงขับทั้ง 2 ทางจะช่วยผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ

6 ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ (Theory of Need Gratification)

ในเรื่องความต้องการนี้ ทฤษฎีที่น่าสนใจมี 2 ทฤษฎี คือ

1) ทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของมาสโลว์

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนจะมีความต้องการที่จะแสวงหาสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งความต้องการของบุคคลก็มีหลายอย่าง ตั้งแต่ความต้องการขั้นต่ำถึงความต้องการขั้นสูง ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางสรีระ (Basic Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานที่สำคัญที่สุดทางด้านการดำรงชีวิต เช่น ต้องการอาหาร น้ำ อากาศ และอุณหภูมิ การหลับนอน การขับถ่าย เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ความต้องการปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Needs) คือ ความต้องการความปลอดภัยมั่นคง ซึ่งได้แก่ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ความเป็นปึกแผ่น ความต้องการคุ้มครองปกป้อง ความรู้สึกปลอดภัยจากการคุกคาม ปลอดภัยจากความวิตกกังวล ตลอดจนการหลีกเลี่ยงอันตรายหรือความเจ็บปวดต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs) คือ ความต้องการความรักอยากให้ตนเป็นที่รัก ยอมรับจากกลุ่ม โดยปกติแล้วบุคคลมักจะอยู่รวมกลุ่มกัน ดังนั้น จึงต้องการความรักและต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มให้ยอมรับตนเอง เช่น กลุ่มครอบครัว กลุ่มสังคม กลุ่มทำงาน เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องจากผู้อื่น (Self Esteem Needs) คือ ความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องตน เป็นความปรารถนาของบุคคลที่ทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ

ขึ้นได้เป็นอันมาก เช่น บางคนมีการใช้จำยแบบฟุ่มเฟือยเกินฐานะของตนเพื่อให้บุคคลอื่นได้ยกย่องตน เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ความต้องการที่จะบรรลุถึงความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง (Self - Actualization) คือ ความต้องการสูงสุดของบุคคลที่บุคคลจะต้องพยายามกระทำการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและตามความสามารถของตนเอง เช่น ครูสอนหนังสืออย่างไม่เกิดความเบื่อหน่ายสอนด้วยความสุขสบายใจ เป็นต้น

2) ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์

ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์มีความคิดเห็นว่าความต้องการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้น ก่อให้เกิดความรู้สึกขาดซึ่ง ความต้องการนี้บางครั้งเกิดขึ้นเนื่องจากแรงกระตุ้นภายในของบุคคล และบางครั้งอาจเกิดความต้องการเนื่องจากสภาพสังคม หรือแรงกระตุ้นภายนอกก็ได้ หรืออาจกล่าวได้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากสภาพทางร่างกายและสภาพทางจิตใจนั่นเองทฤษฎีความต้องการตามหลักของเมอร์เรย์สามารถสรุปได้ ดังนี้

(1) ความต้องการที่จะเอาชนะด้วยการแสดงออกทางความก้าวร้าว (Need for Aggression) เป็นความต้องการที่จะเอาชนะผู้อื่น เอาชนะต่อสิ่งขัดขวางทั้งปวงด้วยความรุนแรง มีการต่อสู้ การแค้น การทำร้ายร่างกาย หรือการฆ่าฟันกัน เช่น พุดจาประชดประชันกับเพื่อนที่ไม่ชอบ เป็นต้น

(2) ความต้องการที่จะเอาชนะฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ (Need for Counteraction) เป็นความต้องการที่จะฟันฝ่าอุปสรรค ความล้มเหลวต่าง ๆ ด้วยการสร้างความพยายามขึ้น เช่น เมื่อได้รับคำดูถูกดูหมิ่น ผู้ที่ได้รับจะเกิดความพากเพียรพยายามเพื่อเอาชนะคำสบประมาทจนประสบผลสำเร็จ เป็นต้น

(3) ความต้องการที่จะยอมแพ้ (Need for Abasement) เป็นความต้องการที่จะยอมแพ้ ยอมรับผิดชอบ ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ หรือยอมรับการถูกลงโทษ เช่น การเผาตัวตายเพื่อประท้วงการปกครอง เป็นต้น

(4) ความต้องการป้องกันตนเอง (Need for Defense) เป็นความต้องการที่จะป้องกันตนเองจากคำวิพากษ์วิจารณ์การตำหนิติเตียน ซึ่งเป็นการป้องกันทางด้านจิตใจพยายามหาเหตุผลมาอธิบายการกระทำของตนมีการป้องกันตนเองเพื่อให้พ้นผิดจากการกระทำต่าง ๆ ทั้งปวง เช่น ให้เหตุผลว่าสอบตกเพราะครูสอนไม่ดี เป็นต้น

(5) ความต้องการเป็นอิสระ (Need for Autonomy) เป็นความต้องการที่ปรารถนาจะเป็นอิสระจากสิ่งกีดขวาง ต้องการที่จะต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเป็นตัวของตัวเอง เช่น เด็กมักจะแต่งตัว หรือรับประทานอาหารเองโดยไม่ต้องการความช่วยเหลือจากมารดาหรือบุคคลอื่น เป็นต้น

(6) ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) คือ ความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่ยากลำบากให้ประสบความสำเร็จ หรือพยายามเอาชนะอุปสรรคทั้งปวง เพื่อให้การทำงานของตนประสบความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่า เพศชายจะมีระดับความต้องการความสำเร็จมากกว่าเพศหญิง

(7) ความต้องการสร้างมิตรภาพกับบุคคลอื่น (Need for Affiliation) เป็นความต้องการที่จะทำให้อื่นรักใคร่ ต้องการรู้จักหรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ต้องการเอาอกเอาใจ มีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง พยายามสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลอื่น

(8) ความต้องการความสนุกสนาน (Need for Play) เป็นความต้องการที่จะแสดง ความสนุกสนาน ต้องการหัวเราะเพื่อการผ่อนคลายความตึงเครียด มีการสร้างหรือเล่าเรื่องตลก ขบขัน มีการพักผ่อนหย่อนใจ มีการเล่นเกมกีฬา เป็นต้น

(9) ความต้องการแยกตนเองออกจากผู้อื่น (Need for Rejection) เป็นความต้องการ หรือมีความปรารถนาของบุคคล ในการที่จะแยกตนเองออกจากผู้อื่น ไม่มีความรู้สึกยินดี ยินร้ายกับผู้อื่น ต้องการเมินเฉยจากผู้อื่น

(10) ความต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น (Need for Succorance) เป็นความต้องการให้บุคคลอื่นมีความสุข เห็นอกเห็นใจ มีความสงสาร ต้องการได้รับความช่วยเหลือ การดูแล คำแนะนำ จากบุคคลอื่น

(11) ความต้องการที่จะให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลอื่น (Need for Nuturance) เป็นความต้องการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับบุคคลอื่น โดยการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ไม่สามารถจะช่วยเหลือตนเองได้หรือให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นให้พ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ

(12) ความต้องการที่จะสร้างความประทับใจในตนเองให้กับผู้อื่น (Need for Exhibition) เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นได้เห็น ได้ยินเกี่ยวกับเรื่องราวของตัวเอง ต้องการให้ผู้อื่นมีความสุข สนุกสนาน แปลกใจ หรือตกใจในเรื่องราวของตนเอง เช่น เล่าเรื่องตลกขบขันให้บุคคลอื่นฟังเพื่อบุคคลอื่นจะเกิดความประทับใจในตนเอง เป็นต้น

(13) ความต้องการมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น (Need for Domiance) เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นทำตามคำสั่งของตน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

(14) ความต้องการที่จะยอมรับนับถือผู้อาวุโสกว่า (Need for Deference) เป็นความต้องการที่จะยอมรับนับถือผู้ที่มีอาวุโสกว่าด้วยความยินดี รวมทั้งนิยมชมชื่นในบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือช่วยเหลือด้วยความยินดี

(15) ความต้องการหลีกเลี่ยงความรู้สึกกลัว (Need for Avoidance of Inferity) เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงให้พ้นจากความอับอายทั้งหลาย ต้องการหลีกเลี่ยงการดูถูกหรือการกระทำต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความละอายใจ

(16) ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากอันตราย (Need for Avoidance Harm) เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางด้านร่างกายต้องการได้รับความปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง

(17) ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากการถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ (Need for Avoidance of Blame) เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการลงโทษด้วยการคล้อยตามกลุ่มหรือยอมรับคำสั่งหรือปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของกลุ่มเพราะกลัวการถูกลงโทษ

(18) ความต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย (Need for Orderliness) เป็นความต้องการที่จะจัดสิ่งของต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นต้น

(19) ความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียง (Need for Inviolacy) เป็นความต้องการที่จะรักชื่อเสียงของตนที่มีอยู่ไว้จนสุดความสามารถ เช่น การไม่ยอมขโมยแม้ว่าตนจะต้องหิว หรือไม่ยอมทำความผิด ไม่คดโกงผู้ใดเพื่อชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล เป็นต้น

(20) ความต้องการให้ตนเองมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น (Need for Contrariness) เป็นความต้องการที่จะกระทำให้ตนเองไม่เหมือนกับบุคคลอื่น เช่น เพื่อนในกลุ่มใส่กระโปรงมาโรงเรียนแต่ตนต้องการให้แตกต่างจากบุคคลอื่นโดยการใส่กางเกงมาโรงเรียน เป็นต้น

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จัดว่าเป็นทฤษฎีแรงจูงใจที่มีผลต่อพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลทั้งสิ้น ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องขึ้นอยู่กับผู้สอนเลือกใช้ในการจัดเป็นองค์ประกอบในการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

แรงจูงใจกับการเรียน

ในการเรียนการสอน แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ ความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนนอกจากจะขึ้นอยู่กับความสามารถแล้ว ยังขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ นักเรียนที่มีความสามารถสูงแต่ขาดแรงจูงใจในการเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ดังที่ จาโคโบวิทส์ (Jakobovit 1970 58) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญในการเรียนภาษาเขาได้ศึกษาการเรียนของนักเรียนที่เรียนภาษาพบว่า องค์ประกอบที่ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จมี ความถนัด (Attitude) ร้อยละ 33 สติปัญญา (Intelligence) ร้อยละ 20 ความมานะพยายาม หรือแรงจูงใจในการเรียน ร้อยละ 33 และองค์ประกอบอื่น ๆ ร้อยละ 14 แสดงว่า แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ต้องสร้างให้เกิดในตัวผู้เรียน และส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน สถิตย วงษ์สวรรค์ (2525 138 - 139) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจกับการเรียนการสอนว่า การใช้แรงจูงใจในการเรียนการสอนจะช่วยให้เด็กเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน เป็นแรงกระตุ้นให้เด็กสนใจเรียน และตั้งใจเรียน ทำให้เกิดพลังและความพร้อมในการเรียน ซึ่งแนวทางให้นักเรียนประพฤติและปฏิบัติตนดี ครูจะต้องรู้จักใช้แรงจูงใจให้เหมาะสมกับเหตุการณ์โดยคำนึงถึงเพศ วัย และระดับความรู้ของนักเรียน และสมถวิล วิเศษสมบัติ (2528 122) กล่าวถึง แรงจูงใจในการสอนภาษาไทยว่า การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมประกอบการเรียน และการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ สนุกสนาน เมื่อนักเรียนมีแรงจูงใจภายนอกแล้วแรงจูงใจภายในก็จะเกิดขึ้น ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน อยากร่วมกิจกรรมและอยากศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

จะเห็นได้ว่าแรงจูงใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ที่จะทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน โดยแรงจูงใจจะเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนพร้อมที่จะเรียนและรับรู้สิ่งต่าง ๆ ในที่สุด

หลักในการสร้างแรงจูงใจในการเรียน

เนื่องจากแรงจูงใจมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้น ครูจึงควรส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ให้มากที่สุด ซึ่งครูควรสร้างแรงจูงใจให้เกิดแก่เด็กในการเรียน ดังนี้

- 1 การชมเชยและการตำหนิ ทั้งการชมและการตำหนิจะมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยกันทั้งสองอย่าง

2 การทดสอบบ่อยครั้ง คะแนนจากการสอบจะเป็นสิ่งที่จูงใจมีความหมายต่อนักเรียนอย่างมากเพราะอาจหมายถึงการเลื่อนชั้น การสำเร็จการศึกษา การศึกษาต่อในสถานที่สูงขึ้น การทดสอบจึงเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้น

3 การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ด้วยการเสนอแนะหรือกำหนดหัวข้อที่ให้นักเรียนในใจใคร่รู้ เพื่อให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเอง

4 วิธีการแปลกใหม่ ครูควรนำวิธีการที่แปลกใหม่เพื่อสร้างความสนใจโดยใช้วิธีการใหม่ ซึ่งวิธีการใหม่จะช่วยให้เด็กเกิดความสนใจและมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น

5 ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมาย เพื่อยั่วยุให้นักเรียนพยายามมากยิ่งขึ้น ในการให้รางวัลครูควรพยายามให้นักเรียนมีโอกาสได้รับการเสริมแรงทั่วถึงกัน ไม่ควรเฉพาะผู้ที่ชนะ แต่อาจจะให้รางวัลในการแข่งขันกับตัวเองก็ได้

6 ตัวอย่างจากสิ่งทีนักเรียนคุ้นเคยและคาดไม่ถึง การยกตัวอย่างประกอบการเรียนควรเป็นสิ่งที่นักเรียนรู้จักคุ้นเคยแล้วเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

7 เชื่อมโยงบทเรียนใหม่กับสิ่งที่เคยเรียนรู้มาก่อน การนำเอาสิ่งใหม่ไปเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสิ่งที่เคยรู้มาก่อนจะทำให้เข้าใจง่ายยิ่งขึ้นและชัดเจนยิ่งขึ้น

8 เกมและการเล่นละคร การสอนที่ให้เกิดได้ปฏิบัติจริง ทั้งในการเล่นและแสดงละครทำให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้นด้วย

9 สถานการณ์ที่ทำให้เด็กไม่พึงปรารถนา สถานการณ์ในชั้นเรียนที่อาจทำให้นักเรียนเบื่อไม่พอใจ ขัดแย้ง ควรหาทางลดหรือขจัดเพราะเป็นสิ่งที่บั่นทอนต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น สภาพบรรยากาศในห้องเรียนไม่ดี บทเรียนยากเกินความสามารถ ตลอดจนการจัดกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันเกินไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

สงวนศรี เณรฐานันท์ (2533 : 92) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านความสามารถทางการเขียนและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธี TLS กับการสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธี TLS กับการสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางการเขียนแตกต่างกันไป

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ส่วนแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พวงทอง วิโรจนกร (2534 : 78) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเขียนและแรงจูงใจของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ส่วนแรงจูงใจในการเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จินตนา นักบุญ (2536 : 113) ได้ทดลอง เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนเขียนตามข้อเท็จจริงโดยอาศัยแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐานกับการสอน ตามคู่มือครู ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนเขียนตามข้อเท็จจริงโดยอาศัยแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 โดยความร่วมมือของครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ประชุมสัมมนาเพื่อกำหนดจุดประสงค์ การวัดและประเมินผล อีกทั้งได้เขียนแนวการสอนวิชาภาษาไทย (ท101 - ท102) ให้ครูได้ยึดเป็นแนวทางในการสอน โดยเน้นคุณสมบัติ 3 ประการ คือ คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาได้ ที่เป็นคุณสมบัติตามจุดประสงค์ของหลักสูตร เพื่อตอบสนองสมรรถภาพของมนุษย์ ซึ่งยึดรูปแบบการเรียนรู้ของโรเบิร์ต เอ็ม กานเย่ และลิสเลส บริจด์ เป็นหลัก (มัลลิการ์ พงษ์ปริตร 2527 บทนำ)

1 ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวของกาเย่ ประเภทของการเรียนรู้

กาเย่ (Gagne 1965 : 62 - 170) ได้จัดแบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 8 ประเภท ตั้งแต่การเรียนรู้แบบพื้นฐานง่าย ๆ ไปจนถึงการเรียนรู้แบบยากและซับซ้อน ดังนี้

1.1 การเรียนรู้เครื่องหมายหรือสัญญาณ (Signal Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองที่จะไม่ให้เกิดออกมาได้ การเรียนรู้ประเภทนี้

ได้แก่ การเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขตามแบบของพาฟลอฟ (The Pavlovian Conditioned Response) ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึก

1.2 การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus Response Learning) เป็นการเรียนรู้จากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง ต่างจากชนิดแรกตรงที่ผู้เรียนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ ผู้เรียนมีความตั้งใจและรู้ตัวในการที่จะเชื่อมโยงการตอบสนองที่เหมาะสมต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ กัน เมื่อทำได้ถูกต้องและเหมาะสมก็จะได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง (Reinforcement) การเรียนรู้ประเภทนี้ ได้แก่ การเรียนรู้แบบลองผิดลองถูกของธอร์นไดค์ (Thorndike) และการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ สกินเนอร์ (Skinner)

1.3 การเรียนรู้แบบลูกโซ่ (Chaining) เป็นการเรียนรู้ในการประกอบกิจกรรมต่อเนื่องตามลำดับ ซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองตั้งแต่ 2 คู่ขึ้นไป เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำและทักษะต่าง ๆ ในการเคลื่อนไหว (Motor Skills) การเรียนรู้ประเภทนี้ก็นำมาจากทฤษฎีต่างๆหลายทฤษฎี ซึ่งรวมแนวความคิดของ สกินเนอร์ (Skinner) และกัทธี (Guthrie) ด้วย

1.4 การเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงด้วยภาษาถ้อยคำ (Verbal Association) การเรียนรู้คล้ายกับแบบ 3 แต่ต่างกันที่สิ่งเร้าและการตอบสนอง ในแบบที่ 3 เป็นการใช้กลไกกลลံมเนื้อส่วนแบบที่ 4 เป็นเรื่องของการใช้ภาษา เน้นความสำคัญของภาวะภายในมากกว่าแบบที่ 3 เช่น การเชื่อมโยงชื่อของสิ่งของกับสิ่งของนั้น ๆ เป็นต้น

1.5 การเรียนรู้แบบจำแนกความแตกต่าง (Discrimination Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นและแยกความแตกต่างระหว่างสิ่งเร้าเพื่อที่จะตอบสนองสิ่งเร้านั้นให้ถูกต้อง การเรียนรู้ประเภทนี้อาจจะต่อเนื่องมาจากประเภทที่ 3 หรือประเภทที่ 4 ก็ได้ แนวความคิดนี้เกิดจากผลงานวิจัยหลายชิ้นและมีพื้นฐานจากการศึกษากระบวนการแยกความแตกต่างของสิ่งเร้าและการตอบสนอง โดยใช้หลักการเสริมแรงตามแนวคิดของกิบสัน (Gibson) และผลงานวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ การเรียนรู้ชนิดนี้อาจจะมีเรื่องการจำการลิ้มเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

1.6 การเรียนรู้โมโนติ (Concept Learning) เป็นการเรียนการตอบสนองร่วมกันต่อกลุ่มของสิ่งเร้าที่มีความแตกต่างกันผู้เรียนต้องเรียนรู้ถึงสิ่งที่คล้ายกัน สามารถสรุปความเหมือนและแยกความแตกต่างของสิ่งเร้า เช่น เด็กที่เกิดมโนติเกี่ยวกับโต๊ะก็ย่อมสามารถแยกโต๊ะออกจากสิ่งเร้าต่าง ๆ และสรุปความเหมือนของโต๊ะที่มีรูปร่างต่าง ๆ ได้ ไม่ว่าจะเห็นโต๊ะรูปร่างเป็นสี่เหลี่ยม

สามเหลี่ยม วงกลม หรือรูปร่างอื่น ๆ ก็ย่อมบอกได้ว่าเป็นโตะการที่เด็กจะเรียนรู้โมโนมิติได้เพียงใด นั้น ขึ้นอยู่กับการเชื่อมโยงทางภาษาของเด็กด้วย

17 การเรียนรู้กฎหรือหลักการ (Principle Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการรวมหรือเชื่อมโยงโมโนมิติตั้งแต่ 2 โมโนมิติขึ้นไปเข้าด้วยกัน และจากการที่สามารถตั้งเป็นเกณฑ์ขึ้นได้แล้ว จะสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยวิธีคล้ายคลึงกัน เช่น เกิดโมโนมิติเกี่ยวกับความยาวของเส้นตรง และเกิดโมโนมิติเกี่ยวกับความยาวความกว้างของรูปสี่เหลี่ยมก็จะสามารถตั้งเป็นกฎในการหาพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยม โดยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความกว้างและความยาวได้

18 การเรียนรู้การแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยการคิดโดยการรวมกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของการเรียนรู้ประเภทที่ 7 เข้าด้วยกัน และนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้เช่น ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับกฎของการหาพื้นที่ของสามเหลี่ยมและการหาพื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้า ก็สามารถจะหาพื้นที่ของสี่เหลี่ยมคางหมูหรือสี่เหลี่ยมใด ๆ ได้ โดยอาศัยกฎเบื้องต้นดังกล่าวมาใช้ในการแก้ปัญหา

2 หลักการและเหตุผลในการจัดรูปแบบการเรียนการสอน

อาคม จันทรสุนทร (2527 6 - 7) กล่าวถึงหลักการและเหตุผลในการจัดรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวของกานเยไว้ดังนี้

21 ต้องเริ่มด้วยการทำความเข้าใจความต้องการจำเป็นของการเรียนการสอนนั้น ในกลุ่มผู้รับผิดชอบ กำหนดเป้าหมายใหญ่ ๆ ของการเรียนการสอน พร้อมกับดูว่ามีทรัพยากร สิ่งสนับสนุนที่จะใช้ในการเรียนการสอนอะไรบ้าง มากน้อยเพียงใด มีข้อจำกัดอย่างไร

22 นำเป้าหมายใหญ่ ๆ ในการเรียนการสอนมากำหนดโครงสร้างหลักสูตร โดยยึดเป้าหมายใหญ่ในข้อ 1 โดยมีเป้าหมายของแต่ละรายวิชา

23 จุดประสงค์แต่ละรายวิชานั้น จะสามารถระบุถึง สมรรถภาพในการเรียนรู้แต่ละสมรรถภาพได้ นั่นคือ สามารถจะบอกผลของการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ออกมาในรูปของพฤติกรรมที่สังเกตได้ ซึ่งจะสามารถระบุสมรรถภาพให้เห็นได้ชัดเจน

24 ระบุถึงสมรรถภาพต่าง ๆ ของมนุษย์ให้ชัดเจน ทั้งสภาพภายในและสภาพภายนอกได้ถูกต้อง การใช้แต่หลักการเรียนรู้ทั่ว ๆ ไป จะใช้ได้แต่ในวงกว้างเท่านั้น การรู้และใช้หลักการเรียนรู้เฉพาะแต่ละสมรรถภาพ จะทำให้เกิดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

25 เมื่อรู้สภาพหรือเงื่อนไขของการเรียนรู้แต่ละสมรรถภาพ จะช่วยให้มีการวางแผนกำหนดลำดับขั้นตอนการเรียนการสอนได้ดีขึ้นกล่าวคือจะทำให้สามารถจัดทำลำดับขั้นการเรียนรู้ใน

แต่ละเรื่องได้ว่า ถ้าจะเรียนเรื่องใดต้องมีความสามารถพื้นฐานที่ต้องการอะไรบ้างมาก่อน และสามารถที่จะทำเป็นภาพของขั้นตอน หรือการจัดลำดับสิ่งที่จะเรียนของเรื่องนั้น ๆ ให้เห็นอย่างชัดเจนได้

26 ขั้นตอนต่อมาของการวางแผนการเรียนการสอนก็คือ ต้องทำเป็นหน่วยย่อยที่มีขอบเขตแคบลง แต่มีรายละเอียดมากขึ้น แล้วจัดทำรายละเอียดของจุดประสงค์จากจุดประสงค์รายวิชาที่เป็นเป้าหมายที่เห็นได้ในเชิงการกระทำ หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

27 เมื่อแต่ละรายวิชาทำเป็นหน่วยย่อย หรือเป็นบทเรียนซึ่งมีจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนแล้ว เราก็จะต้องจัดสภาพภายนอกคือ จัดสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์นั้น ๆ ทั้งนี้รวมทั้งการปฏิบัติของครูและการจัดสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ซึ่งจะต้องหาทางเลือกที่ดี จะให้ได้ผลตามจุดประสงค์นั้น ๆ

28 ขั้นตอนสำหรับที่จะทำให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ ก็คือการประเมินผลซึ่งจะต้องประเมินตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ การประเมินผลในแต่ละบทเรียนตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมควรจะใช้การทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการทดสอบโดยยึดจุดประสงค์เป็นหลัก

29 เพื่อให้เห็นภาพการวางแผนการเรียนการสอนได้ทั้งระบบ ก็จะต้องพิจารณาถึงระบบการเรียนการสอน ซึ่งครูผู้สอนจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะจัดระบบถ่ายทอดนี้ สำหรับการถ่ายทอดน่าจะพัฒนานักเรียนแต่ละคนได้ดี ก็คือการเรียนการสอนที่เน้นความสามารถของแต่ละคน และเพื่อให้ระบบการเรียนการสอนสมบูรณ์ก็จะต้องพิจารณาถึงการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดงาน เพื่อดูประสิทธิภาพการจัดรูปแบบการเรียนการสอนด้วย

3 การจัดลำดับเหตุการณ์การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์

ในการสอนจะต้องเป็นไปตามลำดับขั้น โดยยึดตามจุดประสงค์และคำนึงถึงสมรรถภาพของนักเรียน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับกระบวนการของการเกิดการเรียนรู้ในสมองของคนเรา ซึ่งมีลำดับขั้นดังนี้ (มัลลิการ์ พงษ์ปริตร 2527 140 - 141)

31 เร้าความสนใจ เป็นวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนวิธีหนึ่ง โดยไม่จำเป็นต้องใช้เวลามากนัก ครูอาจใช้วิธีพูดคุย ชักถามหรือมีวัสดุอุปกรณ์ใด ๆ ก็ตามที่จะเชื่อมโยงไปถึงสิ่งที่เรียนใหม่ในวันนี้อาจเสนอแก่นักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ ตื่นตัวและพร้อมที่จะเริ่มบทเรียน

32 แจ้งจุดประสงค์ คือการบอกให้เด็กทราบว่า วันนี้จะได้เรียนเรื่องอะไร และเมื่อเรียนรู้แล้วสามารถทำอะไรได้บ้าง การแจ้งหัวข้อเรื่องที่จะสอนให้เด็กทราบล่วงหน้าก่อนจะเริ่มบทเรียนนี้เป็นวิธีการทำให้ตั้งใจวิธีหนึ่ง และเป็นการวางแผนให้แก่ทั้งผู้สอนและผู้เรียนว่าการเรียน

การสอนในครั้งนี้อาจมีทิศทางไปในแนวทางไหน เป็นการตั้งเป้าหมายเอาไว้เพื่อกันหลงทาง สำหรับวิธีการแจ้งจุดประสงค์ให้น่าสนใจนั้นเป็นเทคนิคของผู้สอนแต่ละคน แต่ไม่จำเป็นต้องใช้เวลามาก

3.3 ทบทวนความรู้เดิมก่อนที่จะสอนเรื่องใหม่ต่อไปนั้น ครูผู้สอนควรแน่ใจเสียก่อนว่าความรู้เดิมของเด็กมีเพียงพอแล้ว ถ้าความรู้เก่ายังไม่แน่ แต่เด็กต้องรับของใหม่ต่อไป จะทำให้พื้นฐานความรู้ของเด็กคลอนแคลนซึ่งจะมีผลเสียต่อขั้นตอนในการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการทักษะเชาว์ปัญญา ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือ ถ้าเรื่องที่จะสอนในวันนี้คือ เรื่องการหารเลข ครูก็ทบทวนให้แน่ใจเสียก่อนว่าเด็กบวก ลบ และคูณเป็นแล้ว วิธีการที่จะทบทวนและชักจูงให้ครูเกิดความมั่นใจ อาจทำได้โดยวิธีซักถาม บอกเล่าหรือโดยการสอนที่เรียกว่า “ทดสอบก่อนสอน”

3.4 เสนอบทเรียนใหม่โดยใช้อุปกรณ์มาช่วย สื่อทัศนูปกรณ์และสื่อการสอนใด ๆ ที่เหมาะสม อาจนำมาใช้ในขั้นตอนนี้ เพื่อให้การเรียนรู้บทเรียนใหม่น่าสนใจและชวนติดตาม ในกรณีที่ไม่มีวัสดุอุปกรณ์ประกอบ ก็ไม่ใช่เรื่องที่จะต้องวิตกกังวลแต่ประการใด เพราะครูเท่านั้นที่รู้ว่าอะไรที่จะเหมาะสมสำหรับเด็กในกลุ่มของตน ตัวอย่างเช่น ในชั่วโมงสังคมศึกษา แผนที่ประเทศที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ก็เป็นอุปกรณ์ที่เพียงพอแล้ว ครูอาจนำมาใช้ได้ทั้งในขั้นสร้างความสนใจ และตอนเสนอบทเรียนใหม่

3.5 ครูให้แนวความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานพอที่นักเรียนจะฝึกปฏิบัติต่อไป ขั้นนี้เป็นขั้นที่ครูจะเป็นผู้ให้แนวทางการเรียนรู้แก่นักเรียน โดยวิธีการที่เหมาะสมสอดคล้องกับสมรรถภาพของมนุษย์ที่เป็นส่วนหนึ่งของจุดประสงค์ปลายทางของคาบนั้น เช่น ถ้าจุดประสงค์ปลายทางบ่งไว้ว่าต้องการให้นักเรียนตอนกิ่งไม้ได้ถูกต้อง ในขั้นนี้ ครูก็ควรสาธิตและแนะนำวิธีการให้นักเรียนได้ดู และได้ทราบ เพื่อจะได้ลงมือปฏิบัติในขั้นต่อไป

3.6 นักเรียนปฏิบัติ เนื่องจากในปัจจุบันนี้ เรามุ่งให้นักเรียนรู้จักเรียนรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ เราจึงควรส่งเสริมตั้งแต่ในชั่วโมงเรียนเป็นต้นไป ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมในห้องเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดและแสดงออกตามสภาพการณ์ที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนเหล่านั้นจะได้เป็นนักคิด นักทำ มีความคิดริเริ่ม สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

3.7 นักเรียนทราบผลการปฏิบัติ การที่นักเรียนลงมือกระทำกิจกรรมใด ๆ แล้ว ได้ทราบผลทันทีว่าที่ทำการไปนั้นถูกต้องหรือไม่ดีประการใดนั้น ย่อมจะเป็นผลดีแก่ตัวนักเรียนเอง ข้อบกพร่องบางอย่างถ้าทิ้งไว้เนิ่นนานโดยไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข ผู้กระทำก็เกิดความเคยชิน

ติดเป็นนิสัย และยากแก่การเปลี่ยนแปลงในภายหลัง ในขั้นนี้ครูอาจเป็นผู้ให้คำติชม แก่ใจตัวเอง หรืออาจให้กลุ่มหรือแม้แต่ตัวนักเรียนเป็นผู้ประเมิน โดยทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสม

38 ประเมินผลการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ การประเมินผลการเรียนในแต่ละคาบ เป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง เพราะจะเป็นสิ่งที่ยืนยันให้ผู้สอนทราบว่า การสอนของตนในคาบนั้น บรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ บางครั้งครูคิดว่าตนได้สอนไปตามที่ต้องการแล้ว แต่ปรากฏว่านักเรียนยังไม่เข้าใจและยังไม่ถึงจุดประสงค์นั้น วิธีการที่จะต้องปฏิบัติคือครูอาจประเมินดูได้จากการทดสอบย่อยหรือจากการสังเกตและเมื่อผลจากการประเมินในคาบนั้น พบว่า การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายแล้วย่อมเป็นนิมิตหมายอันดีว่าถ้าเป็นเช่นนี้ไปทุก ๆ คาบ ทุก ๆ บทเรียนแล้ว การสอนของครูโดยรวมก็ย่อมจะบรรลุจุดประสงค์ของรายวิชาด้วย

39 เน้นให้เด็กเกิดความมั่นใจและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ คือ การที่ครูสรุปเน้น และย้ำให้เด็กมีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเรียนในคาบนั้นอย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น วิธีการที่ครูจะทำได้ดี คือ อาจยกสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกันกับสิ่งที่ได้เรียนมาให้เด็กเรียนลองคิดดูว่าทำได้หรือไม่ครูอาจให้การบ้าน ให้ทำรายงาน หรือ ให้หาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากความรู้ที่ได้เรียนในชั้น

จากลำดับการพัฒนาสมรรถภาพทั้ง 9 นำมาจัดชั้นการสอนตามคู่มือครู ของหน่วย ศึกษานิเทศก์เป็นแนวการสอนได้ ดังนี้

- 1 สร้างความสนใจ
- 2 แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
- 3 ทบทวนความรู้เดิม
- 4 เสนอบทเรียนใหม่
- 5 ให้แนวการเรียนรู้
- 6 ปฏิบัติ
- 7 แจ้งผลการปฏิบัติ
8. ประเมินผลการปฏิบัติ
- 9 ส่งเสริมความมั่นใจและถ่ายโอนการเรียนรู้

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

- 1 ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎี
อรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
- 2 นักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยต่างกันมีความสามารถ
ในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกัน
- ✂ 3 การสอนและระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยมีปฏิสัมพันธ์ต่อความสามารถ
ในการอ่านภาษาไทย
- 4 ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎี
อรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
- 5 นักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยต่างกันมีความสามารถ
ในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกัน
- 6 การสอนและระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยมีปฏิสัมพันธ์ต่อความสามารถ
ในการเขียนภาษาไทย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

- 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 2 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
- 3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
- 4 การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่ามะขามวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 6 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 240 คน

2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่ามะขามวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 60 คน ได้มาโดยวิธีการ ดังนี้

2.1 สุ่มตัวอย่างนักเรียนมา 2 ห้องเรียน จากทั้งหมด 6 ห้องเรียน หลังจากนั้นให้นักเรียนทำแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยแล้วแบ่งนักเรียนในแต่ละห้องออกเป็น 3 ระดับ คือ สูง ปานกลาง และต่ำ โดยใช้เกณฑ์คะแนนจากแบบสอบถาม ดังนี้

2.1.1 คะแนนตั้งแต่ 33 คะแนนลงมา คือ นักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนต่ำ

2 1 2 คะแนนตั้งแต่ 34-66 คะแนน คือ นักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียน ปานกลาง

2 1 3 คะแนนตั้งแต่ 67 คะแนนขึ้นไป คือ นักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนสูง

2 2 สุ่มตัวอย่างนักเรียนจากแต่ละระดับแรงจูงใจในการเรียน ระดับละ 10 คน

2 3 สุ่มกลุ่มตัวอย่างห้องเรียนโดยวิธีจับฉลาก เป็นกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน 1 กลุ่ม และกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู 1 กลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

1 เครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอน 2 วิธี คือ

1.1 แผนการสอนกลุ่มทดลอง ใช้การสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน

1.2 แผนการสอนกลุ่มควบคุม ใช้การสอนตามคู่มือครู

2 เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย

2.3 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอน ดังนี้

1 การสร้างและหาคุณภาพแผนการสอนสำหรับกลุ่มทดลอง

ผู้วิจัยสร้างแผนการสอนโดยใช้การสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้และขอบข่ายเนื้อหาวิชาภาษาไทย (ท101 - ท102) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ รูปแบบการสอน วิธีสร้างแผนการสอน จากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนด เป็นกรอบเนื้อหาและโครงสร้างแผนการสอน

1.3 กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการสอน เนื้อหาที่ใช้ในการสอนเป็นเนื้อหาที่อยู่ในหนังสือ แบบเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 จากวารสาร นิตยสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โดยพิจารณาให้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้และอิงอรรถลักษณะทางภาษาเป็น เกณฑ์ในการเลือก ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้อรรถลักษณะภาษา 3 ชนิด ได้แก่ ชนิดรายงาน ชนิดเล่าประสบการณ์และเล่าเรื่องเชิงจินตนาการ

1.4 สร้างแผนการสอนตามกรอบเนื้อหาและรูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน

1.5 นำแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนวิชาภาษาไทยในเรื่องความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและโครงสร้าง

1.6 ทำการปรับปรุงแผนการสอนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.7 นำแผนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่ามะขามวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาข้อ บกพร่องด้านการสื่อความหมาย เวลาที่เหมาะสมของชั้นการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการ สอน

1.8 นำผลการทดลองและข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขแผนการสอนแล้วนำไป ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาข้อบกพร่องด้านการสื่อความหมายและเวลาที่เหมาะสมของชั้นตอน และ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอนอีกครั้งหนึ่ง จำนวน 2 คาบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไป ใช้สอนจริง

2 การสร้างและหาคุณภาพของแผนการสอนสำหรับกลุ่มควบคุม

2.1 ศึกษาหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้และขอบข่ายของเนื้อหาวิชาภาษาไทย (ท101 - ท102) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

2.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ วิธีการสร้างแผนการสอนจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู เพื่อเป็นกรอบและโครงสร้างของแผนการสอน

2.3 ศึกษารายละเอียดของเนื้อหา ซึ่งเป็นเนื้อหาเดียวกันกับที่ใช้ในกลุ่มทดลอง

2.4 สร้างแผนการสอนตามกรอบเนื้อหา และรูปแบบการสอนตามแนวการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

2.5 นำแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอน วิชาภาษาไทย จำนวน 3 คน ในเรื่องความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง

2.6 ทำการปรับปรุงแผนการสอนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.7 นำแผนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่ามะขามวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาข้อบกพร่องด้านการสื่อความหมาย เวลาที่เหมาะสมของขั้นตอนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอน

2.8 นำผลการทดลองและข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขแผนการสอนแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่ามะขามวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาข้อบกพร่องด้านการสื่อความหมาย และเวลาที่เหมาะสมของขั้นตอนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ในการสอนอีกครั้งหนึ่ง จำนวน 2 คาบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้สอนจริง

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การสร้างแบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทย

แบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทยเป็นแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

1.1 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย (ท 101)

1.2 ศึกษาการสร้างข้อสอบภาษาไทยจากหนังสือการเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย ของ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 9 - 77)

1.3 สร้างแบบทดสอบเป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ใช้สอนโดยวัดพฤติกรรมการอ่านด้านการจับใจความสำคัญ การแปลความ การตีความ การขยายความ และสรุปความจากเรื่องที่อ่าน

1.4 นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล วิชาภาษาไทย จำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาหรือไม่โดยใช้เกณฑ์การกำหนดคะแนนความคิดเห็นไว้ดังต่อไปนี้ (บุญเชิด ภิญญอนันต์พงษ์ 2526 87 - 91)

คะแนน + 1 สำหรับข้อคำถามที่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น

คะแนน 0 สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าวัดหรือไม่

คะแนน - 1 สำหรับข้อคำถามที่แน่ใจว่าไม่วัดจุดประสงค์นั้น

บันทึกผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ แล้วนำไปหาค่า
 ดรรชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ซึ่งแสดงว่าข้อทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
 ส่วนข้อทดสอบที่มีค่าดรรชนีมีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยจะคัดเลือกและนำไปปรับปรุง
 แก้ไขใหม่

1.5 นำข้อสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองเพื่อหาคุณภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่ามะขามวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

1.6 นำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนนโดยข้อที่ตอบถูกให้คะแนน 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด หรือไม่ได้ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 แห่งในข้อเดียวกันให้ 0 คะแนน

1.7 นำผลการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 27% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ เปิดตารางสำเร็จรูปของ จุง เทห์ ฟาน (Fan 1952 1 - 32) แล้วเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.25-0.77 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.26-0.66

1.8 ทำการคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก และค่าความยากง่ายตามเกณฑ์จำนวน 40 ข้อ แล้วไปทดสอบอีกครั้งหนึ่งกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่ามะขามวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

1.9 นำผลจากการทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR -20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

2 การสร้างแบบทดสอบความสามารถในการเขียนภาษาไทย

แบบทดสอบความสามารถในการเขียนภาษาไทยเป็นแบบทดสอบการเขียนเรียงความ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

2.1 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย (ท 101)

2.2 ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทยของ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 125 - 129)

2.3 สร้างแบบทดสอบตาม ข้อ 1 และ ข้อ 2

2.4 นำแบบทดสอบไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลวิชาภาษาไทย จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในคำสั่ง

2.5 นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบทดสอบ

2.6 นำแบบทดสอบไปทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่ามะขามวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 คน เพื่อดูความเหมาะสมของการใช้ภาษาและเวลา แล้วนำมาตรวจให้คะแนน โดยใช้ผู้ตรวจให้คะแนน 2 คน ประกอบด้วยผู้วิจัย และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยอีก 1 ท่าน ใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนเรียงความ ซึ่งปรับปรุงมาจากเกณฑ์ของ สุนันท์ ศลโกสุม (2526 ภาคผนวก) ดังนี้

ตาราง 1 เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบการเขียนภาษาไทย (เรียงความ)

เกณฑ์ที่พิจารณา	คะแนนเต็ม
1 การเสนอเรื่อง	5
2 การใช้ภาษาสื่อความหมาย	5
3 การขยายความ	3
4 การลำดับความ	3
5 รูปแบบการเขียน	2
6 การตั้งชื่อเรื่อง	2

การเสนอเรื่อง หมายถึง การเขียนเรื่องที่มีขอบข่ายครอบคลุมและตรงกับจุดมุ่งหมายที่วิเคราะห์ได้จากเนื้อเรื่องที่กำหนดให้ มีสาระที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงและแสดงแง่คิดในแง่มุมต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่อง ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 1) เนื้อหาครอบคลุม สอดคล้องกับชื่อเรื่องอย่างชัดเจน เสนอความคิดในแง่มุมต่าง ๆ ให้ 5 คะแนน

- 2) เนื้อหาครอบคลุม สอดคล้องกับชื่อเรื่อง มีข้อมูลอ้างอิงสนับสนุน ให้ 4 คะแนน
- 3) เนื้อหาสาระ ข้อมูลถูกต้องตามข้อเท็จจริง ให้ 3 คะแนน
- 4) เนื้อหาสัมพันธ์กัน ขาดความสนับสนุน ให้ 2 คะแนน
- 5) เนื้อหาสัมพันธ์กัน สื่อความไม่ชัดเจน ให้ 1 คะแนน
- 6) เนื้อหาไม่สื่อความ ไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง ให้ 0 คะแนน

ใช้ภาษาสื่อความหมาย หมายถึง การใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักการเขียน

ภาษาไทยถึงการใช้คำ ประโยค ความหมายของคำ ความหมายของประโยค ได้เหมาะสมซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 1) ใช้ภาษาได้ถูกต้องเกิน 80% ของข้อความ ให้ 5 คะแนน
- 2) ใช้ภาษาได้ถูกต้อง สื่อความได้ชัดเจน 70-79% ของข้อความ ให้ 4 คะแนน
- 3) ใช้ภาษาได้ถูกต้อง สื่อความได้ชัดเจน 60-69% ของข้อความ ให้ 3 คะแนน
- 4) ใช้ภาษาได้ถูกต้อง สื่อความได้ชัดเจน 50-59% ให้ 2 คะแนน
- 5) ใช้ภาษาผิดประมาณครึ่งหนึ่งของข้อความ ให้ 1 คะแนน
- 6) ใช้ภาษาผิดต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของข้อความ ให้ 0 คะแนน

ลักษณะข้อบกพร่องในด้านการใช้ภาษา ได้แก่

- 1) ภาษาไม่สละสลวย ไม่ราบรื่น
- 2) ใช้ภาษาพูด ภาษาระดับต่ำ
- 3) เขียนผิด เขียนไม่ถูกต้องตามหลักการเขียนภาษาไทย
- 4) เขียนไม่เป็นคำ/ไม่เป็นประโยค ใช้ผิดความหมาย
- 5) ใช้คำฟุ่มเฟือย เขียนประโยคซ้ำ ๆ
- 6) เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง/ไม่เหมาะสม
- 7) ใช้ภาษาถิ่น

การขยายความ หมายถึง ความสามารถในการเขียนข้อความ อธิบายความหมาย

ที่บอกถึงเหตุและผล หรือคำอธิบายปริบทต่าง ๆ ในเชิงเหตุผล การยกตัวอย่าง อุปมาอุปไมย

ให้เห็นข้อเท็จจริง ซึ่งมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

- 1) มีการขยายความ ที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีอุปมาอุปไมยหรือการชี้แนะให้เห็นเหตุผลได้ถูกต้อง ให้ 3 คะแนน

- 2) มีการขยายความแต่เป็นการขยายความที่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์ ให้ 2 คะแนน
- 3) มีการขยายความแต่เป็นการขยายความที่ผิดความหมาย ให้ 1 คะแนน
- 4) ไม่มีการขยายความ ให้ 0 คะแนน

การลำดับความ หมายถึง การเรียบเรียงเนื้อหาในการเขียนให้ต่อเนื่องกัน

ไม่สับสน มีข้อความของแต่ละส่วนสัมพันธ์กันตามลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 1) การลำดับความเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ให้ 3 คะแนน
- 2) การลำดับความสับสนในบางตอน ให้ 2 คะแนน
- 3) การลำดับความสับสนแต่ยังอยู่ในกรอบของเนื้อเรื่อง ให้ 1 คะแนน
- 4) การลำดับความสับสนและทำให้เข้าใจเรื่องผิด ให้ 0 คะแนน

รูปแบบการเขียน หมายถึง งานเขียนที่มีรูปแบบการเขียนที่ดีคือ มีบทนำ

ส่วนเนื้อหา บทสรุป รวมทั้งลายมือและความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยของงานเขียน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 1) รูปแบบสมบูรณ์ งานเขียนเรียบร้อย ให้ 2 คะแนน
- 2) รูปแบบสมบูรณ์ งานเขียนไม่เรียบร้อย ให้ 1 คะแนน
- (รูปแบบไม่สมบูรณ์ งานเขียนเรียบร้อย)
- 3) รูปแบบไม่สมบูรณ์ งานเขียนไม่เรียบร้อย ให้ 0 คะแนน

การตั้งชื่อเรื่อง หมายถึง การนำแนวคิดของงานเขียนมาตั้งชื่อเรื่องให้น่าสนใจ

สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องสอดคล้องกับเนื้อหา น่าสนใจ ให้ 2 คะแนน
- 2) ชื่อเรื่องสอดคล้องกับเนื้อหา ให้ 1 คะแนน
- 3) ชื่อเรื่องไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ให้ 0 คะแนน

2.7 หาความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจ 2 คน โดยคำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

2.8 นำแบบทดสอบไปสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่ามะขามวิทยาคาร อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 39 คน อีกครั้งหนึ่ง (แบบสอบซ้ำ) โดยทิ้งระยะเวลาระหว่างการสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เป็นเวลา 3 สัปดาห์ และตรวจให้คะแนน

29 นำผลการสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ไปหาความเชื่อมั่น โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

3 การสร้างแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยยึดหลักการสร้างตามแนวของลิเกิร์ต (Likert) ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาเทคนิคการสร้างแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียน จากหนังสือเทคนิคการวิจัยทางการศึกษา ของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2536 : 156 - 159)

3.2 สร้างแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่าแบบ 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการเรียนในชั่วโมงภาษาไทยเป็นกิจกรรมที่สนุกสนานทำให้อยากเรียนยิ่งขึ้น					
00	ข้าพเจ้ามีความมานะพยายามในการเรียนภาษาไทยมาก					

3.3 นำแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

3.4 ปรับปรุงแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.5 นำแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่ามะขามวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

3.6 ตรวจสอบแบบสอบถามที่นักเรียนทำแล้วโดยมีเกณฑ์ ดังนี้

ข้อความที่มีความหมายในทางบวก (Positive)

มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

ข้อความที่มีความหมายในทางลบ (Negative)

มากที่สุด	1 คะแนน
มาก	2 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	4 คะแนน
น้อยที่สุด	5 คะแนน

3.7 นำค่าคะแนนที่ได้มาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ 25% เพื่อทดสอบ t-test แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ ซึ่งมีค่า t ตั้งแต่ 2.12-8.67

3.8 นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ คัดเลือกไว้ จำนวน 20 ข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนต่างกัน ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู ผู้วิจัยวางแผนการทดลองแบบ 2 x 3 Factorial Design (Kirk 1982: 352) ซึ่งมีลักษณะดังนี้

ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง

ตัวแปร		B		
		b ₁	b ₂	b ₃
A	a ₁	a ₁ b ₁	a ₁ b ₂	a ₁ b ₃
	a ₂	a ₂ b ₁	a ₂ b ₂	a ₂ b ₃

แบบแผนการทดลอง กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง ดังนี้

- A แทน การสอน แบ่งเป็น 2 วิธี ดังนี้
- a₁ แทน การสอนตามแนวทฤษฎีมาตรฐาน
- a₂ แทน การสอนตามคู่มือครู
- B แทน ระดับแรงจูงใจในการเรียน แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้
- b₁ แทน ระดับแรงจูงใจในการเรียนต่ำ
- b₂ แทน ระดับแรงจูงใจในการเรียนปานกลาง
- b₃ แทน ระดับแรงจูงใจในการเรียนสูง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองดังต่อไปนี้

- 1 จัดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน เป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน สอนด้วยการสอนตามแนวทฤษฎีมาตรฐาน 1 กลุ่ม สอนด้วยการสอนตามคู่มือครู 1 กลุ่ม
- 2 จัดปฐมนิเทศเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงจุดประสงค์ของการทดลอง และวิธีการทดลอง ในครั้งนี้

- 3 การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยสอนนักเรียนทั้งสองกลุ่มโดยใช้เนื้อหาเดียวกันตามแผนการสอนที่จัดทำขึ้น ใช้เวลากลุ่มละ 16 คาบ ๆ ละ 50 นาที เป็นเวลารวม 4 สัปดาห์
- 4 ทำการสอบหลังการทดลอง (Posttest) กับนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทย
- 5 ตรวจให้คะแนนผลการสอบ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1 คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)
- 2 ทดสอบสมมติฐานโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ Two-way Analysis of Variance (ANOVA)
- 3 ถ้าผลการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทางแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ผู้วิจัยจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffé)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1 สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ 2536 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
$\sum X$	แทน ผลรวมของคะแนน
N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้ (ล้วน สายยศ และ
อังคณา สายยศ. 2536 64)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2 สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแบบ
ทดสอบวัดความสามารถในการอ่านโดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ 2526 87 -
91)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
การเรียนรู้
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย โดยใช้เทคนิค 27 เปอร์เซนต์ จากตาราง จุง เทห์ ฟาน

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านภาษาไทย โดยใช้สูตร KR -20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2536 168)

$$r_{tt} = \frac{N}{N - 1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt}	แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
n	แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ
p	แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
q	แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือ 1-p
$\sum_t^2$	แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบฉบับนั้น

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2536 164)

$$r_{XY} = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{XY}	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเชื่อมั่นในการตรวจ ให้คะแนนของผู้ตรวจแบบทดสอบ
N	แทน จำนวนคน
ΣX	แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนจากการตรวจแบบทดสอบของ ผู้ตรวจคนที่ 1
ΣY	แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนจากการตรวจแบบทดสอบของ ผู้ตรวจคนที่ 2
ΣX^2	แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X ยกกำลังสอง
ΣY^2	แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน Y ยกกำลังสอง
ΣXY	แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนจากการตรวจของผู้ตรวจ สองคน

2.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน โดยใช้สูตร
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{N\Sigma XY - \Sigma X\Sigma Y}{\sqrt{[N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2][N\Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{tt}	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
N	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
ΣX	แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนสอบครั้งแรก
ΣY	แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนสอบครั้งที่สอง
ΣX^2	แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนน ที่ได้จากการสอบครั้งแรก

ΣY^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนน
ที่ได้จากการสอบครั้งที่สอง

ΣXY แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนสอบครั้งแรก (X)
และคะแนนสอบครั้งที่สอง (Y)

2.6 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทย
โดยแจกแจงคะแนนที่ (t-distribution) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2536 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง

S_L^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.7 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทย โดยวิธีหา
สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2536 : 170 -
172)

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left[1 - \frac{\sum S_1^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนของเครื่องมือวัด

$\sum S_1^2$ แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบสมมติฐานโดยคำนวณจากสูตรวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทิศทาง (Two-way ANOVA) แบบ Several observation per cell ดังนี้ (Kirk 1982 357)

Soure of Variation	SS	df	MS	F
Row	SSR	p - 1	$\frac{SSA}{df_A}$	$\frac{MS_A}{MS_E}$
Column	SSC	q - 1	$\frac{SSB}{df_B}$	$\frac{MS_B}{MS_E}$
Interaction	SS(RC)	(p-1)(q-1)	$\frac{SS(AB)}{df_{(AB)}}$	$\frac{MS(AB)}{MS_E}$
Error	SSE	pq(n - 1)	$\frac{SSE}{df_E}$	
Total	SST	pq n-1		

4 สถิติทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่ คำนวณโดยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffé) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2536 119 - 122)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน
 - SS แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน
 - df แทน ชั้นของความอิสระ
 - a_1 แทน การสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน
 - a_2 แทน การสอนตามคู่มือครู
 - b_1 แทน ระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยต่ำ
 - b_2 แทน ระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยปานกลาง
 - b_3 แทน ระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยสูง
 - F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา
 - S แทน ค่าวิกฤตของ Scheffé
 - *
 - **
- แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 05
- แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านภาษาไทย

1 ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

2 ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยต่างกัน

3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนกับระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการเขียนภาษาไทย

1 ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

2. ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยต่างกัน

3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนกับระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยที่มีต่อความสามารถในการเขียนภาษาไทย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านภาษาไทย

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยหลังการเรียนของนักเรียน

การวิเคราะห์ความแปรปรวนครั้งนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยหลังการเรียนของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์แบบ 2 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 1 คือ การสอน และองค์ประกอบที่ 2 คือระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย—ผลของการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยหลังการเรียน โดยพิจารณาจากการสอนและระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง

Source	SS	df	MS	F
A	201.66	1	201.66	26.19**
B	153.73	2	76.87	9.98**
AB	10.54	2	5.27	0.68
Within cell	415.80	54	7.70	-
Total	781.73	59		

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 01

จากตาราง 3 แสดงว่า

1 นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

เนื่องจากการสอนมีสองแบบและเพื่อแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบใดมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยสูงกว่ากัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครูโดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffé's test) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทย
ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู

		a ₂	a ₁
การสอน	$\bar{X}$	23 10	26 77
a ₂	23 10	-	3 67
a ₁	26 77		-

$$01(1,54) = 7.08 \quad S = 3.30$$

จากตาราง 4 แสดงว่า ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

2 นักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยสูง ปานกลาง และต่ำ มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

เพื่อแสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มที่มีแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยในระดับใด มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มใด จึงทำการทดสอบคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มเป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffé's test) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยระหว่างนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยสูง ปานกลาง และต่ำ

		b3	b2	b1
ระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทย	$\bar{X}$	27 0	24 7	23 1
b3	27 0	-	2 30	3 90*
b2	24 7		-	1 60
b1	23 1			-

$$05(2,54) = 3.50 \quad S = 3.28$$

จากตาราง 5 แสดงว่า นักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยสูงมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 แต่ไม่พบความแตกต่างกันของนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนปานกลาง และระหว่างนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนปานกลางกับนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยต่ำ

3 การสอนกับระดับแรงจูงใจในการเรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการที่ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติของปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนกับระดับแรงจูงใจในการเรียน แสดงว่านักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนต่างกันเมื่อได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานหรือการสอนตามคู่มือครูไม่มีผลต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการเขียนภาษาไทย

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนหลังการเรียนของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์แบบ 2 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 1 คือ การสอน องค์ประกอบที่ 2 คือระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ผลของการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการเรียนภาษาไทยหลังการเรียน โดยพิจารณาจากการสอนและระดับแรงจูงใจในการเรียน

Source	SS	df	MS	F
A	5170.81	1	5170.81	65.09**
B	7315.63	2	3657.82	46.05**
AB	460.04	2	230.02	2.90
Within cell	4289.70	54	79.44	-
Total	17236.18	59		

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 01

จากตาราง 6 แสดงว่า

1 นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

เพื่อแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบใด มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยสูงกว่ากัน จึงได้ทดสอบคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มโดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffé's test) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเขียนกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

การสอน	$\bar{X}$	a2	a1
		71.43	90.00
a2	71.43	-	18.57**
a1	90.00		-

$$01(1,54) = 7.08 \quad S = 10.61$$

จากตาราง 7 แสดงว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

2 นักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยสูง ปานกลาง และต่ำ มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

เพื่อแสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มที่มีแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยในระดับใด มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยสูงกว่าระดับใด จึงทำการทดสอบคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มเป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffé's test) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทย ระหว่างนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยสูง ปานกลาง และต่ำ

		b3	b2	b1
ระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทย	$\bar{X}$	93 20	82 60	66 35
b3	93 20	-	10 60*	26 85**
b2	82 60		-	16 25**
b1	66 35			-

$$05(2,54) = 3.50 \quad S = 10.53$$

$$01(2,54) = 4.98 \quad S = 12.60$$

จากตาราง 8 แสดงว่า นักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยสูงมีความสามารถในการเขียนสูงกว่านักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจต่ำ และนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

ส่วนนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนปานกลาง มีความสามารถในการเรียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

3 การสอนกับระดับแรงจูงใจในการเรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อความสามารถในการเขียนภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการที่ไม่พบนัยสำคัญของปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนกับระดับแรงจูงใจในการเรียน แสดงว่า นักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนต่างกันเมื่อได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานหรือการสอนตามคู่มือครูไม่มีผลต่อความสามารถในการเขียนภาษาไทย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

- 1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู
- 2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนต่างกัน
- 3 เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนกับแรงจูงใจในการเรียนที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทย
- 4 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู
- 5 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนต่างกัน
- 6 เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนกับแรงจูงใจในการเรียนที่มีต่อความสามารถในการเขียนภาษาไทย

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

- 1 ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกัน
- 2 นักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยต่างกัน มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกัน
- 3 การสอนและระดับแรงจูงใจในการเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทย

4 ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎี อรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน

5 นักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยต่างกัน มีความสามารถในการเขียน ภาษาไทยแตกต่างกัน

6 การสอนและระดับแรงจูงใจในการเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อความสามารถในการเขียน ภาษาไทย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่ามะขามวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 6 ห้องเรียน รวม 240 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่ามะขามวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง 2 ห้องเรียน โดยแบ่ง ระดับแรงจูงใจในการเรียนจากคะแนนตอบแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนออกเป็น 3 ระดับ คือ สูง ปานกลาง และต่ำ หลังจากนั้นสุ่มนักเรียนแต่ละระดับแรงจูงใจในการเรียน ระดับละ 10 คน แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างห้องเรียนโดยวิธีจับฉลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1 แผนการสอนวิชาภาษาไทยรายวิชา ท 101 โดยแบ่งเป็น 2 แผนดังนี้

1 1 แผนการสอนกลุ่มทดลอง ใช้การสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน ซึ่งผ่านการทดลอง และแก้ไขแล้ว

1 2 แผนการสอนกลุ่มควบคุม ใช้การสอนตามคู่มือครู ใช้เนื้อหาเดียวกันกับกลุ่มทดลอง

2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย รายวิชา ท 101 เป็นแบบทดสอบ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งแบบทดสอบนี้ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบ คุณภาพ ซึ่งแต่ละข้อมีความยากง่ายตั้งแต่ 0 25-0 77 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0 23-0 66 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0 81

3 แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย เป็นแบบทดสอบการเขียนเรียงความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 3 ข้อ คือการเขียนเรียงความจากประสบการณ์ การเขียนรายงานจากข้อความที่กำหนดให้ และการเขียนเรียงความจากภาพที่กำหนดให้ โดยผ่านการตรวจหาคุณภาพแล้ว ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

4 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพ แต่ละข้อมีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 2.12 - 8.67 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตัวเองกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ตามขั้นตอนดังนี้

- 1 ปฐมนิเทศเพื่อทำความเข้าใจถึงวิธีการเรียน บทบาทของนักเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ และวิธีการประเมินผลการเรียน
- 2 ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยทำการสอนทั้งสองกลุ่ม ใช้เนื้อหาเดียวกัน เวลาคาบละ 50 นาที 4 คาบต่อสัปดาห์ รวมเวลาทดลอง 4 สัปดาห์ ซึ่งกลุ่มทดลองสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน และกลุ่มควบคุมสอนตามคู่มือครู
- 3 ทดสอบหลังการทดลองกับนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านและแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน
- 4 รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทิศทาง (Two-way Analysis of Variance)

ถ้ามีนัยสำคัญทางสถิติก็เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffé's test)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

- 1 นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01
- 2 นักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยต่างกัน มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01
- 3 การสอนและระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทย
- 4 นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01
- 5 นักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยต่างกัน มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01
- 6 การสอนและระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อความสามารถในการเขียนภาษาไทย

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 ความสามารถในการอ่านภาษาไทย

1 จากการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู

จากการทดลองพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน เป็นการสอนที่ยึดหลักแนวทฤษฎีธรรมชาติ เน้นการจัดชั้นตอนกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของภาษา เน้นปัจจัยป้อนที่มีความหมาย ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยไม่ต้องคำนึงถึงส่วนย่อยๆ ของภาษา ผู้เรียนสามารถอ่านได้ตามความหมายที่ผู้สอนจัดปัจจัย

ป้อนให้เหมาะสมและสามารถนำมาใช้ในการเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531 : 12) กล่าวว่า การสอนภาษาที่มุ่งเน้นที่ปัจจัยป้อน และกระบวนการเรียนรู้ด้วย กลวิธีต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ได้ประสบการณ์ในการใช้ภาษาทั้งฟัง พูด อ่านและเขียนใน ลักษณะบูรณาการจากความเข้าใจความหมายรวมของเรื่องไปสู่องค์ประกอบหรือของภาษา จะทำให้ เด็กสามารถนำภาษาไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจและสติปัญญา

การให้รูปแบบของภาษา เป็นขั้นหนึ่งของการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน ซึ่งจะ เป็นการให้ตัวอย่างของเนื้อความแต่ละชนิด และการใช้คำ กลุ่มคำ ให้ถูกต้องตามหลักโครงสร้าง ไวยากรณ์ ในความแวดล้อมของภาษาในแต่ละเนื้อความ ซึ่งทำให้นักเรียนใช้ภาษาได้ถูกต้องตาม เนื้อความ เข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อสาร ทำให้มีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ บอนด์ และทิงเกอร์ (Bond and Tinker 1967 : 235) กล่าวว่า ความสามารถในการอ่านขึ้นอยู่กับความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค และอนุเขต ซึ่งคาร์เรลล์ (Carrell 1986 : 87) กล่าวว่า ความเข้าใจประโยคอนุเขต รูปแบบการเรียบเรียง เรื่องหรือโครงสร้าง จะทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านคือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากงานเขียนได้ในที่สุด

อีกประการหนึ่ง การสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน เป็นการสอนที่เน้นปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากแสดงออก ทางภาษาให้ผู้เรียนได้คิด ได้ใช้ความพยายามของตนเองในการสื่อความหมาย ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จากหลักดังกล่าว เมื่อนำมาจัดกิจกรรมการสอน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้พูดกับครู โดยการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็นในการร่างผังภูมิของเรื่อง การเล่าเรื่องจาก ผังภูมิ การวิเคราะห์เนื้อความและการใช้ภาษาตามอรรถลักษณะ กิจกรรมเหล่านี้นักเรียนจึงได้ใช้ ภาษาอย่างมีปฏิสัมพันธ์ ได้ประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษา ได้ใช้ทักษะทั้งการฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน ทำให้เกิดความสุขสนุกสนาน และตื่นตัวอยู่เสมอ ไม่เบื่อและเกิดความเข้าใจในเรื่องที่ อ่าน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531 : 13) ที่ว่า การสอนที่ผู้เรียนได้ ใช้ภาษาอย่างมีปฏิสัมพันธ์ ต้องคิดตลอดเวลา ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทำให้เกิดความตื่นตัว ไม่เบื่อ มีบรรยากาศในการเรียนภาษาเป็นสิ่งท้าทาย และเมื่อนักเรียนสามารถใช้ภาษาที่ตนต้องการเป็นผล สำเร็จ จะทำให้เขาสามารถจำภาษาที่เขาใช้ได้ด้วยความแม่นยำ อีกทั้งการสอนตามทฤษฎีอรรถฐาน เป็นการสอนที่จัดกิจกรรมการเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการฝึกทักษะการใช้ภาษาและเรียนรู้ ความหมายจากเนื้อความโดยรวมก่อนแล้วจึงไปสู่โครงสร้างของเนื้อความ ซึ่งเป็นรายละเอียดของ

การดำเนินเรื่องและการใช้ภาษา โดยเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความจากบริบทภาษาในสถานการณ์ วัฒนธรรมและการใช้ภาษาของบุคคลที่แตกต่างกัน ทำให้นักเรียนเข้าใจความหมายของเรื่องได้ดี นอกจากนั้นในกิจกรรมการเรียนที่นักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ แสดงความคิดเห็นจากการ ศึกษาเนื้อความและลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลจากเรื่องในลักษณะ ต่าง ๆ เช่น สังเกต จดบันทึก อภิปราย ตอบคำถาม นักเรียนจะนำข้อมูลเหล่านั้นมาสร้างผังภูมิ เพื่อจับใจความสำคัญในเนื้อความที่อ่าน ทำให้มีความเข้าใจในการอ่านได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการสอน ตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน จึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านสูงกว่าการสอน ตาม คู่มือครู

2 จากการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยระหว่างนักเรียนที่มีระดับ แรงงูใจในการเรียนภาษาไทยต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีระดับแรงงูใจในการเรียนภาษาไทย สูง ปานกลาง และต่ำ มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนที่มีระดับแรงงูใจในการเรียน ภาษาไทยสูง มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่มีระดับแรงงูใจในการเรียน ภาษาไทยต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 แต่ไม่พบความแตกต่างกันระหว่างนักเรียน ที่มีระดับแรงงูใจในการเรียนภาษาไทยสูงกับนักเรียนที่มีแรงงูใจในการเรียนภาษาไทยปานกลาง และนักเรียนที่มีระดับแรงงูใจในการเรียนภาษาไทยปานกลาง กับนักเรียนที่มีแรงงูใจในการเรียน ต่ำ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก แรงงูใจเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เมื่อนักเรียน มีแรงงูใจในการเรียนสูง จะส่งผลให้ความสามารถในการอ่านสูงตามไปด้วย และถ้ามีแรงงูใจใน การเรียนต่ำ ก็จะมีผลต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยให้ต่ำ ดังที่ อาร์ พันธ์มณี (2534 192) มีความเห็นว่า แรงงูใจมีผลต่อการเรียนรู้ของบุคคลเป็นอันมากเพราะการที่บุคคลเกิดแรง งูใจในการเรียนรู้ย่อมจะทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งตรงข้ามกับบุคคลที่ไม่เกิดแรงงูใจ ในการเรียนก็ย่อมไม่ส่งผลต่อการเรียนนั้น ซึ่งความแตกต่างของระดับแรงงูใจในการเรียนภาษาไทย อาจจะเป็นผลต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยที่แตกต่างกัน

3 การสอนและระดับแรงงูใจในการเรียนวิชาภาษาไทยไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อความสามารถ ในการอ่านภาษาไทยมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การสอนกับระดับแรงงูใจ ในการเรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า การสอนตามแนวทฤษฎี อรรถฐานและการสอนตามคู่มือครูกับระดับแรงงูใจในการเรียนวิชาภาษาไทยที่ต่างกัน ไม่มีผล ร่วมกันที่จะทำให้นักเรียนมีผลต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนแตกต่างกันนั้นคือ นักเรียนที่มี

ระดับแรงจูงใจในการเรียนสูง ไม่ว่าจะได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน หรือการสอนตามคู่มือครู นักเรียนก็คงมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอยู่ในระดับสูง ส่วนนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนปานกลาง และต่ำเมื่อได้รับการสอนโดยการสอนทั้งสองแบบ แล้วนักเรียนก็คงมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยในระดับปานกลางและต่ำเหมือนเดิม

ผลการศึกษาที่ปรากฏดังกล่าว จะมีผลสืบเนื่องมาจาก การสอนทั้งสองแบบต่างก็มีจุดเด่นของตนเอง โดยการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานจะมีการจัดกิจกรรมที่ทำให้ปัจจัยป้อนที่เป็นรูปแบบภาษาในการเรียนมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียน มีการร่วมทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้ได้ปรึกษาหารือร่วมกัน อภิปรายเรื่อง รับฟังความคิดเห็น ได้รับข้อเสนอแนะร่วมกันปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และช่วยเหลือซึ่งกันตลอดเวลา นักเรียนจะได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้รับประสบการณ์ เกิดการพัฒนาตนเองในการเรียนได้ดียิ่งขึ้น 'เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2534 24) ส่วนการสอนตามคู่มือครู เป็นการสอนที่ครูให้ความรู้ ให้ตัวอย่างและชี้แนะแนวทางในการเรียน รวมทั้งจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อเปิดโอกาสในการเรียนรู้ เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนได้หลายรูปแบบ เพื่อช่วยให้การเรียนของนักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนทุกระดับประสบผลสำเร็จ จะเห็นได้ว่า จากจุดเด่นของการสอนทั้งสองแบบนี้ล้วนแต่ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกัน ตามระดับแรงจูงใจในการเรียนของแต่ละบุคคล

อีกประการหนึ่ง คือ ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง เนื่องจากในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยทำการทดลองในระยะเวลาอันสั้น นักเรียนจึงได้รับการฝึกทักษะน้อยตามไปด้วย ทำให้ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนแต่ละระดับได้รับการสอนทั้ง 2 แบบไม่แตกต่างกัน เพราะทักษะทางภาษาจะเกิดขึ้นกับบุคคลได้ดีย่อมใช้ระยะเวลาในการฝึกฝน ถ้าบุคคลใดได้ฝึกฝนมาก ๆ และบ่อย ๆ จะทำให้มีทักษะเพิ่มขึ้น ดังที่ จัตรสุตา ดวงพลอย (2525 8) กล่าวว่า เมื่อผู้อ่านมีประสบการณ์ในการอ่านมากขึ้น ฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอก็จะมีทักษะในการอ่านเป็นอย่างดีในที่สุด

ตอนที่ 2 ความสามารถในการเขียนภาษาไทย

1 จากการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู

จากการทดลองพบว่า ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ 01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม (2534 : 134), วิภาดา ประสารทรัพย์ (2535 : 95) และจินตนา นักบุญ (2536 : 113) พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ทั้งนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน เป็นการใช้กระบวนการคิด ยึดนักเรียนเป็นหลัก ให้นักเรียนมีโอกาสใช้ความคิดตลอดเวลา เริ่มตั้งแต่ขั้นการให้รูปแบบโดยการให้เดาคำตอบจากความหมายของปริบท การทำผังภูมิการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง การวิเคราะห์ลำดับความของเรื่อง การวิเคราะห์อรรถลักษณะของงานเขียน ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกัน และการร่วมอภิปรายเกี่ยวกับคำศัพท์ สำนวนภาษาที่พบ รวมทั้งโครงสร้างของงานเขียนแต่ละชนิด จากกิจกรรมเหล่านี้จะให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่องเป็นระบบก่อให้เกิดความคิดรวบยอด และสามารถซึมซับเอาความรู้ที่ได้ไปพัฒนางานเขียนของตนได้ สอดคล้องกับ วอล์คเกอร์ (Walker 1975 : 5069 - A) ที่พบว่า การเขียนที่ดีควรจะเริ่มต้นจากวิธีการต่าง ๆ ต่อเนื่องกัน โดยเน้นลักษณะด้านการวิเคราะห์อย่างเป็นลำดับขั้น เช่น จากการวิเคราะห์ตัวอย่างไปสู่หลักการเขียน แล้วไปสู่การเขียน หรือใช้ในการฝึกอ่านอย่างมีการวิเคราะห์เรื่อง ถ้อยคำ ภาษา ศิลปะการเขียนที่ดี วิธีการดังกล่าวจะมีผลต่อการเรียน และการเขียน

อีกทั้งกิจกรรมการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานเป็นกิจกรรมการสอนที่มุ่งให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการเขียนเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง กล่าวคือ เมื่อนักเรียนได้วิเคราะห์เรื่องลักษณะโครงสร้างและภาษาที่ใช้ในการเขียนเรื่องแล้วจะเกิดการเรียนรู้ลักษณะการลำดับความ การวางแผนงานเขียนจากเนื้อหาที่ครูนำมาสอน ซึ่งเสมือนการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถถ้อยประสพการณ์เป็นแนวคิดในการวางแผนงานเขียนของตนได้อย่างถูกต้อง และในขั้นที่ 2 ของการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานเป็นขั้นฝึกให้นักเรียนทดลองเขียนเรื่องร่วมกัน นักเรียนจะได้แสดงแนวคิดของตนในลักษณะระดมพลังสมอง อภิปรายร่วมกัน และได้แนวการเขียนจากที่ครูและเพื่อนนักเรียนช่วยกันเรียบเรียงงานเขียน นอกจากจะได้แนวคิดในการเขียนแล้วยังจะเข้าใจถึงการลำดับความ การใช้ภาษา และสำนวนให้เหมาะสมกับเรื่อง เมื่อนักเรียนมีโอกาสได้ใช้ความสามารถในการเขียนต่อไปจะเขียนได้ดีขึ้น และในขั้นที่ 3 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถในการเขียนโดยลำพัง มีโอกาสใช้ภาษาเชิงวิเคราะห์มากขึ้น โดยแก้ไขงานเขียน

ตรวจสอบ ข้อบกพร่องของตนเองโดยสอบถามจากครู เมื่อนักเรียนผ่านการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ นักเรียนจะมีความสามารถในการใช้ภาษามากขึ้น และสามารถเรียบเรียงงานเขียนได้เอง จะเห็นได้ว่าการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นผลทำให้ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

2 จากการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยระหว่างนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยสูง ปานกลาง และต่ำ มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยสูง มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนต่ำ และปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ส่วนนักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยปานกลางมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากแรงจูงใจเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น เกิดความมานะพยายามที่จะให้เกิดความสำเร็จในการเรียน เมื่อนักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูงย่อมส่งผลให้ประสบความสำเร็จสูงตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ สถิตย วัชรสวรรค์ (2525 : 138 - 139) กล่าวว่า แรงจูงใจในการเรียนการสอนจะมีส่วนทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียนและตั้งใจเรียน ทำให้เกิดพลังและความพร้อมในการเรียน ดังนั้นเมื่อนักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนต่างกัน เป้าหมายความสำเร็จและความพร้อมต่างกันจึงส่งผลให้ความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกัน

3. การสอนและระดับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อความสามารถในการเขียนภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลการศึกษาพบว่า การสอนกับระดับแรงจูงใจในการเรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์กันต่อการเขียนภาษาไทย ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานและการสอนตามคู่มือครูกับระดับแรงจูงใจในการเรียนไม่มีผลร่วมกันที่จะทำให้ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนต่างกัน นั่นคือ นักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนสูงไม่一定会ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน หรือการสอนตามคู่มือครู ก็ยังมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยสูง ส่วนนักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนปานกลาง และต่ำเมื่อได้รับการสอนโดยใช้การสอนทั้งสองแบบ แล้วนักเรียนก็ยังคงมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยอยู่ในระดับปานกลาง และต่ำเหมือนเดิม

ผลการศึกษาดังกล่าว น่าจะมีผลสืบเนื่องมาจาก การสอนทั้งสองแบบมีจุดเด่นของตัวเอง ที่จะพัฒนานักเรียนทุกระดับแรงจูงใจในการเรียนให้มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยสูงขึ้น ดังอภิปรายตอนที่ 1 ข้อ 3 และอีกประการหนึ่งในการทดลองนั้นก่อนการทดลองผู้วิจัยได้ชี้แจง จุดมุ่งหมายของการทดลองและการปฏิบัติตนในการทำกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างให้ทราบ จึงทำให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มรู้สึกว่าจะต้องแข่งขันกันและแข่งขันกันภายในกลุ่มการสอนเดียวกันด้วย ซึ่งการแข่งขันนั้น จะเป็นสิ่งเร้าให้บุคคลเกิดพฤติกรรมที่ต้องการบรรลุเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ ดังที่ สกวน สุทธิเลิศอรุณ (2526 : 63) กล่าวไว้ว่า การแข่งขันเป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลเอาชนะตนเอง หรือ บุคคลอื่น เพื่อไปสู่จุดหมายปลายทางที่ตั้งไว้ ดังนั้น จึงเป็นเหตุให้นักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียน สูงในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มพยายามที่จะทำให้ผลการเรียนของตนเองสูงไปด้วยเช่นเดียวกับ นักเรียนที่มีระดับแรงจูงใจในการเรียนปานกลางและต่ำก็พยายามพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

- 1 ผู้สอนควรนำการสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐานไปใช้สอนนักเรียนตั้งแต่ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาพื้นฐานในการอ่านและการเขียนภาษาไทย
- 2 ผู้สอนควรนำอรรถลักษณะภาษาแบบต่าง ๆ มาใช้ให้มากขึ้น และนอกจากจะนำ เนื้อหาในแบบเรียนภาษาไทยมาสอนแล้ว ควรจะใช้เนื้อหาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน รายวิชาอื่น ๆ เช่น สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ เป็นต้น
- 3 ผู้สอนควรศึกษาเนื้อหาในอรรถลักษณะต่าง ๆ ที่นำมาทำการสอนให้แจ่มชัด เพื่อ เลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ วัย สภาพของท้องถิ่นและเวลาที่ใช้ในการสอน เพื่อได้เลือกเนื้อหาที่ดีและเหมาะสมกับนักเรียน จะทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากการศึกษา เนื้อหาในอรรถลักษณะเหล่านั้น
- 4 ควรมีการทดลองการสอนตามแนวทฤษฎีการอ่านกับนักเรียนทั้งมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ในรายวิชาบังคับ และวิชาเลือก
- 5 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ ความสนใจต่อวิธีสอน เป็นต้น
- 6 ควรขยายระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาให้มากขึ้น อาจจะเป็น 8 สัปดาห์ หรือ 1 ภาค การศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก จันทรขจร "เคล็ดลับช่วยให้การอ่านดีขึ้นและเร็วขึ้น," ว.มิตรครู (31) 7 - 11 , 5
มีนาคม 2532
- กมล การกุศล ทักษะความรู้ทางภาษา พิษณุโลก : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก , 2526
- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ จิตวิทยาการศึกษา ฉบับปรับปรุงใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ
ไทยวัฒนาพานิช, 2528
- กรรณิการ์ พวงเกษม. ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา
กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช, 2533
- คณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ,สำนักงาน รายงานการสัมมนาการใช้ภาษาไทย 14 - 15
กรกฎาคม 2526
- จันทิมา พรหมโชติกุล การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529
- จินตนา นักบุญ การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษและแรงจูงใจใน
การเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธี
การสอนเขียนตามข้อเท็จจริงโดยอาศัยแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนเขียนตามคู่มือครู
ปริญญาณีพันธ์ กศม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536
อัดสำเนา
- ฉัตรสุดา ดวงพลอย "แนวคิดภาษาศาสตร์ จิตวิทยาการเรียนรู้และการอ่านภาษาอังกฤษ,"
ว.ภาษาปริทัศน์ 4(1) ภาคต้นปีการศึกษา 2526
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ จิตวิทยาการอ่าน กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช, 2525
- ชวาล แพ้วตกุล เทคนิคการวัดผล กรุงเทพฯ อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์, 2520
- ชุติมา ลัจจานันท์ "การส่งเสริมการอ่านแก่เด็ก," ประชากรศึกษา 34(2) 8 - 15 ,
พฤศจิกายน, 2528
- ทรง จิตรประสาธ วิธีการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา จะเข็งเทรา ภาควิชาหลักสูตร
และการสอน คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูจะเข็งเทรา, 2526

ทรงพร อิศโรวาทกุล "แนวความคิดใหม่เกี่ยวกับการสอนอ่าน," ภาษาปริทัศน์ 7(2)

38 - 41, 2529

ทวีป อภิลิทธิ "การอ่านออกเขียนได้ จุดเริ่มต้นของการพัฒนาคุณภาพชีวิต," ว.การศึกษานอก

โรงเรียน 21(17) 53 - 56, ตุลาคม-พฤศจิกายน, 2526

บรรจง พงษ์ศาสตร์ "เวทีครู สารถึงครูภาษาไทย," สยามโพสต์ 30 พฤศจิกายน 2535.

บรรเทา กิตติศักดิ์ "การอภิปรายเรื่องหลักสูตรภาษาไทย," รายงานการสัมมนาเรื่องหลักสูตร

มัธยมศึกษา กรุงเทพฯ โรงพิมพ์การศาสนา, 2532

บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ การทดสอบอิงเกณฑ์แนวคิดและวิธีการ กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน การเขียนภาคปฏิบัติ กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช, 2518

ประสาธ อิศารปรีดา จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน กรุงเทพฯ กราฟิการ์ต, 2523

เปลื้อง ณ นคร ถ้อยบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์ กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ไทยวัฒนา

พานิช, 2514

พวงทอง วิโรจนกร. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเขียน

ภาษาอังกฤษและแรงจูงใจของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่ได้รับการสอน

ด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู ปริญญาโท กศ ม

กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534 อัดสำเนา

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535

พิศวาท ลัดดากุล การสร้างแบบฝึกการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเรียนการสอน

ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยานิพนธ์ คม กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2524 อัดสำเนา

ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษา

อังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับ

การสอนด้วยแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถนากับการสอนตามคู่มือครู ปริญญาโท

กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534 อัดสำเนา

มัลลิกา พงษ์ปรีตร การสอนเพื่อตอบสนองสมรรถภาพมนุษย์ (ฉบับปรับปรุง) กรุงเทพฯ

หน่วยศึกษานิเทศ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2527

- มานิต บุญประเสริฐ "พัฒนาการอ่าน," ว.การอ่าน (5) 1 - 3 , มิถุนายน 2526
- โมรี ชื่นสำราญ เอกสารประกอบการสอนภาษาไทย ท.101 , ทักษะความรู้ทางภาษา พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออกมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530
- เยาวรี ประเสริฐภักดี. "การพัฒนาการอ่าน," ว.การอ่าน 6(1) ตุลาคม 2534
- รัตนา คุภจตุรัส การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้โครงสร้างระดับยอด (TLS) กับการสอนตามคู่มือครู ปรินญานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2534 อัดสำเนา
- วันเพ็ญ สภิกิตย์ การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติต่อภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีสอนเขียนแล้วจัดอันดับเรื่องราวกับวิธีอ่านแล้วทำแบบฝึกหัด ปรินญานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528 อัดสำเนา
- วาสนา เกตุภาค การอ่าน กรุงเทพฯ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2521
- วิภาดา ประสานทรัพย์. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถเชิงพัฒนาการเขียนภาษาอังกฤษและเจตคติต่อการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนเขียนตามแนวอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535 อัดสำเนา
- วิชาการ "การสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521," รายงานวิจัย กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2532
- หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).
กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535
- ศึกษานิเทศก์, หน่วย รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2531 เขตการศึกษา 7 กรุงเทพฯ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2531
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ จิตวิทยาการศึกษา กรุงเทพฯ อักษรบัณฑิต, 2526

สงวนศรี เถรฐานันท์ การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางการเขียนและ
แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธี TLS และ
วิธีสอนตามคู่มือครู ปรินญาณิพนธ์ กศม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2533 อัดสำเนา

สถิต วงษ์สุวรรณ จิตวิทยาแนะแนว กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์รวมสาส์น, 2525

สนธิ ตั้งทวี การใช้ภาษาไทยเชิงปฏิบัติกร. กรุงเทพฯ โอเดียนสโตร์, 2529

_____ อ่านไทย กรุงเทพฯ โอเดียนสโตร์, 2536

สมถวิล วิเศษสมบัติ วิธีการสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ อักษรบัณฑิต, 2528

สมพร มั่นตะสูตร การสอนภาษาไทย กรุงเทพฯ พีระพัฒนา, 2526

สมศรี บำบัด ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเร็วในการอ่านในใจกับอัตราเร็วการเขียนสรุปความ
จากวรรณกรรมร้อยแก้วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดแพร่ วิทยานิพนธ์
ศศม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531 อัดสำเนา

สามัญศึกษา,กรม รายงานคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาปีการศึกษา 2531 กรุงเทพฯ
โรงพิมพ์โรงเรียนหนองโพวิทยา, 2533

สุจรีต เพียรชอบ การพัฒนาการสอนภาษาไทย กรุงเทพฯ ภาควิชามัธยมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531

สุจรีต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรย์ วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพฯ
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536

สุนันท์ คลโกสุม "รูปแบบการสอนเขียนและปัญหาการสอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น," รายงานการวิจัยประกอบการศึกษารายวิชา หลักสูตร 773 กรุงเทพฯ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527

สำรวย ธรรมวิจิตร การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้โครงสร้างระดับยอดกับการสอนอ่าน
ตามคู่มือครู ปรินญาณิพนธ์ กศม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2536 อัดสำเนา

เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ เอกสารคำสอนหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531

เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 1
กรุงเทพฯ บริษัทประยูรวงศ์ จำกัด, 2533

----- การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 2 กรุงเทพฯ
บริษัทประยูรวงศ์ จำกัด, 2534

อรรถัย ชื่นมนุษย์ จิตวิทยาสังคม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520

อรุณี วิริยะจิตรา "การเสริมสร้างทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ," ว.สงขลานครินทร์ 4(2)
เมษายน - มิถุนายน 2525

อัจฉิมา เกิดผล "หลักการเขียน," ภาษาไทย 1 กรุงเทพฯ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2533

อัมพร สุขเกษม การอ่านหนังสือ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2520

อาคม จันทสุนทร การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์ กรุงเทพฯ หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา, 2527

อารี พันธุ์มณี จิตวิทยาการเรียนการสอน กรุงเทพฯ ดันอ้อ, 2534

อุทัย ภิรมย์รัตน์ "การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย," วารสารการอ่าน 5(2) กันยายน 2533

Bond Guy L and Miles A Tinker Reading Difficultties Their Diaganoris and
Correction NewYork Applition Century Crofls, 1975

Burmister, Low E "Impróving Speed of Comprehension in Teaching," Reading
Strategies for Secondary School Teacher United State of America
Addison-Westey Publishing Company Inc , 1974

Calhoun, James L "The Effect of Analysis of Easays in Collage Composition
ClassesonReadingandSkills," Dissertation Abstracts International 32
1971-A - 1972-A, October, 1971

Carrell, P L and J C Eisthold "Schema Theory and Esl Reading Pedagogy,"
TESOL Quarterly 17 239 - 268 , Desember, 1986.

Dallman, Martha and others The Teacher of Reading New York Holf, Richart
and Winston, Inc, 1974

- Fan, Chung Teh Item Analysis Table New Jersey Educational Testing Service
Princeton, 1952
- Finochiaro, Marry English as Second Language From Theory to Practice New
York : Regent Publishing Company Inc , 1974
- Gagne, Robert M The Condition of Hearnning New York Holt, Rienhart and
Winston, Inc , 1965
- Good, C V Dictionary of Education New York McGraw-Hill Book Company,
1973
- Harns, David P. Testing English as a Second Language New York McGraw-Hill
Book Company, 1969
- Harris, L A. and C B Smith Reading Instruction. NewYork Holt Rinehart and
Winston, 1976
- Heys, Frank "The - Teme - a Week Assumption," A Report of and Exprement.
English Journal 51(5) 320 - 322; 1962
- Hilgard, Arnest R Introduction to Psychology New York Harcoures Prace, 1977
- Hullet, Joycelin Brown "Third Grade Writings Their Relationship with Reading,"
Dissertation Abstracts International 47(3) 487-A, September, 1986
- Jakobovit, LeanA Ja Foreign Language Learning a Psycho Linguistics
Analysis of the Issues Rowley Mass . Newbury House, 1970.
- Kadler, Eric H. Linguistics and Teaching Foreign Languages. New York . Van
Nortrand Reinhold Company, 1970
- Kirk, Roger E Expenimental Design . Procedures for the Behavioral Science.
Belmont, California Wadsworth, Inc , 1982
- Lado, Robert Language Teaching Londnd : Longman Group and Co Ltd, 1961.
- McColly, Williem. "What does Educational Research Say about the Judging of
Writing Ability," Journal of Educational Research. 64 148 - 156,
December, 1970
- Madsen, Harold S Techniques in Testing New York Oxford University
Press, Inc., 1983

- McCelland, David C and others The Achievement Motive New York Apleton Century Croff, Inc , 1953
- Murray, Henry A. Exploration in Psychology . A clinical and Expenmental Study of Fifty Men of College Age New York Oxford University Press, 1983
- Patty, Walter T , Dorothy C Petty and Majone F Becking Expenience in Language . Tools and Techniques for Language Art Methads 4th ed New York Allum and Bacon Inc 1985
- Perkin, Kyle and Konnecker H Beverly "Testing the Effectiveness of Sentence Combining in ESL Composition," RELC Journal. 13 : 51-61, December, 1982
- Rivers, Wilga M Teaching Toreigner Language Skills Chicago The University of Chicago Pess, 1978
- Scott, Wilhem A and Michael Wertheimer Introduction to Psychological Research 3th ed New York John Wiley and Son, Inc , 1966
- Thomas, Freddy Lavel "The Extent of the Relationship between Reading Achivement and Writing Achivement among College Freshman," Dissertation Abstracts International 37(10) : 6320 A , Aprnl, 1977
- Williem, Eddie, Reading in the Language Classroom London Mamillan Publisher Ltd , 1986

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- แผนการสอนกลุ่มทดลอง
- แผนการสอนกลุ่มควบคุม
- บทอ่านที่ใช้ในการทดลอง

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 1

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

เวลา 3 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านเป็นสิ่งจำเป็นเพราะการสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านมีความเข้าใจตรงกันและเป็นไปอย่างรวดเร็ว ย่อมทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์ย่อย

1. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
2. บอกใจความสำคัญหลัก ใจความสำคัญรองและรายละเอียดของเรื่องได้
3. สร้างผังภูมิการดำเนินเรื่องได้
4. บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องได้
5. สรุปเรื่องได้

เนื้อหา การอ่านเรื่องจากประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

(คาบที่ 1) แจ้างจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 1 การให้รูปแบบ

1 1 อ่านเรื่องตามอรรถลักษณะที่กำหนดให้

1 1 1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่าน ประโยชน์ของการอ่านและการวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน

1 1 2 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม ๆ ละ 6 - 7 คน ให้อ่านเรื่องจากประสบการณ์ เรื่อง ยังเสียวอยู่เลย

1 2 เสนอรายละเอียดของเรื่อง

1 2 1 ให้แต่ละกลุ่มศึกษาในใบความรู้ผังภูมิโครงสร้างเรื่อง ยังเลี้ยวอยู่เลยและหลักการอ่านจับใจความสำคัญ

1 2 2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปจากการศึกษาใบความรู้

1 2 3 ให้นักเรียนศึกษาการเสนอรายละเอียดของเรื่องในใบงานคำถามการจับใจความสำคัญและใจความรอง โดยทำผังภูมิประกอบการจับใจความสำคัญ

1 2 4 นักเรียนเขียนสรุปความตามรายละเอียดจากผังภูมิ

(คาบที่ 2)

1 3 วิเคราะห์โครงสร้างงานเขียน รูปแบบการดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาของเรื่องตามอรรถลักษณะเรื่องจากประสบการณ์

ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์โครงสร้าง การดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาที่ใช้ในเรื่องที่อ่าน โดยให้นักเรียนศึกษาจากใบความรู้ โครงสร้างและลักษณะภาษา ภาษาที่ใช้ในเรื่องจากประสบการณ์ และลำดับคำถามการดำเนินเรื่อง รวมทั้งศึกษาผังภูมิที่สร้างขึ้นตามข้อ 1 2 ประกอบการอธิบายและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

1 4 เลือกหรือค้นหาเรื่องใหม่ที่มีอรรถลักษณะเดิม (เรื่องจากประสบการณ์) โดยใช้หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 หรือ หนังสืออื่น ๆ ประกอบการค้นคว้า

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นหาเรื่องใหม่ (วันวิทยาศาสตร์และความสนุกในวัดเบญจมบพิตร) แล้วเสนอรายละเอียดของเรื่องและวิเคราะห์โครงสร้างงานเขียนเช่นเดียวกับข้อ

1 2 และ 1 3

(คาบที่ 3)

1 5 เขียนสรุปความเรื่องใหม่ตามรายละเอียดในผังภูมิ

1 5 1 ให้นักเรียนสรุปความเรื่องใหม่ตามรายละเอียดในผังภูมิ

1.5 2 ให้นักเรียนเปรียบเทียบลักษณะของเรื่องที่อ่านมาแล้วร่วมกันสรุปรูปแบบการดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาที่ใช้ในเนื้อความ

1 6 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปขั้นตอนในการดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาในอรรถลักษณะเรื่องจากประสบการณ์ นักเรียนจดบันทึกขั้นตอนและตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง เช่น

1.6 1 การดำเนินเรื่องมี 3 ส่วน คือ บทนำ ลำดับเนื้อความ บทสรุป

1 6 2 ลักษณะภาษา มีคำบ่งบอกเวลาในอดีต อ้างถึงบุคคลอย่างเจาะจง
ตอนท้ายมีความคิดเห็นส่วนตัว

สื่อและอุปกรณ์

- 1 บทอ่านเรื่อง ยังเสียวอยู่เลย
- 2 ใบความรู้ ผังภูมิโครงสร้างเรื่อง ยังเสียวอยู่เลย
- 3 ใบความรู้ หลักการอ่านจับใจความสำคัญ
4. ใบความรู้ โครงสร้างและลักษณะภาษาที่ใช้ในเรื่องจากประสบการณ์
- 5 ลำดับคำถามการดำเนินเรื่องจากประสบการณ์
- 6 ใบงานคำถามการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ ใจความรอง
- 7 บทอ่าน เรื่อง วันวิทยาศาสตร์
- 8 บทอ่าน เรื่อง ความสนุกในวัดเบญจมบพิตร
9. กระดาษปรู๊ฟ
- 10 ปากกาเคมี
- 11 หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1

การวัดและประเมินผล

- 1 สังเกตจากการร่วมปฏิบัติงาน
- 2 ตรวจผลงานของนักเรียน

ใบความรู้

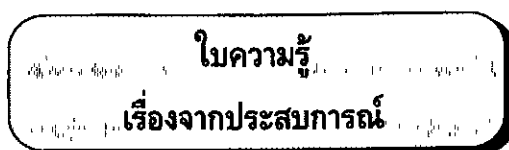
หลักการอ่านจับใจความและหลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญ

หลักการจับใจความสำคัญ

ข้อความหนึ่งย่อหน้าประกอบด้วยประโยคใจความสำคัญหนึ่งประโยคและประโยคประกอบ ซึ่งอาจมีได้หลายประโยค ข้อความแต่ละย่อหน้าที่มีใจความสำคัญเพียงประการเดียว ถ้าข้อความมีหลายย่อหน้า ใจความสำคัญแต่ละย่อหน้าต้องมีความสัมพันธ์กัน ใจความสำคัญนี้จะปรากฏอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่งซึ่งเป็นประโยคหัวข้อสำคัญ หรือเรียกว่า "ประโยคใจความสำคัญ" ส่วนประโยคอื่น ๆ เป็นเพียงประโยคประกอบหรือขยายประโยคใจความสำคัญนั้น ๆ ดังนั้น ในการจับใจความสำคัญจึงต้องสังเกตว่าข้อความที่อ่านมีสาระสำคัญอย่างไร สรุปโดยรวมว่าอย่างไร

หลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญ

- 1 หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
- 2 หาประโยคประกอบ
- 3 หาความสัมพันธ์ระหว่างข้อความแต่ละย่อหน้า
- 4 พิจารณาชื่อเรื่อง
- 5 พิจารณาประโยค ส่วนวนโวหาร คำศัพท์ ข้อเท็จจริง ความรู้สึก/ความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องที่อ่าน และ ความมุ่งหมายของผู้เขียน

เรื่องจากประสบการณ์

เป็นเรื่องที่เขียนเล่าถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาและจากประสบการณ์ของผู้เขียน

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

1. เริ่มต้นด้วยบทนำ
2. มีลำดับของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง
3. บทสรุป

ลักษณะของภาษาที่ใช้ในการเขียนเรื่องจากประสบการณ์

1. มีคำวิเศษณ์บ่งบอกเวลาและลำดับเหตุการณ์
2. อ้างถึงบุคคลอย่างเฉพาะเจาะจง
3. เป็นเรื่องเล่า ซึ่งจะเป็นเรื่องในอดีต
4. มีคำเชื่อม เพื่อบอกลำดับการเกิดเหตุการณ์ก่อนหลัง และให้ใจความสัมพันธ์

ต่อเนื่องกัน เช่น แล้ว ดังนั้น จากนั้น ต่อจากนั้น ก่อนที่จะ หลังจาก ฯลฯ

5. ตอนท้ายของเรื่องจะบอกค่านิยมหรือความเห็นส่วนตัว

ใบความรู้

ตัวอย่าง คำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในการเขียนเรื่องจากประสบการณ์

ลำดับความของเรื่องที่เกิดขึ้น

ใบงาน การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

- 1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- 2 ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายในการเขียนอย่างไร
- 3 ผู้เขียนเขียนให้ใครอ่าน
- 4 ผู้เขียนต้องการให้ทราบอะไรบ้าง
- 5 นักเรียนทราบอะไรในเรื่องนี้บ้าง
- 6 นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะของเรื่องที่เขียนหรือไม่
- 7 ผู้เขียนใช้อรรถลักษณะแบบใด

แผนการสอนที่ 2

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การเขียนเรียงความจากประสบการณ์

เวลา 3 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความ เป็นความสามารถของผู้เขียนในการเรียบเรียงถ้อยคำ การดำเนินเรื่อง ตลอดจนการใช้ภาษาได้ถูกต้องตามเรื่องที่ต้องการเสนอ เพื่อให้ผู้อ่านรับรู้ได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

จุดประสงค์การเรียนรู้

เขียนเรียงความจากประสบการณ์ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

จุดประสงค์ย่อย

- 1 ลำดับเรื่องจากประสบการณ์ได้
- 2 เรียบเรียงถ้อยคำเป็นความเรียงได้
- 3 วางโครงเรื่องในการเขียนได้
- 4 ใช้ภาษาได้ตามลักษณะภาษาของเรื่องเล่าจากประสบการณ์
- 5 ตั้งชื่อเรื่องได้อย่างเหมาะสม

เนื้อหา การเขียนเรียงความจากประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้

(คาบที่ 1) แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหา ของเรื่องใหม่

21 อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องใหม่ที่จะเขียนตามอรรถลักษณะเดิม
(เรื่องจากประสบการณ์)

211 ให้นักเรียนในกลุ่มเดิมแต่ละกลุ่มกำหนดเรื่องที่จะเขียนใหม่

โดยนำผลจากการอ่านไปใช้ในการพัฒนาการเขียน โดยนำผังภูมิการเสนอโครงเรื่องและรายละเอียดของเรื่องที่อ่านมาแล้ว เป็นแนวในการคิดเรื่องใหม่

2.1.2 ให้แต่ละกลุ่มเสนอรายละเอียดของเรื่องโดยลำดับคำถามในการดำเนินเรื่องตามตัวอย่างคำถามของอรรถลักษณะเรื่องจากประสบการณ์ในใบความรู้ คำถามในการดำเนินเรื่อง โครงสร้างและลักษณะการใช้ภาษาในเรื่องจากประสบการณ์แล้วเขียนผังภูมิลงในกระดานปรีฟ

2.2 เสนอผังภูมิของกลุ่มเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

2.2.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอผังภูมิโครงร่าง เพื่อวิเคราะห์ อภิปรายถึงความถูกต้อง เหมาะสม ด้านข้อเท็จจริงที่นำมาเสนอ

2.2.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปรับปรุงผังภูมิเพื่อเตรียมเขียนเรื่อง โดยศึกษาจากใบความรู้เพิ่มเติม

(คาบที่ 2)

2.3 เขียนเรื่องตามผังภูมิโครงร่าง

ให้นักเรียนเขียนเรื่องตามผังภูมิโครงร่าง โดยลำดับเหตุการณ์ตามขั้นตอนการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะเรื่องจากประสบการณ์

2.4 อภิปรายตรวจสอบ แก้ไขงานเขียน

2.4.1 ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอเรื่องที่เขียน

2.4.2 ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบ แก้ไขถ้อยคำสำนวน การเรียบเรียงประโยค การใช้ภาษา โดยอภิปรายผลงานแต่ละกลุ่มและให้ตัวแทนบันทึกข้อบกพร่องนำไปแก้ไข

2.5 ปรับปรุง แก้ไขงานเขียนให้สมบูรณ์

(คาบที่ 3)

ขั้นที่ 3 เขียนนิสระ

3.1 นักเรียนเลือกเขียนเรื่องใหม่ที่มีอรรถลักษณะเดิม ตามประสบการณ์ของแต่ละคน ทำผังภูมิเสนอโครงร่างและรายละเอียดของเรื่อง

3.2 นำผังภูมิโครงร่างและรายละเอียดของเรื่องขอคำแนะนำจากครูเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.3 เขียนเรื่องตามโครงร่างให้สมบูรณ์

3.4 เสนอผลงาน

สื่อและอุปกรณ์

- 1 ใบความรู้ ตัวอย่างคำถามในการดำเนินเรื่อง
- 2 ใบความรู้โครงสร้างและลักษณะการใช้ภาษา
- 3 กระดาษปรู๊ฟ
- 4 ปากกาเคมี
- 5 หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1

การวัดและประเมินผล

- 1 สังเกตจากการทำงาน
2. ตรวจผลงาน

แผนการสอนที่ 3

วิชาภาษาไทย
เรื่อง การอ่านเพื่อตีความ

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
เวลา 3 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ผู้อ่านต้องวิเคราะห์ว่าข้อความตอนใดเป็นข้อเท็จจริง ข้อความตอนใดเป็นข้อคิดเห็น และมีความหมายโดยตรงหรือมีความหมายโดยนัย เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านจับใจความได้รวดเร็ว เข้าใจแนวคิดของผู้เขียนที่ต้องการสื่อความ อีกทั้งช่วยในการตีความได้ตรงประเด็นอีกด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

ตีความจากเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์ย่อย

- 1 บอกความหมายของคำหรือสำนวนที่ปรากฏในเรื่องได้
- 2 จับใจความสำคัญของเรื่องได้
- 3 ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
- 4 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้
- 5 บอกเจตนาของผู้เขียนได้
- 6 เขียนผังภูมิแสดงรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา การอ่านเรื่องประเภทรายงาน/ข้อเท็จจริง/สารคดี

กิจกรรมการเรียนรู้

(คาบที่ 1) แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 1 การให้รูปแบบ

1 1 อ่านเรื่องตามอรรถลักษณะที่กำหนดให้

1 1 1 ให้นักเรียนอ่านเรื่อง กล้วย กล้วย

- 1 1 2 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม ๆ ละประมาณ 6 - 7 คน
ให้ร่วมกันพิจารณาเรื่อง กล้วย กล้วย และผังภูมิโครงสร้างของเรื่อง
- 1 2 เสนอรายละเอียดของเรื่อง
- 1 2 1 ให้นักเรียนศึกษาไปความรู้หลักการตีความ
- 1.2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการศึกษาไปความรู้
- 1 2 3 ให้นักเรียนศึกษาการเสนอรายละเอียดของเรื่องกล้วย กล้วย
โดยศึกษาใบงานคำถามเพื่ออ่านจับใจความสำคัญประกอบ ซึ่งมีการจับใจความสำคัญ ใจความรอง
ตีความจากคำหรือสำนวนที่มีในเรื่องที่อ่าน แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่อง โดยทำผังภูมิ
ประกอบ

1 2 4 เขียนสรุปตามรายละเอียดจากผังภูมิ

(คาบที่ 2)

- 1 3 วิเคราะห์โครงสร้างงานเขียน รูปแบบการดำเนินเรื่อง ลักษณะภาษาที่ใช้
- 1 3 1 ให้นักเรียนศึกษาโครงสร้างงานเขียน การดำเนินเรื่องและลักษณะ
ภาษาที่ใช้ในการเขียนรายงาน ข้อเท็จจริง จากไปความรู้ การดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาที่ใช้
ในการเขียนเรื่องแบบรายงาน และใช้ผังภูมิรายละเอียดจัดทำจากข้อ 1.2 ประกอบการอภิปราย
และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม
- 1 4 เลือกหรือค้นหาเรื่องใหม่ตามอรรถลักษณะเดิม (เรื่องประเภทรายงาน)
- 1 4 1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกเรื่องในอรรถลักษณะเดิม (สัตว์วิเศษ
และปลาดาว) แล้วเสนอรายละเอียดของเรื่องเช่นเดียวกับข้อ 1 2

(คาบที่ 3)

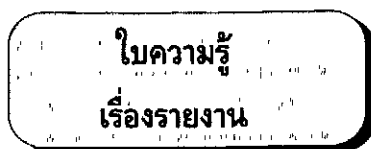
- 1 5 เขียนสรุปความตามรายละเอียด
- 1 5 1 ให้นักเรียนร่วมกันเขียนสรุปความเรื่องที่อ่านตามรายละเอียด
ของผังภูมิ
- 1 5 2 เปรียบเทียบลักษณะของเรื่องที่อ่านมาแล้ว และแสดงความคิดเห็น
- 1 5 3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปขั้นตอนการดำเนินเรื่องตามอรรถลักษณะ
รายงาน ขั้นตอนการดำเนินเรื่อง และลักษณะภาษาที่ใช้ในงานเขียน

สื่อและอุปกรณ์

- 1 บทอ่านเรื่อง กล้วย กล้วย
- 2 ใบความรู้ผังภูมิโครงร่างเรื่อง กล้วย กล้วย
- 3 ใบความรู้หลักการอ่านตีความ
- 4 ใบความรู้การดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาที่ใช้ในการเขียนเรื่องแบบรายงาน
- 5 ใบงานคำถามเพื่อการอ่านจับใจความ ตีความ และแยกข้อเท็จจริง
- 6 บทอ่านเรื่องปลาดาว
- 7 บทอ่านเรื่องสัตว์มหัศจรรย์
- 8 กระดาษปรู๊ฟ
- 9 ปากกาเคมี
- 10 หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1

การวัดและประเมินผล

- 1 สังเกตจากการร่วมปฏิบัติงาน
- 2 ตรวจผลงานของนักเรียน

เรื่องรายงาน

เป็นการเขียนให้ความรู้แก่ผู้อ่าน โดยเสนอข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- 1 มีบทนำ โดยกล่าวถึงเรื่องโดยทั่วไป ซึ่งอาจจะให้คำจำกัดความหรือนิยามทั่วไปของเรื่อง
- 2 บอกรายละเอียดของเรื่องนั้น ๆ เช่น ประเภทลักษณะ ทำที่ หรือลักษณะของพฤติกรรม คุณค่าที่มีต่อมนุษย์ ฯลฯ

ลักษณะของภาษาที่ใช้ในการเขียนรายงาน

- 1 ใช้คำหรือภาษาที่เป็นกลาง ไม่เฉพาะเจาะจง
- 2 มีคำกริยาแสดงอาการ การกระทำ การแสดงความเป็นเจ้าของ เช่น เป็น อยู่ คือ ฯลฯ
- 3 ข้อกล่าวน่าเป็นเรื่อง ๆ
4. มักเป็นประโยคบอกเล่า

ใบความรู้ หลักการตีความ

การอ่านตีความ

การอ่านตีความ หมายถึง การอ่านเพื่อพยายามเข้าใจความหมาย และถ่ายทอดความรู้สึก อารมณ์ สะท้อนใจจากข้อความที่ผู้เขียนสื่อถึงผู้อ่าน อาจตีความหมายได้ตรงกับความมุ่งหมายหรือเจตนาของผู้เขียนก็ได้ หรือบางครั้งอาจจะเข้าใจความหมายได้ตามวิธีของตน โดยอาศัยพื้นความรู้เดิม ความสนใจ ประสบการณ์ จินตนาการ ระดับสติปัญญา และวัย

การอ่านตีความ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาว่า ข้อความหรือเรื่องนั้น ๆ มีความหมายที่แท้จริงว่าอย่างไร เพื่อที่จะสามารถอธิบายถึงเจตนาและความคิดของผู้เขียนได้อย่างชัดเจน ซึ่งผู้อ่านจะต้องใช้สติปัญญาคิดวิเคราะห์ เพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เขียน สามารถที่จะสรุปความคิด จับใจความสำคัญ และอธิบายขยายความได้

ข้อปฏิบัติในการอ่านตีความ

- 1 อ่านเรื่องให้ละเอียด แล้วจับใจความสำคัญ/ประเด็นสำคัญของเรื่อง
- 2 พิจารณาว่า เรื่องที่อ่านนั้นเป็นไปในทางชี้แนะหรือชักชวนไปในทางใด หรือยั่วล้อผู้ใด หรือให้ความบันเทิง หรือกล่อมใจไปในทางดงามทางใดทางหนึ่ง ต้องพยายามค้นหาเหตุผล และใคร่ครวญอย่างรอบคอบ แล้วนำมาประมวลเข้ากับความคิดของตนเองว่า ข้อความหรือเรื่องนั้น ๆ มีความหมายถึงสิ่งใด
- 3 หาความหมายของคำศัพท์ หรือสำนวน หรือถ้อยคำบางคำที่มีความสำคัญ ตลอดจนคำแวดล้อมหรือบริบทประกอบด้วย เพื่อให้เข้าใจความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
- 4 พิจารณาความมุ่งหมายของผู้เขียน
- 5 พิจารณาข้อความส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง/ความคิดเห็นและส่วนที่เป็นความรู้สึกของผู้เขียน
- 6 ไม่ควรแสดงความคิดเห็นส่วนตัว เพราะไม่ใช่การวิจารณ์

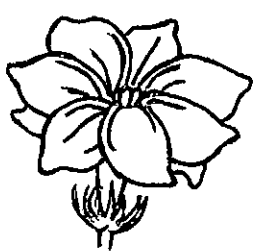
สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการตีความ

การตีความนั้นไม่ใช่การถอดคำประพันธ์ ซึ่งจะต้องเข้าใจให้ถูกต้องว่า การถอดคำประพันธ์นั้นเป็นการเรียบเรียงคำจากคำประพันธ์ที่เป็นร้อยกรองให้เป็นความเรียงหรือร้อยแก้ว ซึ่งจะต้องให้ครบทั้งความ และครบทั้งสรพนาม แต่การตีความเป็นการจับเอาแต่ใจความสำคัญจะคงไว้ซึ่งข้อความเดิมไม่ได้ ถ้าข้อความนั้นมีคำสรพนามก็ต้องเปลี่ยนเป็นคำสรพนามบุรุษที่ 3

ใบงาน

เมื่ออ่านเรื่อง กลัวย กลัวย แล้ว ให้นักเรียนตอบคำถามดังนี้

- 1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- 2 ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายในการเขียนอย่างไร
- 3 ผู้เขียนต้องการเขียนให้ใครอ่าน
- 4 นักเรียนทราบอะไรในเรื่องนี้บ้าง
- 5 ผู้เขียนต้องการให้ทราบอะไรบ้าง
- 6 นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะของเรื่องที่เขียนหรือไม่
- 7 ผู้เขียนใช้อรรถลักษณะแบบใด

แผนการสอนที่ 4

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การอ่านเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง

เวลา 3 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง เป็นการเขียนเพื่อเสนอรายละเอียดของเรื่องซึ่งเป็นข้อมูลที่ต้องการให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ผู้เขียนจะต้องสื่อความด้วยการใช้ภาษาและการลำดับความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้

จุดประสงค์ย่อย

- 1 วางแผนงานเขียนได้
- 2 เขียนขยายความจากการวางแผนได้
- 3 เขียนลำดับความได้
- 4 เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นเรียงความแสดงข้อเท็จจริงได้
- 5 ตั้งชื่อเรื่องได้เหมาะสม

เนื้อหา การเขียนเสนอรายละเอียดที่เป็นข้อเท็จจริง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

(คาบที่ 1) แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องใหม่

2.1 อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องใหม่ที่จะเขียนในอรรถลักษณะรายงานและทำผังภูมิโครงสร้างของเรื่อง

2.1.1 ให้นักเรียนกลุ่มเดิมกำหนดขั้นตอนการนำผลจากการอ่านไปใช้ประโยชน์ โดยนำรายละเอียดของเรื่องที่ผ่านมาแล้วเป็นแนวทางในการเขียนเรื่องใหม่

2 1 2 ให้นักเรียนคิดเรื่องใหม่และเสนอรายละเอียดของเรื่องโดยเขียน
ผังภูมิโครงร่างใหม่ลงในกระดานปฐพี

2 2 เสนอผังภูมิของกลุ่มเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

2 2 1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอผังภูมิโครงร่างเพื่อวิเคราะห์
อภิปรายถึงความถูกต้องของโครงร่าง

2 2 2 ปรับปรุงแก้ไขเพื่อเตรียมเขียนเรื่อง

2 3 เขียนเรื่องตามผังภูมิโครงร่าง

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนเรื่องตามผังภูมิโครงร่างตามลักษณะ
การดำเนินเรื่องและการใช้ภาษาในใบความรู้ การดำเนินเรื่องและการใช้ภาษาในการเขียนเรื่องแบบ
รายงาน

2 4 อภิปรายตรวจสอบ แก้ไขงานเขียน

2 4 1 ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนองานเขียน

2 4 2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย ตรวจสอบ แก้ไขถ้อยคำสำนวน
การเรียบเรียงประโยค การดำเนินเรื่อง

2 5 ปรับปรุง แก้ไขงานเขียนให้สมบูรณ์

นักเรียนในกลุ่มร่วมกันปรับปรุงงานเขียนให้สมบูรณ์

(คาบที่ 2)

ขั้นที่ 3 เขียนนิสระ

3 1 ให้นักเรียนคิดเรื่องที่จะเขียนใหม่ในอรรถลักษณะรายงาน แล้วทำผังภูมิ
โครงร่าง เสนอรายละเอียดของเรื่อง โดยปฏิบัติเป็นรายบุคคล

3 2 นำโครงร่างมาปรึกษาครูเพื่อแก้ไขปรับปรุง

3 3 เขียนเรื่องให้สมบูรณ์

3 4 กลุ่มตัวอย่างผลงานของนักเรียนพิจารณาร่วมกัน อภิปรายความถูกต้อง
และแก้ไขปรับปรุง

สื่อและอุปกรณ์

- 1 ใบความรู้ การดำเนินเรื่องและการใช้ภาษาในการเขียนเรื่องแบบรายงาน
- 2 กระดานปฐพี

- 3 ปากกาเคมี
- 4 หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1

การวัดและประเมินผล

- 1 สังเกตการทำงานกลุ่ม
- 2 ตรวจผลงาน

แผนการสอนที่ 5

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

เวลา 3 คาบ

สาระสำคัญ

การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้นั้น ผู้อ่านต้องจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ รู้จักแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น บอกจุดมุ่งหมายของเรื่องและตีความจากเรื่องที่อ่านได้แล้วจึงสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์ย่อย

- 1 จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
- 2 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้
- 3 บอกจุดมุ่งหมายของเรื่องได้
- 4 บอกความหมายของคำและสำนวนจากเรื่องที่อ่านได้
- 5 แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

(คาบที่ 1) แจ้างจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ให้รูปแบบ

1 1 อ่านเรื่องตามอรรถลักษณะที่กำหนดให้

1 1 1 ครูสนทนากับนักเรียนถึงเรื่องที่เป็นการเงินธนาคาร

1 1 2 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม ๆ ละ 6 - 7 คน ให้แต่ละกลุ่ม

อ่านเรื่องในอรรถลักษณะ เรื่องจากการเงินธนาคาร เรื่อง เพื่อนรัก

1 2 เสนอรายละเอียดของเรื่อง

1 2 1 ให้นักเรียนศึกษาไปความรู้ เรื่องการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
เรื่องที่อ่าน

1 2 2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปจากการศึกษาไปความรู้

1 2 3 ให้นักเรียนเสนอรายละเอียดของเรื่องจากจินตนาการ เรื่อง กวางน้อย
โดยปฏิบัติกิจกรรมตามใบงาน คำถามการจับใจความสำคัญ เพื่อเสนอใจความสำคัญ ใจความรอง
ความคิดรวบยอด การตีความจากคำ/สำนวนในเรื่อง การแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น โดยทำผังภูมิ
ประกอบการจับใจความ

1 2 4 ศึกษาผังภูมิโครงร่างและการดำเนินเรื่อง

1 2 5 เขียนสรุปความตามรายละเอียดจากผังภูมิ

(คาบที่ 2)

1 3 วิเคราะห์โครงสร้างงานเขียน รูปแบบการดำเนินเรื่องและลักษณะภาษา
ที่ใช้ในเรื่องตามอรรถลักษณะจินตนาการ.

ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์โครงสร้างการดำเนินเรื่อง ลักษณะภาษาที่
ใช้ในการเขียน จากการศึกษาไปความรู้ รูปแบบการดำเนินเรื่อง และลักษณะที่ใช้ในเรื่อง
จินตนาการ และใช้ผังภูมิโครงร่างของเรื่องที่จัดทำขึ้นตามข้อ 1 2 ประกอบการอภิปรายและแสดง
ความคิดเห็นเพิ่มเติม

1 4 เลือกหรือค้นหาเรื่องใหม่ตามอรรถลักษณะของเรื่องเชิงจินตนาการ

ให้แต่ละกลุ่มหาเรื่องใหม่ตามอรรถลักษณะของเรื่องเชิงจินตนาการ แล้ว
เสนอรายละเอียดของเรื่องและวิเคราะห์โครงสร้างงานเขียนเช่นเดียวกับข้อ 1 2 และ 1 3 โดยทำ
ผังภูมิลงในกระดาษปรีฟ

(คาบที่ 3)

1 5 เขียนสรุปความตามรายละเอียดจากผังภูมิ

ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความของเรื่องตามรายละเอียดในผังภูมิ

1 6 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปขั้นตอนการดำเนินเรื่อง การใช้ภาษา รูปแบบ
โครงสร้างงานเขียน เรื่องเชิงจินตนาการ เช่น

1 6.1 การดำเนินเรื่องมี 3 ส่วน มีส่วนนำเรื่อง ลำดับเหตุการณ์
มีปมปัญหา และการแก้ปัญหา มีคติพจน์

1 6 2 ลักษณะภาษา มีคำบ่งบอกเป็นเรื่องราวในอดีต เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้ว ใช้บุพบท บอกเวลา สถานที่ ใช้คำสันธานเชื่อมความ และสรรพนามบุรุษที่ 3 เป็นต้น

สื่อและอุปกรณ์

- 1 บทอ่านเรื่อง เชิงจินตนาการ (เพื่อนรัก)
- 2 ใบความรู้ การอ่านแสดงความคิดเห็น
- 3 ใบความรู้ ผังภูมิโครงร่างของเรื่อง
- 4 ใบความรู้ การดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาที่ใช้ในเรื่องจินตนาการ
- 5 บทอ่าน เรื่อง กวางน้อย
- 6 ใบงาน คำถามการจับใจความสำคัญ
- 7 กระดาษปรู๊ฟ
- 8 ปากกาเคมี

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมปฏิบัติงาน
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

ใบความรู้ เรื่องเชิงจินตนาการ

เรื่องเชิงจินตนาการ

เป็นการเขียนเรื่องเล่าจากจินตนาการ ส่วนมากจะเป็นเรื่องนิทานหรือนิยาย

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- 1 มีการนำเรื่อง กล่าวความเป็นไปของเรื่องบ่งบอกตัวบุคคล สถานที่ หรือเวลา
- 2 มีลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง
- 3 แสดงปมปัญหาของเรื่อง
- 4 แสดงการคลี่คลายของเรื่อง หรือการแก้ปมปัญหา
- 5 ให้คติพจน์หรือข้อเตือนใจท้ายเรื่อง

ลักษณะของภาษา

- 1 เป็นเรื่องเล่าในอดีต หรือเป็นเรื่องที่ผ่านมาแล้ว
- 2 ใช้บุพบทบ่งบอกเวลา สถานที่
- 3 ใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ในการกล่าวถึงหรืออ้างอิงบุคคลหรือสิ่งของอื่น ๆ
- 4 อาจมีการซ้ำ ย้ำเรื่อง
- 5 จงใช้คำสันธานเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่องและบ่งบอกความเป็นเหตุเป็นผล

ความคล้อยตามและความขัดแย้ง

ใบความรู้
การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน อาจพิจารณาได้ ดังนี้

1 ความเหมาะสมของการใช้ภาษาในเรื่อง

อาจแสดงความคิดเห็นได้ว่า เหมาะ/ไม่เหมาะเท่าที่ควร มีคำที่ไม่คุ้นหูหรือไม่ อ่านแล้วเกิดความสับสนหรือไม่ การใช้ถ้อยคำเป็นจริงตามกาลสมัยหรือไม่

2 การยกตัวอย่างประกอบชัดเจนเพียงใด

อาจแสดงความคิดเห็นได้ว่า การยกตัวอย่างประกอบ สำนวนในเรื่องเหมาะสมและชัดเจนหรือไม่ เข้าใจง่ายหรือไม่ มีตัวอย่างก็ตัวอย่าง

3 ประโยชน์ของเรื่องที่อ่าน

อาจแสดงความคิดเห็นได้ว่า มีประโยชน์อย่างไร ด้านใด มากน้อยเพียงใด ทำให้ได้ทราบอะไรบ้าง มีคติเตือนใจอย่างไรบ้าง หรือให้ข้อคิดอย่างไรบ้าง

การแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องของความคิดของคนแต่ละคน ซึ่งไม่มีผิดหรือถูก บุคคลอาจมีความคิดเหมือนกันหรือแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์/เหตุผลของแต่ละคน ในที่นี้มุ่งให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

แผนการสอนที่ 6

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การเขียนเรียงความจากจินตนาการ

เวลา 3 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความจากจินตนาการ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนต้องใช้ความสามารถในการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกให้ผู้อ่านได้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ โดยอาศัยภาษาในการสื่อความ ดังนั้น ผู้เขียนจึงต้องมีความรู้ในโครงสร้าง ลักษณะงานเขียน การดำเนินเรื่องและการใช้ภาษาเป็นอย่างดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถเขียนเรียงความจากจินตนาการตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้

จุดประสงค์ย่อย

- 1 วางแผนงานเขียนได้
- 2 เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นเรียงความได้
- 3 ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้
- 4 ใช้ภาษาในการเขียนเรื่องจากจินตนาการได้อย่างเหมาะสม
- 5 ตั้งชื่อได้สอดคล้องกับเรื่องที่เขียน

เนื้อหา การเขียนเรียงความจากจินตนาการ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

(คาบที่ 1) แจ้างจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องใหม่

2.1 อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องใหม่ที่จะเขียนในอรรถลักษณะเดิม (จินตนาการ) และทำผังภูมิโครงร่างของเรื่อง

2.1.1 ให้นักเรียนกลุ่มเดิมนำผลจากการอ่านไปใช้เป็นแนวในการเขียนเรื่องใหม่ ตามใบงาน

2 1 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอรายละเอียดของเรื่องโดยลำดับคำถามในการดำเนินเรื่อง ตามตัวอย่างคำถามในใบความรู้ และเขียนผังภูมิโครงสร้างของเรื่องใหม่ลงในกระดาษปรู๊ฟ

2 2 เสนอผังภูมิของกลุ่ม ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

2 2 1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอผังภูมิโครงสร้างเพื่อความถูกต้องเหมาะสม

2 2 2 ให้แต่ละกลุ่มปรับปรุงแก้ไขโครงเรื่องในผังภูมิ

2 3 ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนเรื่องตามผังภูมิโครงสร้าง โดยลำดับเหตุการณ์ตามขั้นตอนการดำเนินเรื่องในใบความรู้ การดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง (คาบที่ 2)

2 4 นำเสนอผลงานเขียน

2 4 1 ให้ตัวแทนนำเสนอเรื่องเขียน

2 4 2 ครูและนักเรียนช่วยกันตรวจสอบ แก้ไข ถ้อยคำสำนวนการดำเนินเรื่อง

2 5 ปรับปรุงเขียนเรื่องให้สมบูรณ์

ให้แต่ละกลุ่มนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงงานเขียนให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 3 เขียนอิสระ

3 1 ให้นักเรียนเลือกเขียนเรื่องใหม่ตามแต่จินตนาการของแต่ละคน โดยดูจากภาพที่ครูกำหนดให้

3 2 ให้นักเรียนเขียนโครงร่างเรื่องใหม่ที่จะเขียน

3 3 นำโครงร่างมาขอคำแนะนำจากครู เพื่อติชม แก้ไข ปรับปรุง

3 4 เขียนเรื่องให้สมบูรณ์

3 5 นำเสนอผลงาน

สื่อและอุปกรณ์

1 ใบความรู้

1 1 ตัวอย่างคำถามในการดำเนินเรื่อง

1 2 การดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง

- 2 ใบงาน
คำชี้แจงในการเขียนเรื่องใหม่จากจินตนาการ
- 3 รูปภาพประกอบการเขียนเรื่อง
- 4 กระดาษปรู๊ฟ
- 5 ปากกาเคมี
- 6 หนังสือทักซ์สัมพันธ์ เล่ม 1

การวัดและประเมินผล

- 1 สังเกตจากการทำงาน
- 2 ตรวจผลงาน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 1

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

เวลา 3 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน เป็นสิ่งจำเป็นเพราะการสื่อสารระหว่างผู้เขียน และผู้อ่านมีความเข้าใจตรงกันและเป็นไปอย่างรวดเร็ว ย่อมทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์ย่อย

1. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
2. บอกใจความสำคัญหลัก ใจความสำคัญรองและรายละเอียดของเรื่องได้
3. ลำดับเหตุการณ์ในเรื่องได้
4. สรุปเรื่องได้

เนื้อหา การอ่านเรื่องจากประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

(คาบที่ 1)

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องราวในอดีตที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน
2. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับหลักการอ่านที่นักเรียนใช้ในการอ่านหนังสือต่าง ๆ
4. ครูอธิบายหลักการอ่านใจความสำคัญ พร้อมยกตัวอย่าง
5. ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ยังเสียอยู่เลย แล้วช่วยกันบอกใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่อง รวมทั้งจุดมุ่งหมายของเรื่อง
6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องที่อ่าน

7 นักเรียนสรุปเรื่องลงในสมุดของแต่ละคน

8 ส่งงานรับการติชม แก้ไข

9 นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะ

(คาบที่ 2)

1. นำบัตรคำให้นักเรียนอ่านแล้วแสดงความรู้สึกต่อคำที่อ่าน

2 ทบทวนการอ่านจับใจความสำคัญของเรื่อง ลักษณะของใจความสำคัญหลัก ใจความสำคัญรอง

3 ครูอธิบายลักษณะงานเขียนเรื่องจากประสบการณ์ การดำเนินเรื่อง การใช้ภาษา โดยยกตัวอย่างประกอบ

4 ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ยังเสียอยู่เลย แล้วตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ลำดับเหตุการณ์ และการใช้ภาษาในการเขียนเรื่องที่อ่าน

5 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง

6 นักเรียนทำแบบฝึกหัด

7 ส่งผลงานตรวจ แก้ไข

(คาบที่ 3)

1 ครูสนทนากับนักเรียนถึงเรื่องที่จะให้นักเรียนอ่าน

2 ทบทวนการอ่านจับใจความ ลักษณะการเขียนเรื่องจากประสบการณ์ การใช้ภาษา

3 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม ๆ ละประมาณ 6 - 7 คน ให้อ่านเรื่อง ความสนุกในวัดเบญจมบพิตร แล้วทำกิจกรรมดังนี้

3.1 ระบุใจความสำคัญหลักและใจความสำคัญรอง

3.2 หาคำศัพท์ สำนวนและความหมาย

3.3 บอกการใช้ภาษาที่บ่งบอกถึงความในอดีตที่พบในเรื่อง

3.4 ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน

3.5 เขียนสรุปเรื่อง

4 ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจผลงาน แก้ไข ปรับปรุง

5 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปเรื่อง

6 ครูทบทวนการอ่านจับใจความและลักษณะของเรื่องจากประสบการณ์

7 นักเรียนบันทึกสาระสำคัญลงในสมุด

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบความรู้ หลักการอ่านจับใจความสำคัญ
2. บทอ่าน เรื่องจากประสบการณ์
3. ใบงาน คำถามเกี่ยวกับการอ่านเรื่อง
4. แบบฝึกหัด
5. กระดาษปรู๊ฟ
6. ปากกาเคมี
7. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมปฏิบัติงาน
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

แผนการสอนที่ 2

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การเขียนเรียงความจากประสบการณ์

เวลา 3 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความเล่าเรื่องจากประสบการณ์ เป็นความสามารถของผู้เขียนในการเรียบเรียงถ้อยคำ การลำดับเหตุการณ์ ตลอดจนการใช้ภาษาได้ถูกต้องตามเรื่องที่ต้องการเสนอ เพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ตรงตามจุดมุ่งหมายของตน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เขียนเรียงความจากประสบการณ์ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

จุดประสงค์ย่อย

- 1 วางโครงเรื่องในการเขียนได้
- 2 เรียบเรียงถ้อยคำเป็นเรียงความได้
- 3 ลำดับเหตุการณ์เป็นเรื่องได้
- 4 ใช้ภาษาในการเขียนเรื่องได้ถูกต้อง
- 5 ตั้งชื่อเรื่องได้อย่างเหมาะสม

เนื้อหา การเขียนเรียงความจากประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้

(คาบที่ 1)

- 1 ให้นักเรียนดูภาพแล้วสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับภาพ
- 2 แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
- 3 อธิบายความหมายของคำ วลี และประโยค พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบและ

ลักษณะของประโยคชนิดต่าง ๆ

- 4 นำบัตรคำขึ้นให้นักเรียนใช้คำเหล่านั้นแต่งประโยค โดยร่วมกันแต่งและครู

ช่วยขัดเกลา

- 5 ให้นักเรียนแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้เป็นรายบุคคล
- 6 สุ่มผลงานของนักเรียน มาอภิปรายและแก้ไข
- 7 นักเรียนแก้ไขผลงานของตนเองแล้วเขียนประโยคที่ถูกต้องลงในสมุด
- 8 ทำแบบฝึกเสริมทักษะ

(คาบที่ 2)

- 1 สนทนากับนักเรียนถึงรูปแบบการเขียนเรียงความ
- 2 อธิบายถึงลักษณะการเขียนเรียงความทั่วไป ลักษณะการใช้ภาษาและการเขียน

เรียงความจากประสบการณ์

- 3 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม ๆ ละประมาณ 6 - 7 คน ศึกษาเรื่องจากประสบการณ์ และลักษณะการใช้ภาษาตามใบงานประกอบการอ่านเรื่อง
- 4 ให้แต่ละกลุ่มสรุปเรื่อง การดำเนินเรื่องและการใช้ภาษาจากเรื่องที่อ่าน
- 5 ส่งตัวแทนออกเสนอผลงานหน้าชั้น
- 6 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะการเขียนเรื่องจากประสบการณ์ และการใช้ภาษาที่ถูกต้อง
- 7 นักเรียนบันทึกหลักเกณฑ์ลงในสมุด

(คาบที่ 3)

- 1 ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักเรียน ให้นักเรียนที่มีประสบการณ์ที่น่าสนใจออกมาเล่าให้เพื่อนฟัง
- 2 ทบทวนการเขียนเรียงความจากประสบการณ์
- 3 ให้นักเรียนคิดเรื่องของตนเอง แล้ววางโครงเรื่องในการเขียน
- 4 ครูเดินตรวจการวางโครงเรื่องของนักเรียนตามโต๊ะ พร้อมให้คำแนะนำ
- 5 นักเรียนเขียนขยายความ ให้เป็นเรื่องที่สมบูรณ์ โดยมีความยาวไม่น้อยกว่า 10 บรรทัด
- 6 ส่งผลงาน

สื่อและอุปกรณ์

- 1 รูปภาพ
- 2 บัตรคำ
- 3 แถบประโยค

- 4 เรื่องเล่าจากประสบการณ์
- 5 ใบความรู้ หลักการเขียนเรียงความ
- 6 ใบงานประกอบการอ่านเรื่องจากประสบการณ์
- 7 หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1

การวัดและประเมินผล

- 1 สังเกตจากการทำงาน
- 2 ตรวจผลงาน

ใบความรู้
เรื่อง รูปแบบของการเขียนเรียงความ

รูปแบบของการเขียนเรียงความมี 3 ขั้นตอน

1. คำนำ คือ ส่วนที่เร้าความสนใจ เพื่อนำผู้อ่านไปสู่รายละเอียดของเรื่อง เพื่อเป็นแนวให้ผู้อ่านทราบว่าจะได้อ่านเรื่องอะไรต่อไป คำนำที่ดีต้องมีลักษณะ 2 ประการ

1.1 เร้าใจผู้อ่านให้อยากอ่าน

1.2 กล่าวนำเข้าสู่รายละเอียดที่จะได้อ่านจากเนื้อเรื่อง

2. เนื้อเรื่อง คือ ส่วนที่เป็นเรื่องราวต่อจากคำนำ เป็นส่วนสำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้อ่านได้รู้ถึงความรู้สึกนึกคิด ข้อคิดเห็นและความต้องการของผู้เขียน การเขียนเรียงความ ผู้เขียนต้องคำนึงเสมอว่า จะให้ผู้อ่านได้รับอะไร ผู้เขียนมีความรู้พอที่จะเขียนเรื่องนั้นได้ดีหรือไม่ สามารถลำดับเรื่องราวได้อย่างต่อเนื่อง ไม่สับสน ในแต่ละย่อหน้า จะต้องมีการสรุปย่อหน้า มีเหตุผลและอาจมีตัวอย่างเพื่อให้แจ่มแจ้ง

3. สรุป คือ การเขียนปิดเนื้อเรื่องที่เขียนให้มีความสมบูรณ์ การเขียนสรุปมักจะอยู่ย่อหน้าสุดท้ายของเรื่อง การสรุปไม่ใช่การย่อเรื่องที่เขียนมาแล้ว แต่เป็นการทิ้งท้ายเรื่อง หรือปิดเรื่อง เพื่อย้ำให้ผู้อ่านเข้าใจเด่นชัดตามเจตนาของผู้เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นหรือเพื่อให้ผู้อ่านรู้

แผนการสอนที่ 3

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การอ่านเพื่อตีความ

เวลา 3 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ผู้อ่านต้องวิเคราะห์ว่าข้อความตอนใดเป็นข้อเท็จจริง ข้อความตอนใดเป็นข้อคิดเห็น และมีความหมายโดยตรงหรือมีความหมายโดยนัย เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านจับใจความได้รวดเร็ว เข้าใจแนวคิดของผู้เขียนที่ต้องการสื่อความ อีกทั้งช่วยในการตีความได้ตรงประเด็นอีกด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

ตีความจากเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์ย่อย

- 1 บอกความหมายของคำหรือสำนวนที่ปรากฏในเรื่องได้
- 2 จับใจความสำคัญของเรื่องได้
- 3 ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
- 4 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้
- 5 บอกเจตนาของผู้เขียนได้

เนื้อหา การอ่านเรื่องประเภทรายงาน/ข้อเท็จจริง/สารคดี

กิจกรรมการเรียนรู้

(คาบที่ 1)

- 1 ให้นักเรียนดูภาพ ต้นกล้วย ผลผลิตจากกล้วย แล้วซักถามถึงประโยชน์ที่ได้รับ
- 2 แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
- 3 ครูทบทวนการอ่านจับใจความสำคัญ
- 4 ครูอธิบายหลักการอ่านตีความ และให้นักเรียนศึกษาใบใบความรู้หลักการอ่าน

ตีความประกอบ

- 5 ครูนำข้อความสั้น ๆ ให้นักเรียนอ่านร่วมกันพิจารณาตีความ
- 6 ครูนำเรื่อง กล้วย กล้วย ให้นักเรียนพิจารณาชื่อเรื่องและร่วมกันตีความ
- 7 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม ๆ ละ 6 - 7 คน อ่านเรื่อง กล้วย. กล้วย

แล้วพิจารณาจากใบความรู้ในการอ่านตีความ ซึ่งมีกิจกรรมดังนี้

- 7 1 จับใจความสำคัญ
- 7 2 เรียงลำดับเหตุการณ์
- 7 3 บอกเจตนาของผู้เขียน
- 7 4 คำศัพท์และความหมาย

ครูสรุปการอ่านตีความจากเรื่องอีกครั้ง

- 8 นักเรียนบันทึกใจความสำคัญของเรื่องลงในสมุด
- 9 ทำแบบฝึกเสริมทักษะ

(คาบที่ 2)

- 1 ครูสนทนากับนักเรียนถึงเรื่องที่เรียนมาแล้ว
- 2 ครูและนักเรียนทบทวนหลักการตีความ
- 3 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม ๆ ละ 6 - 7 คน อ่านเรื่อง "ปลาดาว" แล้วทำ

กิจกรรมดังนี้

- 3 1 จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน
- 3 2 หาความหมายของคำศัพท์และสำนวน
- 3 3 ลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน
- 3 4 พิจารณาการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่อง
- 3 5 บอกเจตนาของผู้เขียน
- 4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปกิจกรรมในข้อ 3 และอธิบายเพิ่มเติม
- 5 นักเรียนบันทึกเรื่องย่อลงในสมุด

(คาบที่ 3)

- 1 ครูนำภาพสัตว์ชนิดต่าง ๆ ให้นักเรียนดูแล้วสนทนาซักถามเกี่ยวกับลักษณะ

ความเป็นอยู่

- 2 ทบทวนการอ่านจับใจความและอ่านตีความ
- 3 ครูอธิบายลักษณะการเขียนเรื่อง สัตวาทิธาน ลักษณะงานประพันธ์และประวัติผู้แต่ง

4 แบ่งเนื้อหาของเรื่อง สัตวาทิธานออกเป็น 6 ตอน ให้นักเรียนกลุ่มเดิมศึกษา
กลุ่มละ 1 ตอน โดยปฏิบัติกิจกรรม ดังต่อไปนี้

- 4.1 จับใจความสำคัญ
- 4.2 ทาคำศัพท์ สำนวนและความหมาย
- 4.3 สรุปสาระสำคัญ
- 5 ส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น ครูเสริม เพิ่มเติมข้อบกพร่อง
- 6 แข่งขันตอบคำถามในเรื่อง เป็นกลุ่มโดยใช้กลุ่มเดิม
- 7 นักเรียนสรุปเรื่องลงในสมุดของตนเอง
8. ทำแบบฝึกหัดท้ายบท

สื่อและอุปกรณ์

- 1 ใบความรู้ หลักการอ่านตีความ
- 2 กระดาษปรีฟ
- 3 ปากกาเคมี
4. ภาพ
- 5 บทอ่าน
- 6 หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1

การวัดและประเมินผล

- 1 สังเกตจากการทำงาน
- 2 ตรวจผลงาน

แผนการสอนที่ 4

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง

เวลา 3 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง เป็นการเขียนที่ผู้เขียนต้องเสนอรายละเอียดของเรื่อง โดยอาศัยข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง เพื่อต้องการให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ดังนั้นผู้เขียนต้องสื่อความด้วยการใช้ภาษาและการลำดับความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้

จุดประสงค์ย่อย

- 1 วางแผนงานเขียนได้
- 2 เขียนขยายความจากการวางแผนได้
- 3 เขียนลำดับความได้
- 4 เรียบเรียงข้อมูลให้เป็นเรียงความแสดงข้อเท็จจริงได้
- 5 ตั้งชื่อเรื่องที่เสนอได้เหมาะสม

เนื้อหา การเขียนเสนอรายละเอียดที่เป็นข้อเท็จจริง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

(คาบที่ 1)

- 1 ให้นักเรียนดูภาพสัตว์ ต้นไม้ แล้วสนทนาเกี่ยวกับประเภท ประโยชน์ โทษ
- 2 แจกจุดประสงค์การเรียนรู้
- 3 สนทนาเกี่ยวกับงานเขียนประเภทข้อเท็จจริง
- 4 ให้นักเรียนเขียนและวิธีการเขียนเรียงความตามข้อเท็จจริง จากใบความรู้ ลักษณะ

การเขียนตามข้อเท็จจริง

5 ครูอธิบายหลักการเขียนเพิ่มเติม และให้ดูตัวอย่างงานเขียนตามข้อเท็จจริงจากใบความรู้ งานเขียนตามข้อเท็จจริง

6. ให้นักเรียนแต่ละคนคิดเรื่อง วางโครงเรื่อง ระบุประเด็นสำคัญที่จะเขียนเรื่องตามข้อเท็จจริง ตั้งชื่อเรื่อง และหาข้อมูลที่จะนำมาเขียน

(คาบที่ 2)

1 ทบทวนการเขียนเรียงความตามข้อเท็จจริง โดยสอบถามจากนักเรียนในการรวมโครงเรื่องและการดำเนินเรื่อง

2 ให้นักเรียนเขียนขยายความตามโครงเรื่อง ประเด็นสำคัญและข้อมูลที่หาได้ครูเดินตรวจและให้คำแนะนำ แก้ไข ปรับปรุง

3 สุ่มผลงานนักเรียน พร้อมติชม แก้ไข เพื่อเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติต่อไป

4 นักเรียนแก้ไขปรับปรุงงานเขียนลงในสมุด

5 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการเขียนเรียงความตามข้อเท็จจริง นักเรียนบันทึกลงในสมุด

6 ส่งงานเขียนที่สมบูรณ์

สื่อและอุปกรณ์

1 ใบความรู้ รูปแบบ ลักษณะการเขียนเรียงความตามข้อเท็จจริง

2. ใบความรู้ ตัวอย่างงานเขียนตามข้อเท็จจริง

3 ใบงานการวางโครงเรื่องในการเขียน

4 หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1

การวัดและประเมินผล

1 สังเกตจากการทำงาน

2 ตรวจจากผลงาน

แผนการสอนที่ 5

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

เวลา 3 คาบ

สาระสำคัญ

การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้นั้น ผู้อ่านต้องจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ รู้จักแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น บอกจุดมุ่งหมายของเรื่องและตีความจากเรื่องที่อ่านได้แล้วจึงสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์ย่อย

- 1 จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
- 2 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้
- 3 บอกจุดมุ่งหมายของเรื่องได้
- 4 บอกความหมายของคำและสำนวนจากเรื่องที่อ่านได้
- 5 แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

(คาบที่ 1)

- 1 ให้นักเรียนเล่นเกมเชื่อมโยงเสียงคำ
- 2 แจกจุดประสงค์การเรียนรู้
- 3 สอนทบทวนนักเรียนถึงการอ่านจับใจความสำคัญ และการอ่านตีความ
- 4 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่องการอ่านแสดงความคิดเห็นแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
- 5 ให้นักเรียนอ่านเรื่อง เพื่อนแท้ และแนวการจับใจความสำคัญ การแยกข้อเท็จจริง

และการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

- 6 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญที่ได้จากเรื่อง
- 7 นักเรียนบันทึกการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่านลงในสมุด

(คาบที่ 2)

- 1 ครูสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนในคาบ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับกวาง
- 2 ทบทวนการอ่านจับใจความ การอ่านตีความและการแสดงความคิดเห็น
- 3 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม ๆ ละ 6 - 7 คน อ่านเรื่องกวางน้อย แล้วทำ

กิจกรรมดังนี้

- 3 1 จับใจความสำคัญ
- 3 2 แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น
- 3 3 ตีความจากเรื่อง
- 4 นำข้อมูลจากข้อ 3 มาแสดงความคิดเห็นร่วมกัน โดยนำประเด็นสำคัญขึ้นกระดานดำ
- 5 ครูพิจารณาความคิดเห็นของนักเรียน ตีชม และปรับปรุงแก้ไข
- 6 นักเรียนบันทึกการแสดงความคิดเห็นลงในสมุด

(คาบที่ 3)

- 1 ให้นักเรียนเล่นเกมบอกข่าว แล้วสรุปผลที่ได้จากเกม
- 2 ทบทวนการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่าน
- 3 ให้นักเรียนอ่านเรื่องหมูนูปาตามลมปาก แล้วให้ทำกิจกรรมดังนี้
จับใจความสำคัญ ตีความ และหาคำศัพท์ยาก
- 4 แบ่งกลุ่มนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในเรื่องหมูนูปาตามลมปาก
- 5 ส่งตัวแทนเสนอความคิดเห็นของกลุ่มหน้าชั้นเรียน
- 6 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องและการแสดงความคิดเห็น
- 7 นักเรียนบันทึกสาระสำคัญและความคิดเห็นของเรื่องลงในสมุด
- 8 ทำแบบฝึกหัดท้ายบท

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบความรู้ หลักการแสดงความคิดเห็น
2. บทอ่านเรื่อง เพื่อนแท้
3. เกมเชื่อมขี้เสียงคำ

- 4 เกมบอกข่าว
- 5 บทอ่าน เรื่อง กวางน้อย
- 6 หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1

การวัดและประเมินผล

- 1 สังเกตจากการร่วมปฏิบัติงาน
- 2 ตรวจผลงานนักเรียน

แผนการสอนที่ 6

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การเขียนเรียงความตามจินตนาการ

เวลา 3 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความจากจินตนาการ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนต้องใช้ความสามารถในการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกให้ผู้อ่านได้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ โดยอาศัยภาษาในการสื่อความ ดังนั้น ผู้เขียนจึงต้องมีความรู้ในโครงสร้าง ลักษณะงานเขียน การดำเนินเรื่องและการใช้ภาษาเป็นอย่างดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถเขียนเรียงความจากจินตนาการตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้

จุดประสงค์ย่อย

- 1 วางแผนงานเขียนได้
- 2 เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นเรียงความได้
- 3 ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้
- 4 ใช้ภาษาในการเขียนเรื่องจากจินตนาการได้อย่างเหมาะสม
- 5 ตั้งชื่อได้สอดคล้องกับเรื่องที่เขียน

เนื้อหา การเขียนเรียงความจากจินตนาการ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

(คาบที่ 1)

1. ให้นักเรียนเรียงลำดับเหตุการณ์ และภาพ ของเรื่องหมูนไปตามลมปาก
2. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. อธิบายหลักการเขียน การใช้ภาษาในการเขียนเรียงความจากจินตนาการ
4. ครูนำภาพ 3 - 4 ภาพ ให้นักเรียนร่วมกันเขียนบรรยายภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

และเรียงลำดับภาพนั้นให้เป็นเรื่อง

- 5 ครูนำภาพให้นักเรียนร่วมกันวางโครงเรื่อง ระบุประเด็นสำคัญ และตั้งชื่อเรื่อง
- 6 นักเรียนร่วมกันเขียนขยายความโครงเรื่องที่สร้างร่วมกันให้เป็นเรื่องในเชิงจินตนาการ
- 7 ครูตรวจเรื่อง ดิชม แนะนำ ปรับปรุงการดำเนินเรื่องและการใช้ภาษา
- 8 นักเรียนลอกเรื่องที่แก้ไขสมบูรณ์ลงในสมุด
- 9 ทำแบบฝึกเสริมทักษะ

(คาบที่ 2)

1. ทบทวนการเขียนเรียงความจากจินตนาการ
2. กำหนดภาพให้นักเรียน แล้วให้นักเรียนวางโครงเรื่อง ประเด็นสำคัญและตั้งชื่อเรื่อง
3. ครูตรวจการทำกิจกรรมของนักเรียน ดิชม และเสนอแนะ แก้ไขปรับปรุง
4. นักเรียนเขียนขยายความโครงเรื่อง ให้เป็นเรื่องจากจินตนาการให้สมบูรณ์
5. ครูสุ่มตัวอย่างผลงานของนักเรียน เพื่อดิชม และเสนอแนะข้อควรปรับปรุงแก้ไข
6. ครูทบทวนการดำเนินเรื่อง ลักษณะของเรื่องและการใช้ภาษาในการเขียนเรื่องจาก

จินตนาการอีกครั้ง

7. นักเรียนปรับปรุงแก้ไขผลงานแล้วเขียนเรื่องลงในสมุด
8. ส่งผลงาน

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบความรู้ หลักการเขียน การใช้ภาษาในการเขียนเรียงความจากจินตนาการ
2. ภาพ
3. หนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากการทำงาน
2. ตรวจผลงาน

บทอ่านที่ใช้ในการทดลอง

ยังเสียวอยู่เลย

เรื่องราวที่จะเล่าต่อไปนี้จะเกิดเมื่อ พ.ศ. 2530 เดือนสิงหาคม เป็นเหตุการณ์ที่จำฝังใจมาโดยตลอด และยังหวาดเสียวอยู่เสมอเมื่อนึกขึ้นทุกครั้ง ขอเล่าเรื่องกันเลยนะครับ ท่านจะมีความรู้สึกเหมือนผมหรือไม่

เมื่อต้นปี 2530 ผมได้เดินทางไปรับราชการครั้งแรก ในตำแหน่งครูประจำชั้นที่ บ้านหนองหวาย ตำบลสามผง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โรงเรียนบ้านนาหนองหวาย เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีครูประมาณ 7 คน นักเรียน 6 ชั้นเรียน ประมาณ 80 คน หมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านที่กันดาร ในขณะนั้นยังไม่มีไฟฟ้าใช้เลย กลางคืนตอนหัวค่ำทุกบ้านจะจุดตะเกียงพอเห็นแวบ ๆ แวม ๆ ในความมืด เป็นธรรมดาที่ครูชนบทจะต้องมีความสัมพันธ์กับชาวบ้านและช่วยเหลือการงานทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นประเพณีทางศาสนาหรืองานส่วนตัวเมื่อได้รับเชิญ—

ในระหว่างที่ผมได้รับราชการอยู่นั้นมีนักเรียนหญิงคนหนึ่ง บ้านอยู่หน้าโรงเรียนพอดี ได้ป่วยด้วยโรคมะเร็งเม็ดเลือด พ่อแม่พาไปรักษาที่โรงพยาบาลประจำอำเภอ รับการถ่ายเลือด แต่พ่อแม่มีฐานะไม่ดีนักก็เลยตัดสินใจนำตัวเด็กกลับบ้านรักษาตามแผนโบราณซึ่งเป็นหนทางเดียวที่จะทำได้ อาการของเด็กทรุดหนักขึ้นจนถึงวาระสุดท้ายก่อนสิ้นใจเด็กมีอาการทุรนทุรายมาก กระสือกระสันไปตามพื้นบ้านจนหมดลมหายใจท่ามกลางความเศร้าสลดใจของพ่อแม่และพี่น้อง รวมทั้งเพื่อนบ้านอย่างมาก สองวันต่อมาก็ได้จัดการฌาปนกิจศพเป็นที่เรียบร้อย

หลังจากนั้นไม่นาน ภายในหมู่บ้านได้มีการทำบุญในวันพระคือตอนเช้าทำอาหาร และขนมถวายพระ ในตอนค่ำหลังจากเสร็จภารกิจแล้วก็พากันไปช่วยถวายหญ้าลานวัด ซึ่งปฏิบัติทุกวันพระ ผมเป็นคนหนึ่งที่จะต้องไปร่วมทำกิจกรรมกับชาวบ้านในตอนกลางคืน ประมาณสามทุ่มเศษ หลังจากชาวบ้านได้ทยอยกันไปวัดบ้างแล้ว ผมก็เดินตามถนนเข้าสู่วัดซึ่งห่างจากหมู่บ้านประมาณ 300 เมตร สองข้างทางเป็นป่าละเมาะ คินนันเป็นคืนเดือนเพ็ญ ผมอยู่ห่างจากชาวบ้านที่เดินไปก่อนมาก จวนจะถึงประตูวัดอยู่แล้วทันใดนั้นสายตาก็มองเห็นเด็กนักเรียนหญิงคนหนึ่งยืนอยู่ริมถนนด้านซ้าย สวมกระโปรงสีดำเสื้อสีขาวมอ ๆ ผมกระพริบตาถี่ ๆ เพราะไม่เชื่อว่าจะมีเด็กเดินมาก่อนหน้านี้นักครูก็หายไป ชนลูกซู่ไปทั้งตัวเย็นวาบตั้งแต่สันหลังมาที่ท้ายทอย พลันบังเกิดความมืดมาบดบังสายตา ดูคล้ายแมวตัวใหญ่สีดำพุ่งวาบจากซ้ายมือผ่านสายตาหายไปในพื้นที่อยู่ทางขวามือ แต่ไม่มีสุมเสียง “ผีหลอก” ผมคิดได้คำเดียวในขณะนั้น ผมไม่ได้พูดให้ใครฟังเลย แต่หากกลับไม่กล้ากลับบ้านคนเดียวเพราะกลัวและกลัวมาจนทุกวันนี้

เหตุการณ์ครั้งนี้ แม่ผ่านมาแล้วตั้งหลายปีแต่ผมก็ยังจำได้ติดตาและเมื่อคิดขึ้นมาคราวใด
"ก็ยังเสียวอยู่เลย"

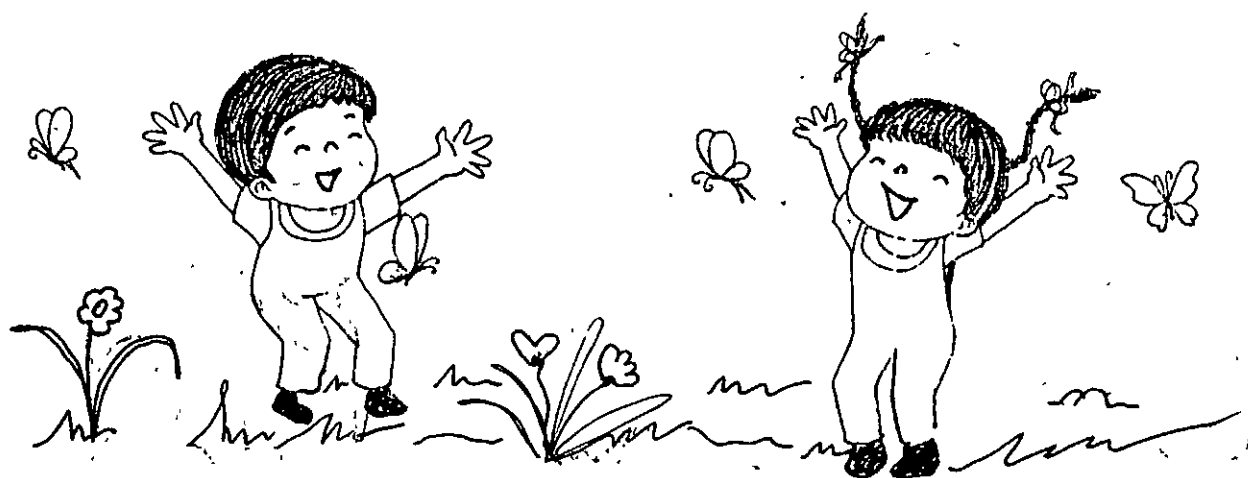
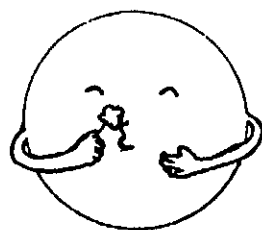

เรื่อง สืบหาวิทยาศาสตร์

ในวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2537 ที่โรงเรียนสันมหาพนวิทยาของฉัน ได้พานักเรียนชั้น ม. 1 ม. 2 ไปร่วมงานสืบหาวิทยาศาสตร์ที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในงานมีเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่น่าสนใจมากมาย

เมื่อไปถึงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ก็ได้ชมนิทรรศการต่าง ๆ เช่น วิธีการช่วยลดปัญหาขยะที่ทำลายยาก โดยใช้ชะลอมที่ทำจากผักตบชวาใส่ผลไม้แทนโฟม และที่ฉันสนใจมากที่สุด คือ เรื่องของไดโนเสาร์ ซึ่งเป็นสัตว์ดึกดำบรรพ์ มีชีวิตอยู่ในโลกตั้งหลายพันปีมาแล้ว กินพืชและสัตว์เป็นอาหาร เขาสร้างหุ่นจำลองเป็นรูปไดโนเสาร์และไข่ของมัน รวมทั้งแสดงประกอบแสงสี อย่างสมจริงน่าดูมาก

การไปทัศนศึกษาในครั้งนี้ นับว่าเป็นโอกาสที่ฉันได้ความรู้มากมายนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การประกอบการเรียนแล้วยังนำไปใช้ทำให้สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนและที่บ้านดีขึ้นด้วย ข้อสำคัญ ได้วิธีการกำจัดกระดาษและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ปลาตาว

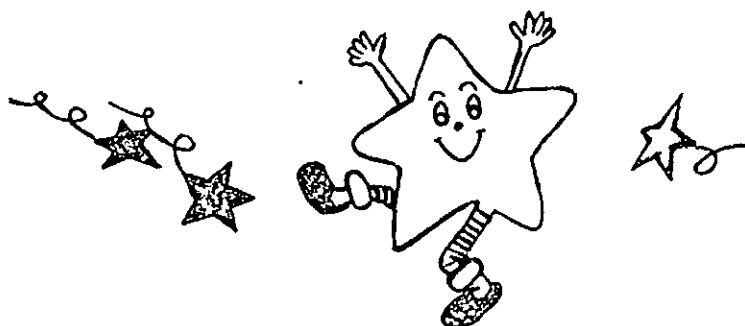
เมื่อเรามองท้องฟ้าในเวลากลางคืนเราจะเห็นดวงดาวมากมายระยิบระยับงามจับตา และเวลาวาดรูปดาว เรามักวาดเป็นรูปห้าแฉก

มีสัตว์น้ำชนิดหนึ่งมีลักษณะคล้ายกับดาว เราเรียกว่า ปลาตาว เป็นสัตว์ทะเลชนิดหนึ่ง แต่ไม่ใช่ปลา เป็นสัตว์จำพวกที่มีหนามบนลำตัวเช่นเดียวกับเม่นทะเล ซึ่งที่ถูกต้องแล้วเราควรเรียกว่า "ดาวทะเล" รูปร่างของปลาตาวประกอบด้วยสิ่งที่สำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนหัวที่อยู่ตรงกลางกับส่วนที่เป็นแขนที่มีลักษณะเป็นแฉก ๆ คล้ายรูปดาวส่วนใหญ่มี 5 แฉก แต่บางชนิดอาจจะมีแฉกมากกว่านั้น ปลาตาวเป็นสัตว์ที่มีหนามบนผิวหนังด้านบนและมีเหงือกที่มีลักษณะเป็นขนสั้น ๆ ช่วยในการหายใจ ระหว่างแฉกแต่ละแฉกจะมีช่องให้น้ำไหลเข้าไปในร่างกาย ท่อน้ำมีลักษณะเป็นวงแหวนแล้วแยกไปสู่ท่อน้ำในแต่ละแฉก

ปลาตาวมีขนาดเล็ก ๆ รูปร่างคล้ายหลอดอยู่ใต้แขนมากมายเพื่อใช้ในการเคลื่อนไหว ขาเล็ก ๆ ของมันมีปุ่มดูดที่ยึดติดได้และใช้ยึดเกาะสิ่งต่าง ๆ เวลาเคลื่อนที่ไป อาหารของปลาตาว ได้แก่ หอย ชนิดต่าง ๆ ปะการังบางชนิด ฟีชและสัตว์เล็ก ปลาตาวจะใช้ขาของมันช่วยเปิดเปลือกหอย และจับเนื้อหอยใส่ปาก เมื่อมันย่อยอาหารเรียบร้อยแล้วคายของเสียออกทางปากและทวารหนัก

ปลาตาวเป็นสัตว์ตัวผู้และตัวเมียรวมกันในตัวเดียวแต่มีปลาตาวบางชนิดมีเพศเดียวอยู่ในตัว ปลาตาวมีหลายชนิดรูปร่างแตกต่างกันออกไป บางชนิดมีรูปร่างเหมือนดาวบนท้องฟ้า บางชนิดมีรูปร่างเหมือนหมอนปักเข็ม บางชนิดมีหนามแหลมยาว ปกติเราจะพบปลาตาวตามชายหาดและตามแนวปะการังเวลามันตกใจหรือหนีสัตว์ มันจะรีบฝังตัวลงไปซ่อนอยู่ในทรายแล้วรอจนมันแน่ใจว่าปลอดภัยจึงค่อยโผล่ขึ้นมา

ปลาตาวเป็นสัตว์ที่มีความอดทนมาก สามารถอดอาหารได้นานเป็นเดือนแต่ขนาดของมันจะพอมลง บางคนจับมันมาจับเป็นท่อน ๆ แล้วโยนทิ้งทะเลมันก็ไม่ตายแต่กลับเจริญเติบโตกลายเป็นปลาตาวตัวใหม่อีก

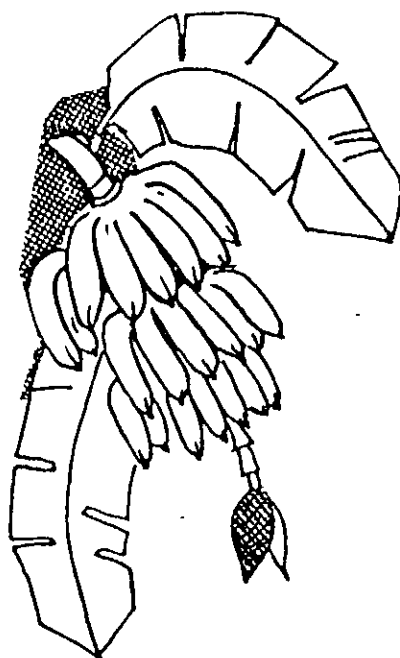
กล้วย...กล้วย

กล้วย กล้วย คืออะไร
 ทุกบ้านนั้นต้องมี
 ยิ่งคิดยิ่งแปลกใจ
 คนจึงกล่าวขานกัน
 แรกเริ่มเมื่อเกิดมา
 อิมหนาซ่าอ้วนพี
 ไบกล้วยช่วยห่อของ
 สารพัดล้วนจัดเป็น
 ต้นกล้วยโตเต็มที
 ใส่ร่ำทำคลุกเคล้า
 ดอกกล้วยเรียกว่าปลี
 ต้มยำทำแกงได้
 กล้วยสุกขายตลาด
 ทำขนมแจกเพื่อน ๆ
 ลำต้นเมื่อเหี่ยวเฉา
 ทำเชือกร้อยเรียงกัน
 สู้ขวัญทำบายศรี
 ไบตองจำลองไว้
 แต่งงานวันมงคล
 ขบวนขันหมากงาม
 ปลุกเรือนขึ้นบ้านใหม่
 ชีวิตไม่ลำเค็ญ
 กล้วยน้ำ "น้ำ" นั้นแปล
 ร่มเย็นในอุรา
 เด็กเด็กจงจำไว้
 หักมุก กล้วยตานี

ช่วยขนไขบอกกล่าวที่
 ต้นไม้นี้คุณอนันต์
 คุณมากมายอย่างไรกัน
 ประโยชน์นั้นล้วนมากมี
 กล้วยน้ำว่าอาหารดี
 รสชาติดีหอมหวานเย็น
 ไบแห้งต้องมวนยาเส้น
 สิ่งอำนวยความสะดวกเรา
 หยวกกล้วยนี้มีสีขาว
 สุกกรเจ้าชอบเหลือหลาย
 แต่งแต้มสีแดงเจดฉาย
 รสโอชาหาใดเหมือน
 ทั้งฝักญาติมิตรมาเยือน
 ทุกบ้านเรือนนิยมกัน
 กาบนั้นเราเอามาปั่น
 ผูกมัดมันของทั่วไป
 งานพิธีที่ไหนไหน
 ตกแต่งให้ได้สวยงาม
 ณ แห่งหนใดก็ตาม
 มีต้นกล้วยช่วยร่มเย็น
 ต้นกล้วยไซ้รัสิ่งจำเป็น
 ตามโบราณกล่าวขานมา
 ว่า"เย็น"แท้แก่กายา
 ชื่นชีวาอากาศดี
 กล้วยเมืองไทยล้วนมากมี
 กล้วยหอมดีกล้วยไขงาม

อีกหังกล้วยน้ำว้า
 ปลุกได้หัวเขตคาม
 ตันกล้วยคือตันไม้
 ธรรมชาติสวยโสภี

มีคุณค่าเลื่องลือนาม
 ไม่ต้องถามรสชาติดี
 ปลุกเลี้ยงไว้ให้มากมี
 ตันกล้วยมีคุณอนันต์

กวางน้อย

นานมาแล้วกวางฝูงใหญ่อาศัยอยู่ในป่า มีพญากวางผู้เฉลียวฉลาดเป็นหัวหน้าคอยคุ้มครองปกป้องรักษาบริวารกวางทั้งหลายหากินกันอย่างมีความสุข

วันหนึ่งแม่กวางผู้เป็นน้องของพญากวาง นำลูกกวางน้อยมาฝากฝูงพญากวาง ขอให้พญากวางช่วยสอนวิชามฤคทายอันเป็นวิชาว่าด้วยการรู้รักษาตัวรอดของกวางให้แก่ลูกน้อย พญากวางต้องการจะสอนวิชามฤคทายนี้ให้แก่กวางทั้งฝูงมานานแล้วแต่กวางส่วนมากเกียจคร้าน เบื่อหน่ายไม่ตั้งใจเรียนจึงเรียนไม่จบ

กวางน้อยเป็นกวางที่ว่อนอนสอนง่าย ตั้งใจ ขยัน อดทนและมีวินัยดีเยี่ยม พญากวางจึงมีใจรัก เมตตาและเอ็นดูหลานน้อยมาก ถ่ายทอดวิชามฤคทายให้จนหมดสิ้น

อยู่มาวันหนึ่งหลังจากเลิกเรียนแล้ว กวางน้อยวิ่งเล่นในป่ากับเพื่อนฝูง เคะระห์ร้ายเกิดไปติดบ่วงนายพราน กวางน้อยตกใจแต่ยังมีสติอยู่จึงร้องบอกเพื่อนว่า "รีบหนีไปเถอะอย่าเป็นห่วงเราเลย"

การอบรมสั่งสอนของลุงทำให้กวางน้อยรักษาสติไว้ได้ ไม่ตื่นตระหนกเสียขวัญ แต่กลับใช้ปัญญาทบทวนวิชาความรู้ที่ได้เคยฝึกฝนมาจากพญากวางผู้เป็นลุง กวางน้อยนึกถึงวิชาที่ลุงพร่ำสอนให้ฝึกนอนได้ทั้ง 3 ท่า ให้นอนตะแคงซ้าย ตะแคงขวาและนอนหมอบตัวตรงอย่างวู่วาม ต้องอดทนแม้หัวกระต่ายน้ำมากเพียงไรก็ตาม ก็ต้องทนรอออกตีน้ำเมื่อหลังเที่ยงคืนเพื่อหลบหลีกอันตรายจากสัตว์ใหญ่ดุร้ายและนายพรานซึ่งมักออกล่าเหยื่อตั้งแต่เวลาเย็น ถ้าติดบ่วงเมื่อใดให้แสวงท่ามายาอย่างแนบเนียนก็จะรอดได้ มฤคทายนั้นมียู๋ด้วยกัน 6 ข้อ แต่ละข้อเป็นการสร้างกระทำให้นายพรานเชื่อว่ากวางนั้นตายสนิทแล้ว

กวางน้อยนำวิชาที่ร่ำเรียนมาช่วยตัวเองทันที กวางน้อยไม่ตื่นตกใจให้เสียแรงเปล่า แสร้งนอนตะแคงเหยียดเท้าทั้งสองออกไปด้านข้าง ตะกุกผิวดินตะกุกให้กระจายออกไป ถ่ายอุจจาระเรียวดหัวตกลิ้นห้อย น้ำลายไหล เบ่งท้องให้พองขึ้น ผ่อนลมหายใจ ทำตาเหลือก หายใจแผ่ว ๆ ด้วยรูจมูกข้างที่แนบกับดินเพียงข้างเดียว ทำตัวแข็งทื่อราวกับตายมานานแล้ว กวางน้อยอยู่ในท่านั้นไม่นานฝูงแมลงวันก็พามาตอมอุจจาระ ปัสสาวะ ฝูงกาพากันมาแอบอยู่คอยทำจะลงกิน

นายพรานมาถึง เห็นกวางน้อยนอนนิ่ง ตัวแข็งทื่อไม่ไหวติง ก็เชื่อว่ากวางน้อยตายแล้ว เพราะถูก บ่วงรัดคอ นายพรานลองเอานิ้วดีดท้องลูกกวางเสียงดังป๊ ๆ ยังกับตีกลอง นายพรานยิ่งแน่ใจว่าลูกกวางตายแน่ "ดีแล้วเราจะจัดการฆ่าเหละเสียที่นี้เลยคงจะดี" นายพรานกล่าวกับ

ตัวเอง แล้วนายพรานก็แก้บ่วงที่รัดคอขวางน้อยออก ขวางน้อยคอยที่อยู่แล้ว พอบ่วงหลุดคอได้ ก็กระโจนหนีสุดกำลัง รอดชีวิตได้อย่างหวุดหวิดกลับไปหาแม่ขวางและผู้คนในฝูง

ลูกขวางน้อยรอดชีวิตไปได้เพราะขวางน้อยได้ครูดีและมีความตั้งใจ ขยัน อดทนและมีวินัยในการศึกษาหาความรู้ จึงสามารถช่วยตัวเองให้รอดพ้นจากภัยอันตรายและมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขตลอดไป

เพื่อนแท้

เมื่อดวงตะวันลอยเด่นเหนือขอบฟ้า ลำแสงที่สาดฉายทอดมาก็ปลุกชีวิตทั้งหลายให้ตื่นขึ้น พร้อมกับรำเรงยินดี สัตว์ป่านานาชนิดเริ่มออกหากิน ผีเสื้อนกโบยบินร่อนถลาหาเหยื่อทุกหนทุกแห่ง เต็มไปด้วยรอยยิ้มอันแจ่มใส

แต่สำหรับเจ้าลูกหมิพิการ ซึ่งกำพร้าทั้งพ่อและแม่ กลับมีแต่ความเหงาหงอยเศร้าซึมเมื่อถึงเวลาที่จะต้องออกไปหาอาหารมาเลี้ยงยายผู้มีพระคุณ

"อ้ายขาเป้เดินโซเซ อ้ายขาเกเทไปหันมา ฮ่า ๆ ๆ" นี่คือนเสียงตะโกนล้อเรียนของลูกเสือลายกับเพื่อนพ้องดังขรม ยิ่งไปกว่านั้นบางครั้งเจ้าลูกหมิพิการก็ยังถูกกลั่นแกล้งขำงาเอาอีกด้วย ทั้ง ๆ ที่มันไม่เคยสร้างความเดือดร้อนให้กับใครเลย

"ยายจำ ทำไมข้าฉันจึงพิการอย่างนี้" เสียงของเจ้าลูกหมิพิการสั่นพร่ำ พร้อมหยาดน้ำตาที่เอ่อริน

"วันหนึ่งเมื่อเจ้ายังเล็ก ได้เกิดพายุพัดโหมต้นไม้ใหญ่โค่นล้มกิ่งไม้ฟาดมาโดนขาเจ้า เจ้าก็เลยพิการตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา" ยายเล่าจบก็ดึงลูกหมิพิการเข้ามากอดด้วยความสงสาร

"แล้วข้าพิการของฉันทันเป็นความเลวที่ใคร ๆ ต้องพากันเกลียดฉันด้วยหรือยาย"

"ความพิการมิใช่ความเลว ความชั่วต่างหากที่เป็นความเลว จงอดทนและหมั่นทำความดีเข้าไว้ แม้วันนี้จะยังไม่มีใครรักเจ้า แต่ยายนี้แหละที่รักเจ้าอยู่ทุกวัน" ยายปลอบโยน

ลมร้อนเริ่มพัดผ่าน ใบไม้สีเขียวเริ่มเหี่ยวเฉา ผืนดินบางตอนเริ่มแตกกระแหง ลำธารเคยมีน้ำเอ่อล้น เริ่มแห้งขอด ปีนี้แห้งแล้งกว่าปีใด ๆ สัญญาณภัยครั้งใหญ่เกิดขึ้นแล้ว

"ไฟไหม้ ๆ ๆ" เสียงตะโกนบอกข่าวร้าย ดังก้องไพร สัตว์ป่าทุกชนิดต่างหอบลูกจูงหลานหนีความตายกันโกลาหล รวมทั้งเจ้าลูกหมิพิการกับยายเฒ่าด้วย

"เพื่อน ๆ เราพาเพลง ช่วยพยุงเราไปด้วยเถิด" กระต่ายน้อยอดอ้อน

"เพื่อนรัก เราหมดแรงเสียแล้วช่วยอุ้มเราไปด้วยเถิด" เจ้าลิงวิงวอน

"กรุณาเถิดเพื่อนรัก เรากำลังเป็นไข้ ช่วยแบกเราไปด้วย" เจ้าหมูร้องขอต่อหน้าเพื่อน

ลูกเสือลาย

"ตัวใครตัวมันโว้ย!" แล้วเจ้าลูกเสือลายผู้มีร่างกายสมบูรณ์ก็วิ่งแจ้นตามแม่และพ่อของมันไป โดยทิ้งเพื่อนของมันไว้ข้างหลัง ส่วนเจ้าลูกหมิ แม้ขาของมันจะพิการแต่จิตใจของมันกลับมีความสงสารมันทั้งอุ้ม ทั้งแบก ทั้งพยุง เพื่อนเกเรเหล่านั้นหนีภัยอย่างทุลักทุเล

ไฟป่าไหม้ไหม้ไล่หลังไล่เข้ามาแล้ว เจ้าลูกหมีพิการทั้งหนักแน่นหนัก และเหนื่อย
แสนเหนื่อย แต่มันก็กัดฟันทน จนกระทั่งมันพ่ายและเพื่อน ๆ หนีไฟมาถึงริมลำธาร

เมื่อมันโซเซเป็นขึ้นฝั่งตรงกันข้ามได้ ความเหนื่อยล้าทำให้ลูกหมีพิการรู้สึกหน้ามืด มึนงง
จนทรงตัวไม่อยู่มันถึงกับล้มทรุดลง และหมดสติไป

ดวงตะวันแห่งวันใหม่ขับไล่ราตรีให้หนีไป พร้อมกับตัวมันเองได้ฟาลอยตัวสูงขึ้น ซ้ำๆ
จนพ้นแนวสันเขา เจ้าลูกหมีพิการรู้สึกปวดร้าวไปทั้งร่าง ขณะที่มันรู้สึกตัวและลืมตาตื่น มันก็ต้องพบ
กับความประหลาดใจเป็นที่สุด เจ้าหมูโบกพัดอยู่ใกล้ ๆ เจ้ากระต่ายนวดเฟ้นอยู่ที่ขา เจ้าลิงยั่นผลไม้
ส่งให้ สัตว์ทั้งหลายต่างมองและส่งยิ้มอันอบอุ่นต้อนรับ ลูกหมีพิการยิ้มตอบด้วยความสุขเมื่อรู้ว่า
ผลของการที่ได้ทำความดี ด้วยการให้ความช่วยเหลือกับทุกชีวิตที่ประสบทุกข์ภัย คือ หนทางของ
การสร้างความรักและการสร้างมิตรแท้ที่ตนปรารถนา

ความสนุกในวัดเบญจมบพิตร

หม่อมเจ้าพูนพิศมัย ดิศกุล

เจ้าหน้าที่สมาคมสำนักเบญจมบพิตรต้องการให้ข้าพเจ้าเล่าเรื่องในวัดเบญจมบพิตร ให้แก่หนังสือเบญจมบพิตรสัมพันธ์ที่จะออกในวันที่ 23 ตุลาคม 2494 ข้าพเจ้าจึง ส่งจิตกลับไปตรวจค้น ตั้งแต่ได้รู้จักวัดเบญจมบพิตรมาแต่เด็ก ๆ ได้ความดังจะเล่าให้เด็กที่ไม่เคยเห็นเช่นตัว ข้าพเจ้าฟังดังต่อไปนี้

งานที่สนุกที่หนึ่งในวัดเบญจมา คืองานออกร้านในวัดนี้ อันเป็นงานประจำปีในฤดูหนาว เพื่อเก็บเงินบำรุงวัดซึ่งยังไม่เสร็จเรียบร้อยดี เรียกกันในสมัยนั้นว่า "งานวัด" ร้านต่าง ๆ มีตั้งแต่ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เจ้านายทั้งฝ่ายหน้าฝ่ายใน ข้าราชการผู้ใหญ่ ผู้น้อย สุดแต่ใคร มีกำลังจะทำได้ จนถึงชาวต่างประเทศผู้เป็นนายห้างใหญ่ ๆ บริเวณร้านอยู่ในเขตรั้วเหล็กแดงเท่านั้น ต่อมาทางตัวพระอุโบสถก็มีแต่พวกร้านขายรูปเทียนดอกไม้และทองเปลว สำหรับผู้ที่จะไปบูชาพระและทำบุญ พวกเราเด็ก ๆ มิได้เคยไปทางนั้นเลยข้ากัลว่ามิดอีกด้วย เราพากันวิ่งวุ่นอยู่แต่ทางร้านต่าง ๆ ซึ่งเห็นในเวลานั้นว่าใหญ่โตมโหฬารสุดล้ำฟ้าเขียว ข้ายังมีสถานที่ที่เรียกว่า สำเพ็งอยู่นอกรั้วแดงทางถนนราชดำเนินอีกเมืองหนึ่ง มีทั้งโรงโขนชักกรอก และเขาวงกตที่เข้าไปแล้วออกไม่ได้จนกว่าจะเดินถูกทางร้านในแถวสำเพ็งอย่างเดียวกับงานภูเขาทอง ผิดกับข้างในวัดอย่างเทียบกันไม่ได้ เพราะความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความนิยมผิดกัน ทุกคนที่ก้าวเข้าประตูเหล็กแดงเข้าไปแล้วจะรู้สึกเหมือนเมือง ๆ หนึ่งที่เต็มไปด้วยความสนุกสนาน ผู้คนแต่งตัวสวย ๆ งาม ๆ ร้านจัดกันอย่างประณีตและเรียบร้อยไม่มีเสียงอึกทึกครึกโครม นอกจากเสียงดนตรีเบา ๆ พอได้ยินพูดกันได้ไม่ต้องตะโกน ไม่มีคนแน่นจนถึงเบียดเสียดกัน ไม่มีใครมาถ่มขากปล่อยเชื้อโรคข้าง ๆ ตัว และสิ่งที่วิเศษยิ่งก็คือไม่มีขโมยเลย ฉะนั้นทุกคนที่มีเพชรนิลจินดาที่ต่างกันได้วับวับ (ที่ไม่มีอาจจะยืมเขามาบ้างก็คงมี) ทุกคนหน้าตาเบิกบาน เสียงทักทายกันแต่ว่า "ร้านอยู่ไหน เตี๋ยวไป" เพราะร้านของใครก็พาครอบครวัไปนั่งเป็นเจ้าของร้านเป็นผู้ขาย ทั้งนี้ก็เพราะทุกคนจะได้เฝ้าในหลวงของเขาทั่วหน้ากัน ใครอยากเฝ้าก็นั่งอยู่หน้าร้านเวลาเสด็จผ่านทาง หยุดทอดพระเนตร และทักทาย เจ้าของร้านทั้งครอบครวัก็ได้เฝ้า ใครอยากทูลอะไรอยากถวายอะไรก็ได้ ทุกคนจึงรู้สึกว่ในหลวงเป็นตัวของตัวเองและตัวเป็นของในหลวงด้วยกันทุกคน อีกอย่างหนึ่งในสมัยนั้นพวกนักเรียนเมืองนอกกำลังเรียนจบกลับบ้านทยอยกันมาทุกปีท่านพวกนี้เปรียบเสมือนเทวดาตกลงมาจากสวรรค์ ความคิดของท่านไม่ยอมให้

คลุมถุงชนนั้นเป็นแน่ ฉะนั้น "งานวัด" นี่จึงเป็นที่หนุ่มสาวเขาเลือกคู่กันเอง แต่เขาไปนั่งคุยกันตามร้าน ไม่มีเวลาไปไหนด้วยกันได้ พวกเราเด็ก ๆ ขนาด 11- 12 ขวบอยู่นอกเกณฑ์ ก็วิ่งเล่นกันอย่างสนุกแทบตายความสนุกนั้นคือไปเที่ยวตามเด็กรุ่นเดียวกัน ไปเที่ยวดูร้านตุ๊กตา แม้จะแพงซื้อไม่ได้ เพียงไปนั่งดูก็สนุก ออกจากร้านตุ๊กตาไปร้านตกเบ็ด เขาทำเป็นสระและท่อสลากเป็นรูปสัตว์น้ำต่าง ๆ อยู่ในนั้น มีเบ็ดติดแม่เหล็กไว้ตรงปลาย ใครจะตกเบ็ดก็เสีย 1 บาท แล้วยื่นเบ็ดลงไปสระ ท่อสัตว์เหล่านั้นมีเหล็กอยู่ข้างในด้วย ก็กระโดดขึ้นมาติดเบ็ด เราชอบเสียงจริง ๆ จัง ๆ อีกแห่งหนึ่งก็คือร้านที่มีกลไกต่าง ๆ เช่น มีร้านหนึ่งจัดเป็นถ้ำและมีลำธาร พาเรือลำเล็กขนาดนั่งคนเดียวล่องเข้าไปในถ้ำ แล้วพากลับออกมาเอง เราไปยืนดูเห็นประหลาดหนักหนาว่าทำไมเรือมันไปเองได้และในน้ำมีอะไรบ้าง อยากรู้เสียจริง ๆ ตกลงนัดกันว่าเราจะลงกันคนละลำ (มีอยู่ 3 ลำ) ถ้าเขาเป่านกหวีดให้เรือออก เราจะทำอะไรสาวฝั่ง 2 ข้าง ให้มันไปเร็วเข้าจนเห็นว่า ทำไมเรือมันไปเองได้ เมื่อซื้อตั๋วใบละบาทและลงนั่งในเรือแล้ว พอเขาเป่านกหวีดปล่อยเรือ เราก็นั่งเข้าไปในถ้ำ พอโผล่ก็เจอผู้ชายคนหนึ่งกำลังยกโพงสังกะสีพ่นน้ำดังโพล่ง ๆ เราตะโกนพร้อมกันว่า "นั่นแน่" ตาพ่นน้ำหอดตัวกลับเข้าไปในหลังหินหายเงิบ เราภาควิไม่ว่าเสียจริง ๆ ว่า จับได้แล้วว่าทำไมเรือมันไปเองได้ กลับออกมาคุยโขมงจนเจ้าของร้านต้องมากระซิบว่า อย่าเอะอะไป

ที่ที่สนุกอีกแห่งหนึ่งก็คือในเมืองจีน ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช มีประตูดัตว์เข้าไปข้างในแล้วมีร้านเป็นห้อง ๆ รอบสี่เหลี่ยม ขายอาหารจีน ขายน้ำชา ขายจันอับ และอะไรต่าง ๆ ที่เป็นจีน มียกพื้นเล็ก ๆ อยู่ตรงกลางเมืองให้พวกตลกเล่น พวกเราติดละครตลก การเข้าเมืองนั้นเป็นอันไม่ได้ตีตัว เพราะเราคุ้นเคยกับพวกขายตัวเสียแล้ว เราก็วิ่งเข้าวิ่งออกได้สบาย ส่วนเงินที่ใช้จ่ายบ้างนั้น ถ้าไม่มีหรือหมดก็เที่ยวขอพวกผู้ใหญ่ ซึ่งโดยมากเขาให้เพราะไม่ต้องการให้กวน เป็นอันว่า งานวัดเบญจมาฯ ในสมัยรัชกาลที่ 5 ทุกคนสนุก เช่น

1 ผู้ใหญ่ก็ได้พบกันทั่วถึง ทั้งได้เฝ้าในหลวง ซึ่งตามธรรมดาแม้จะเฝ้าได้ง่ายก็มักจะเป็นในเวลาการงาน ไม่เป็นไปรเวตเช่นในงานวัดนี้ และยังได้ทำบุญตามเสด็จในการพระราชกุศลด้วย เพราะงานจะมี 5 - 7 วันก็ตาม ในวันหนึ่งพระเจ้าอยู่หัวจะทรงนำพระสงฆ์ออกเที่ยวด้วยพระองค์เอง และเจ้าของร้านต่าง ๆ ก็มีของถวายใส่ย่ามเช่น ตักบาตร วันไหนเป็นวันพระเที่ยวพวกเราเด็กผู้หญิงก็ถูกเก็บตัวไว้กับร้าน เพราะไม่ให้เข้าไปยุ่ง

2 พวกหนุ่มสาวก็มีโอกาสได้รู้จักกัน พร้อมทั้งผู้ใหญ่ก็รู้เห็น ไม่ต้องลักโมเมรักกัน สิ่งที่น่าว่าคาญที่มีอยู่ก็คือ สงครามแย่งกัน ใส่ความกันอย่างน่าสยดสยอง สงครามเงิบชนิดนี้

ข้าพเจ้าเคยเห็นตั้งแต่คลุมถุงไม่คลุมถุง และแม่ฝึกถุงแล้วก็ตาม ทุกสมัยล้วนแต่แย่งกันเป็นมูลเหตุอย่างน่าอนาถ อย่างไรก็ตามหนุ่ม ๆ สาว ๆ ก็ยังได้สนุกสนานดังใจ แม่พักหนึ่งเท่านั้นเอง

3 พวกเด็กก็สนุก ได้รู้ ได้ดู ได้เห็น ได้ชื่นสมใจ แต่ชนของเราไม่มีสิ่งสปรกเจือปนเลย ยังสนุกอยู่ไม่รู้หาย แต่เมื่อผ่านวัดไป หรือแวะเข้าไปกับพวกนักท่องเที่ยวก็ดี ข้าพเจ้าอดหยุดยั้งหัวเราะและนึกขำในใจไม่ได้ว่าเมืองจีนทั้งเมือง ถ้า เขา ลำธารมีเรือทั้งลำ ๆ ร้านรวงใหญ่โต ร้านข้างโน้นเป็นแถว ร้านเจ้านาย ชุนนาง นายห้าง พ่อค้า ฯลฯ ตายจริง เนื้อที่เท่านี้เอง

สัตวาภิธาน
สัตว์มีเท้ามากกว่าสี่เท้า

พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

สัตว์ พวกหนึ่งนี่ชื่อ
มี อเนกสมญา
เท้า เกินยิ่งจัตวา
มาก จวบหมื่นแสนซ้อน

พหุบาทาเฮย
ยอกย้อน
ควรรับ เขานอ
สุดพันประมาณ

ฉบับ 16

สัตว์จำพวกหนึ่งสมญา
มีเท้าอเนกนัยหลาย
เท้าเกินกว่าสี่โดยหมาย
สัตว์น้ำสัตว์บกบอกตรง
ตะบองพลำใหญ่ยง
ตัวดุจตะขาบไฟแดง
มีพิษมีฤทธิ์เร็วแรง
เข้าปล้ำเข้ารัดกัดกิน
ตะขาบพรรณหนึ่งอยู่ดิน
สถานแลบ้านเรือนคน
ตะขาบไต่ซอนซอนชน
แมงมุมขยุ้มหลังคา
แมงป่องจ้องชูหางหา
ปะทะก็จะจี๊แทง
ตัวแมงกะแท็กลิ้นแรง
กะซอนก็ซอนธรณี
แมงทับวาววับแววสี
แกมทองระรองเรืองฉาย

พหุบาทา
สองพวกภิปราย
อยู่ในป่าดง
พบช้างกลางแปลง
พรรณหนึ่งอยู่ดิน
กึ่งก็อคลานวน
สิ่งใดจะมา
แมงสาบอีกแมง
ดั่งนิลมณี

เมงค้อมคือเมงทับกลาย	สี่เลื่อมเหลืองพราย
แต่กายนั้นย่อมกว่ากัน	
เมงโยโยงโยพัลวัน	เป็นตาข่ายชั้น
ซึ่งเพื่อกัดสัตว์บินจร	
เมงเม่าบินเข้าไฟฟอน	ร้อยพันม้วยมรณ
เพราะหมายว่าเพลิงเรืองาม	
เมงวันเมงทวิวราม	เมงคาเรื่องยาม
ราตรีแลสี่เรืองเรือง	
เมงป่องข้างตัวเชื่องเชื่อง	มีชุมข้างเมือง
มลาวประเทศเขตซ์ณท์	
*เมงดาสองเพศสองพรรณ	คือเมงดาอรร-
ณพแลเมงดانا	
เมงภูตัวผึ้งภูมรา	แต่นต่อตัวตา
ปะขาวแลตัวเต่าทอง	
เมงบอบินไปเป็นกอง	โอบแย่งยุงปอง
เป็นเหยื่อแลแย่งกันกิน	
หมาว่าเหลือบยุงบั้งริน	ร้านรุมกันกิน
โลहितมนุษย์สุดคัน	
ดั่งพรวัวโอบบินผินผัน	ดั่งโสนดองมัน
คนมักพอใจรับประทาน	

* หมายเหตุ

เมงดาสองเพศสองพรรณ

คือเมงดาอรร

ณพแลเมงดانا

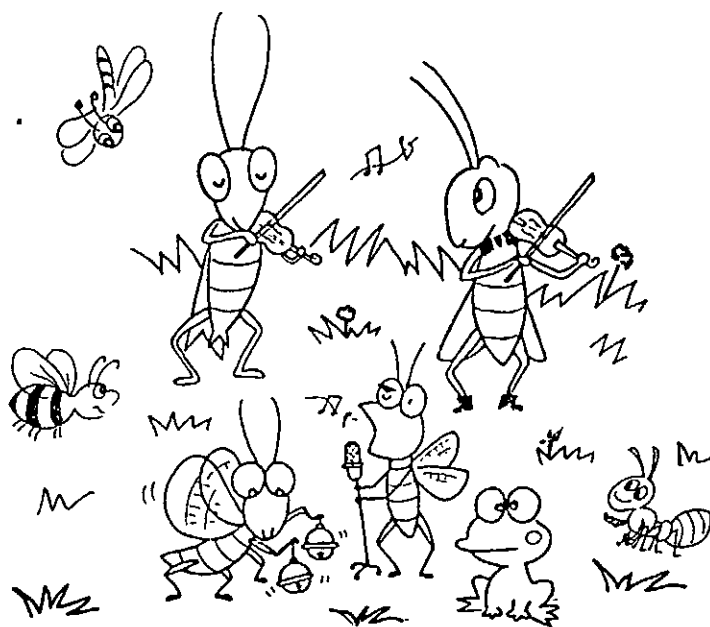
เราจะออกเสียงวรรคที่สองและวรรคที่สาม ได้สองทางคือ อรร ออกเสียง อัน-ระ และออกเสียง ณพ ในวรรคสามว่า นบ อีกทางหนึ่งอาจออกเสียง อรร ว่า อัน และออกเสียง ณพ ในวรรคสามว่า นะ-พะ

ฝีมือใหญ่เล็กสั่นฐาน
 สลับวิไลหลายสี
 ตึกเตนกายาวรี
 ประมาณก็เหลือคณนา
 ตัวเหนียงนิลดำมละกา
 ที่ใส่สักหยาดบยล
 กลิ้งก็เกลือกถูกระคน
 โสโครกบเกลียดอาจม
 เรไรร้ายร้องระดม
 เปรียกพฤษ์ที่ในไพรแว
 แม่มายลองในกระแ
 ระดมระดมพื้นไพร
 จักจั่นแจ้วแจ้วจับใจ
 สังคีตประโคมอาวุธ
 จะร่ำสัตว์ในไพรสันต์
 จะนับจะตรวจเหลือตรา
 มดแดงแฝงใบพฤษา
 มดดีดอีกมดแดงไฟ
 มดตะนอยอีกทั้งมดไร
 มดแป้งมดคันสัญจร
 น้ำลายงูเท่าเฝ้าพอน
 มดง่ามก็คล้ำคลาดิน
 ตัวปลวกรังดังคิขริน
 น่านองอเนกเลสหลาย
 สัตว์ในกระแสน์รุสย
 คือปูทะเลปูนา
 ปูแสมแลปูอัศว
 ใหญ่เล็กหลากหลายมากมี

ลายหลากหลายการ
 ใหญ่เล็กมูลมี
 มันคือหมึกทา
 สัตว์นี้ประดน
 หรีงหรีงระงม
 เสียงเหดเหวแรง
 จาดจำแจ่มใส
 อเนกอนันต์
 มดดำคล้ำคลา
 ตาลานคลานไว
 ได้ตอมตัวหนอน
 ตัวชันโรงบิน
 มีเท้ามากมาย
 หมูเบี้ยวกายา

กุ้งใหญ่กุ้งฝอยเคยมี
 กระต๊อบกระตังกังวาน
 พวกสัตว์เหล่านี้นามชวน
 ว่าสัตว์พหุบาทา
 มีเท้ามากเกินจัตวา
 ไว้ให้กุมารอ่านเขียน
 หวังเพื่อสอบทานที่เรียน
 มักง่ายจักต้องตึรัน
 จับสัตว์มีเท้ามาก
 ลำดับนับเรียงราย
 นักเรียนทราบบรรยาย
 จำจดบทแบบให้

กุ้งก้ามโตดี
 มคอคำชวน
 คิดประมวลมา
 ระมัดระเมียร
 มูลหมาย หมูเฮย
 เรียบไว้
 ยลเยี่ยง อย่างนา
 แหม่นแหม่นคำสอน

หม่นไปตามลมปาก

สุชีโว ภิกขุ

ทางพระพุทธศาสนา สอนเรื่องศรัทธาความเชื่อไว้ในที่ใด ย่อมสอนให้มีปัญญากำกับไว้ในที่นั้นด้วย เพื่อป้องกันมิให้เชื่ออย่างมงายไร้เหตุผล ผู้นับถือพระพุทธศาสนาจะไม่ถูกชักจูงหรือขู่บังคับให้เชื่อในสิ่งที่ไม่อาจตรองให้เห็นจริงได้ด้วยปัญญา ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะใช้ปัญญาของตนพิจารณาเสียก่อนว่า คำสั่งสอนข้อนี้มีเหตุผลอย่างไร เป็นผลดีอย่างไรแก่ผู้ปฏิบัติบ้าง ซึ่งเรียกว่า โยนิโสมนสิการ แปลว่า ไตร่ตรองโดยแยบคาย เมื่อเห็นดีเห็นชอบด้วยปัญญาของตนขณะนี้แล้ว จึงดำเนินไปถึงขั้นธัมมานุสุมมาปฏิบัติ คือ ประพฤติธรรมสมควรแก่ธรรมที่ได้ตรองเห็นแล้วความเชื่อที่เป็นไปเช่นนั้นเป็นกำลังอันยิ่งใหญ่ เป็นเครื่องทำความกล้าหาญให้แก่ผู้เชื่อ เพราะเมื่อเชื่ออย่างมีเหตุผลแล้วก็ไม่ต้องกลัวใครชักจูง หรือเกรงใครหาว่าเป็นคนงมงาย และไม่ต้องเปลี่ยนความเชื่อบ่อย ๆ ตามลมปากผู้อื่น อันจะพึงพัดมาทั้ง 4 ทิศ

ความเชื่อเป็นประหนึ่งหางเสือเรือ ถ้าตั้งผิดทิศหรือทำให้เรือบ่ายหน้าไปผิดแล้ว ยิ่งแล่นไปไกลเพียงใดก็ผิดมากขึ้นเพียงนั้น ทุกคนปรารถนาความสุขนั้นจริงแล้ว แต่หนทางที่จะบรรลุความสุขนั้นต่างหากเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้เกิดคำสั่งสอนต่าง ๆ เป็นอันมาก จุดประสงค์ก็คือทำอย่างไรจะได้รับความสุขเท่านั้น แต่มีผู้ชี้ทิศให้ไปสู่ความสุขอยู่ทุกทิศ เช่น บางศาสนาสอนให้ย่ำตัว ทรมานตัว บางศาสนาสอนให้อ้อนวอนเทวดา ซึ่งทางพระพุทธศาสนาก็สอนด้วยว่าจะอย่างตัวทำไม อย่างกิเลสไม่ดีกว่าหรือ จะอ้อนวอนเทวดาทำไม ตัวเราเองนั่นแหละจะช่วยตัวได้ดีกว่าเทวดา เพราะขณะที่เราเสียเวลาไปอ้อนวอนให้ผั่งแม่น้ำเข้ามาหาเราเองนั้น อีกคนหนึ่งผู้อาศัยตนเองว่ายนน้ำข้ามไป ได้ถึงฝั่งเสียแล้ว ทั้งขณะที่อ้อนวอนนั้น เทวดาจะหลับหรือตื่นจะมีธุระอะไรที่สำคัญ ๆ บ้าง และข้อสำคัญคือเทวดาที่เราอ้อนวอนนั้นจะมีจริงหรือไม่ ก็ทราบไม่ได้ เมื่อคำแนะนำซึ่งชี้ให้ไปสู่ความสุข มีต่าง ๆ กัน อย่างที่เรียกว่า คนละทิศละทางเช่นนี้จึงเห็นได้ว่าความเชื่อที่สำคัญเพียงไร เพราะถ้าเชื่อไปในทางที่ผิด ก็เท่ากับเดินทางหันหลังให้แก่จุดประสงค์บ้าง เลี่ยงไปทางขวาหรือทางซ้ายบ้าง ทำให้เสียเวลาและเหน็ดเหนื่อยเปล่า ความเชื่อจึงเชื่อว่าเป็นประจักษ์ทางเสือเรือที่จะพาไปได้ทั้งผิดและถูก เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงทรงสั่งสอนให้ใช้ปัญญาพิจารณา จนเห็นจริงเสียก่อนแล้วจึงเชื่อ ไม่ใช่เชื่อโดยอ้างตำราโดยนึกเดาหรือคาดคะเนเอาเป็นต้น

นิทานต่อไปนี่ แสดงตัวอย่างแห่งบุคคลผู้หม่นไปตามลมปากเพราะขาดเหตุผลในการ
ปลุกความเชื่อ

นานมาแล้ว มีพราหมณ์คนหนึ่งปรารถนาจะบูชาญี จึงไปซื้อแพะมาตัวหนึ่ง แยกชิ้นบำ
แล้วเดินกลับไปบ้าน

หนทางตั้งแต่ตลาดไปจนถึงบ้านของพราหมณ์นั้นค่อนข้างไกล ทั้งเป็นทางเปลี่ยวคดเคี้ยว
ต้องผ่านป่าไม้ย่อม ๆ หลายแห่ง

ขณะที่พราหมณ์กำลังแยกแพะเดินไปนั้น นักเลง 3 คน ซึ่งยืนอยู่ที่ถนนแลเห็นเข้า
นักเลงเหล่านั้นอดอยากชุมพอมมาหลายวัน จึงปรึกษากันว่า "แพะตัวนี้มีเนื้อมากทีเดียว ถ้าได้มาด้วย
อุบายอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว พวกเราจะรับความหวังได้โดยไม่ต้องสงสัย"

นักเลงเหล่านั้นมองเห็นอุบายอย่างหนึ่ง ก็กระซิบบอกกันและกัน แล้วแยกกันไปอยู่ที่ต่าง ๆ
เพื่อดำเนินการตามอุบายของตน

พราหมณ์นั้นเดินไป ก็พบนักเลงคนหนึ่งสวนทางมาและกล่าวว่า "พราหมณ์ ทำอะไร
อย่างนั้นเล่า ? ท่านแยกสุนัขสกปรกนั้นไปทำไม ?

พราหมณ์หาได้ใส่ใจคำพูดของนักเลงนั้นไม่ คงเดินต่อไปข้างหน้าตามปกติ

เมื่อพราหมณ์ไปได้สักหน่อย นักเลงคนที่ 2 ก็เดินสวนทางมาและร้องขึ้นว่า "อัครจริย
อะไรอย่างนี้ พราหมณ์ สุนัขนี้มีประโยชน์อะไรสำหรับท่านหรือ ? ท่านทำการที่น่าติดยอย่างร้ายแรงนี้
ได้อย่างไร ?"

พราหมณ์ได้ฟังดังนั้น รู้สึกสงสัยอยู่ครัน ๆ แต่ก็ยังเดินต่อไปข้างหน้า และพบนักเลงคน
ที่ 3 สวนทางมาอีกเหมือนคนก่อน ๆ พอแลเห็นพราหมณ์ นักเลงคนนั้นก็ร้องขึ้นว่า

"พราหมณ์ ท่านนำสายัญญูปริต (ด้ายัญญูที่คล้องบนบ่าซ้ายพาดลงมาได้แขนขวา)
และสุนัขไปอย่างไรกัน ? ท่านเป็นนายพราหมณ์ใช้พราหมณ์เสียแล้วหรือ จึงออกไล่เนื้อด้วยสุนัข"

พราหมณ์ไม่รู้เท่า ก็แน่ใจว่า สัตว์นี้บูชาญีไม่ได้เสียแล้ว คงเป็นสุนัขแน่ ๆ เพราะคน
ทั้งหมดจะเห็นผิดไปได้อย่างไร? คิดแล้วก็ทิ้งแพะนั้นเสีย แล้วอาบน้ำกลับกลับบ้าน นักเลง
เหล่านั้นก็นำแพะไปฆ่ากินกันอย่างร่าเริง

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ผู้เชื่ออย่างมกมาย ไม่พิจารณาเหตุผลด้วยปัญญาเสียก่อน
ย่อมหม่นไปตามลมปากได้โดยง่าย

ภาคผนวก ข

- แบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทย
- แบบทดสอบความสามารถในการเขียนภาษาไทย
- แบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทย

แบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

1. ข้อสอบทั้งหมดมี 40 ข้อ เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก คือ ก ข ค และง
2. ให้นักเรียนพิจารณาดูแต่ละข้อ ถ้าเห็นว่าตัวเลือกใดเป็นคำตอบที่ถูกต้อง ให้กาเครื่องหมาย **X** ทับตัวเลือกนั้น ๆ ในกระดาษคำตอบ เช่น เลือก **ข** ก็ให้กาที่ **ข** ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
00		X		

3. ถ้านักเรียนเปลี่ยนใจไปเลือกตัวเลือกอื่น ให้กากับตัวเลือกที่ไม่เอาหลาย ๆ ครั้ง แล้วไปกาตัวเลือกที่ต้องการ เช่น เปลี่ยนคำตอบจาก **ข** เป็น **ง** ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
00		X		X

4. พยายามทำให้ดีที่สุด ข้อใดยากให้เว้นไว้ ทำข้อที่ง่าย ๆ ก่อน แล้วค่อยย้อนมาทำข้อที่ยากทีหลัง
5. ห้ามขีดเขียนเครื่องหมายหรือข้อความใด ๆ ลงในกระดาษคำตอบ
6. ข้อสอบฉบับนี้มีคะแนน 40 คะแนน ให้เวลาทำ 1 ชั่วโมง

ขอให้นักเรียนทุกคนโชคดี

- 1 "ผู้ที่รู้จักพอ แม้จะยากแค้นก็มีความสุขได้
ผู้ที่ไม่รู้จักพอแม้จะร่ำรวย มียศฐาบรรดาศักดิ์
ก็ยังไม่มีความสุข" ข้อความนี้เป็นคำกล่าวชนิดใด
ก สอน
ข ชักชวน
ค แนะนำ
ง ท้วงติง
- 2 นำสงสารดาวพระศุกร์นะเป็นลูกเลี้ยง
ก็แบบนี้แหละถูกไขก๊อทุกวัน คำที่
ขีดเส้นใต้ มีความหมายว่าอย่างไร
ก ดู
ข เชี่ยน
ค ไล่ไปที่อื่น
ง. คำว่าปรักปรำ
- 3 "นิตยสารฉบับนี้ ออกวางแผงทุกวันศุกร์ที่สอง
ของเดือน" คำที่ขีดเส้นใต้มีความหมายตรงกับ
ข้อใด
ก. ผลิต
ข จำหน่าย
ค. ส่งถึงร้าน
ง จัดวางหน้าร้าน
- 4 "พึงพาบใต้พุ่มพรว
สิ้นราวหลักโลกจะโยกเคลื่อน
แปลงทิศเปลี่ยนทางสะท้อนสะท้อน
หมุนเคลื่อนเหมือนทวนสวนตะวัน"
คำประพันธ์ท่อนี้บรรยายภาพของเหตุการณ์อะไร
ก ไฟป่า
ข พายุ
ค น้ำป่า
ง สงคราม
- 5 "มาจะกล่าวบทไป
ถึงกระบือฝูงใหญ่อนาถา
ถูกขังคอกแคบคับอับปรา
จนตายคาชาชินมานานแล้ว"
บทประพันธ์นี้บอกความรู้สึกอย่างไร
ก โกรธ
ข น้อยใจ
ค ลินหวัง
ง คับแค้นใจ
- 6 "พี่แหว ถ้าเราไม่ซื้อหวานเย็น แล้วเก็บ
สตางค์เอาไว้ก็วันจะพอให้น้ำสำรวย
ซื้อข้าวสารได้" ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด
ก โน้มน้าว
ข เสนอแนะ
ค ปรีกษาหารือ
ง วิพากษ์วิจารณ์

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 7 - 10

"เมื่อเรตกเป็นทาสทางวัฒนธรรมของตะวันตกมาถึงเพียงนี้แล้ว เราจะสกัดกันเรื่องเช่นนี้ไว้ได้อย่างไร หนทางเดียวคือช่วยกันแก้ไข คนที่ผิดไปแล้วก็ไม่ควรซ้ำเติมเขา แต่ต้องช่วยเขาให้ต่อสู้ชีวิตต่อไปได้และตัวคนทำผิดกับพวกเราก็คงจะช่วยกันแก้ไขที่ตัวเราเอง อย่าทำอะไรเยี่ยงเขา อีกอย่างก็ช่วยสอนน้อง ๆ ของเราให้รู้จักระงับอารมณ์ เอาชนะตัวเองให้ได้"

7 ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องใด

- ก การทำความดี
- ข การพัฒนาวัฒนธรรม
- ค การวางตนให้เหมาะสม
- ง การป้องกันและแก้ไขข้อบกพร่อง

9 ผู้กล่าวข้อความนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไร

- ก ขอคำแนะนำ
- ข ขอความร่วมมือ
- ค ขอร้องให้ทำตาม
- ง ขอความช่วยเหลือ

8 ถ้าทุกคนทำเยี่ยงเขาประเทศเราจะเป็นอย่างไร

- ก ถูกกลืนชาติ
- ข เสียชื่อเสียง
- ค ชนในชาติด้อยพัฒนา
- ง สูญเสียความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ

10 "ตกเป็นทาสทางวัฒนธรรม" หมายความว่าอย่างไร

- ก รับเอาวัฒนธรรมที่ดี ๆ มาใช้
- ข รับเอาวัฒนธรรมของเขามาใช้ทุกอย่าง
- ค รับเอาวัฒนธรรมที่เห็นว่าเหมาะสมมาใช้
- ง รับเอาวัฒนธรรมของเขามาใช้อย่างไตร่ตรอง

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 11 - 13

"นารีมีความสวยสามประการ
 สวยน้ำคำร่ำกล่าวขาน หวานหวานกับทุกคน
 สวยน้ำใจใสเย็นเช่นหยาดฝน
 สวยน้ำมือคือน้ำมนต์ รู้จักปรนนิบัติทั่วไป
 อัญกุลสตรีเหมือนดวงมณีมีค่า
 สวยเอยสวยสง่าหอมเอยหอมกว่าดอกไม้
 ฉันทรักบุปผา ฉันทนบุปผามาร้อยมาลัย
 ให้ทุกสตรีหอมคุณความดีมีสุขเอย"

11 จากข้อความ ข้อใดเป็นส่วนประกอบ

ความสวยของสตรี

ก มณี น้ำใจ น้ำคำ

ข น้ำคำ น้ำใจ น้ำมือ

ค น้ำมือ น้ำใจ น้ำมนต์

ง น้ำมนต์ น้ำมือ มณี

12 จากข้อความดังกล่าวเปรียบสตรีกับสิ่งใด

ก บุปผา

ข มาลัย

ค ดวงมณี

ง ความหอม

13. จากข้อความนี้ผู้เขียนกล่าวด้วยความรู้สึกใด

ก ยินดี

ข ชื่นชม

ค เติบโต

ง ยกย่อง

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 14 - 15

"แต่พ่อแม่สอนว่า ความจนไม่ใช่ของเลว ความจนเป็นเพียงโรคภัยชนิดหนึ่งที่รักษาให้หายได้ การรักษาคือความขยันหมั่นเพียร รู้จักราคาค่าของตัวเองไม่ตีราคาต่ำ ไม่ขายตัวให้แก่เงิน ใครเอาเงินมาพาดหัวเรา เราก็ตัดหน้ามันให้หายกลับไป ได้เงินมาต้องรู้จักค่าของมันว่าถ้ารวมมันเป็นก้อนโต ๆ ละก็ ซื้ออะไรได้หลายอย่าง ซื้อไหว ซื้อกราบของคนก็ได้"

14 ใจความสำคัญของข้อความนี้กล่าวถึง

เรื่องอะไร

ก ความจน

ข การรู้จักใช้เงิน

ค การรู้จักค่าของตน

ง ความขยันหมั่นเพียร

15 ข้อความที่ว่า "ใครเอาเงินมาพาดหัวเรา

เราก็ตัดหน้ามันให้หายกลับไป" แสดงว่า

ผู้พูดพูดด้วยอารมณ์อย่างไร

ก โกรธ

ข แค้น

ค สะใจ

ง เสียใจ

16 ข้อความนี้ผู้กล่าวต้องการให้ผู้อ่านมีลักษณะเช่นไร

ก รู้จักค่าของเงิน

ข รู้จักฐานะของตน

ค รู้จักต่อสู้อุปสรรคในชีวิต

ง รู้จักสร้างฐานะให้มั่นคง

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 17 - 19

"เภสัชกรหนุ่มคนหนึ่งมีความคิดก้าวหน้ามาตั้งแต่สมัยนักศึกษา พอเรียนจบจึงตั้งร้านขายยา ซึ่งขายเฉพาะยาดี ๆ ไม่ขายยากล่อมประสาท เช่น ยาม้า ยาขยันและยาบำรุงกำลังต่าง ๆ ชาวบ้านจึงมองว่าเขาเป็นคนประหลาด พวก他不ซื้อยาจากร้านของเขา จนทำให้เขาเกือบล้มละลายเลยต้องแก้ไขสถานการณ์ โดยการขายยาอันตรายที่ชาวบ้านนิยม"

17 การกระทำของเภสัชกรตรงกับสำนวนใด

- ก กบในกะลาครอบ
- ข เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง
- ค ตกกระได พลอยโจน
- ง เข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิ่วตาตาม

18 อะไรเป็นสาเหตุสำคัญของการเลิกล้ม

- อุดมการณ์ของเภสัชกร
- ก ความจน
- ข รายได้จากการขายยา
- ค ความนิยมซื้อยาของชาวบ้าน
- ง ไม่ซื้อยาจากร้านของเภสัชกรอย่างเดิม

19 สภาพชีวิตของชาวบ้านจะเป็นอย่างไรเมื่อเภสัชกร

- เลิกล้มอุดมการณ์
- ก มีชีวิตที่ดียิ่งขึ้น
- ข มีคุณภาพชีวิตต่ำ
- ค มาซื้อยาที่ร้านของเภสัชกรมากขึ้น
- ง ไม่ซื้อยาจากร้านของเภสัชกรอย่างเดิม

คำชี้แจง อ่านคำประพันธ์นี้แล้วตอบคำถามข้อ 20 - 23

"ถ้าคิดซื้อผลไม้มาได้ช้า
ส้ม ละมุด มังคุดนั้นเคียงมันแกว
ขนุนหอมกล้วยหอมทองล้วนของดี
ซื้อแตงโมถูกใจดีดีให้ฟัง

เชิญเลือกหามือให้เห็นอยู่เป็นแถว
แขวนเป็นแนวคือกล้วยไข่หวีใหญ่จ้ง
โน่นลั่นจีโน่นชมพู่ดูคับคั่ง
ดีดีดังแปะปั๊บคือสับปะรด"

20 จากบทประพันธ์นี้มีผลไม้กี่ชนิด

- ก 9 ชนิด
- ข 10 ชนิด
- ค 11 ชนิด
- ง 12 ชนิด

22 ผลไม้ชนิดใดก่อนซื้อต้องใช้นิ้วดีด

- ก ขนุน
- ข มังคุด
- ค มันแกว
- ง สับปะรด

21 คำประพันธ์นี้กล่าวในทำนองใด

- ก ชักชวน
- ข แนะนำ
- ค ตักเตือน
- ง ให้ข้อคิด

23 เหตุการณ์ดังกล่าวน่าจะเกิดในบริเวณใด

- ก ในบ้าน
- ข ริมหาด
- ค ในตลาด
- ง ในสวน

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 24 - 27

"เย็นวันหนึ่ง ขณะที่คุณจรรยาซึ่งระหว่างตั้งครรภ์กำลังอยู่บ้านคนเดียว ได้เกิดอาการเจ็บท้องขึ้นอย่างกระทันหัน คุณธงชัยเพื่อนบ้านจึงช่วยเรียกแท็กซี่แล้วนำส่งโรงพยาบาล ระหว่างทางของพวกเขาก็ต้องเผชิญกับสภาพการจราจรที่ติดขัดมาก พอถึงคุณศรารามขับมอเตอร์ไซด์ผ่านมา จึงอาสาพาทางโดยโบกมือให้รถที่แล่นสวนมาช่วยหลบ แต่ไม่นานนักการจราจรกลับสาหัสขึ้นอีก สิบเอกลยอดรักคนขับแท็กซี่ให้คุณศรารามติดต่อกับ จ ส 100 เพื่อขอความช่วยเหลือ เมื่อคุณนุสบาเจ้าหน้าที่ จ ส 100 ได้รับแจ้งจึงรีบวิทยุถึงพันโทยุทธพิชัยและคุณศิริลักษณ์ ซึ่งกำลังบินสำรวจเส้นทางจราจรอยู่บนเฮลิคอปเตอร์พร้อมกับแจ้งให้แท็กซี่พาคนเจ็บไปยังสนามฟุตบอลโรงเรียนปทุมคงคา จากนั้นพันโทยุทธพิชัยก็นำเฮลิคอปเตอร์ร่อนลงรับตัวคุณจรรยาไปส่งที่โรงพยาบาล ดำรวจและไม่กี่นาทีต่อมาคุณจรรยาก็คลอดบุตรสาวด้วยความปลอดภัย เป็นที่ปลาบปลื้มและโล่งใจของทุกคน"

24 ควรตั้งชื่อเรื่องนี้ว่าอย่างไร

- ก การช่วยเหลือ
- ข การจราจรติดขัด
- ค ก่อนจะล้มตายโลก
- ง น้ำใจของเพื่อนมนุษย์

26 เรื่องนี้กล่าวในลักษณะใด

- ก แนะนำ
- ข ชักชวน
- ค บอกกล่าว
- ง แสดงความคิดเห็น

25 ผู้เขียนเรื่องนี้มีจุดประสงค์อย่างไร

- ก ชี้ให้เห็นสภาพการจราจร
- ข ชี้ให้เห็นถึงความรักน้ำใจ
- ค ชี้ให้เห็นถึงความปลอดภัย
- ง ให้ความเห็นความทันสมัยของการสื่อสาร

27 เมื่ออ่านเรื่องนี้แล้วมีความรู้สึกอย่างไร

- ก ดีใจ
- ข โล่งใจ
- ค ชื่นชม
- ง ห่วงใย

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามหน้า 28 - 30

"มีการคำนวณกันว่าทุก ๆ หนึ่งนาที่ ในป่าเมืองร้อนประมาณ 250 ไร่ จะถูกทำลาย มีสัตว์และพืชเป็นร้อยเป็นพันถูกทำลาย ซึ่งสัตว์และพืชเหล่านั้น อาจมีประโยชน์ต่อคนอย่างมาก โดยที่เราไม่รู้ตัวและเป็นไปได้ว่า ทุกๆ ครึ่งชั่วโมง มีสัตว์และพืชอย่างน้อย หนึ่งชนิดสูญพันธุ์ไป ถ้าไม่ช่วยกันอนุรักษ์เสียแต่วันนี้ วันหน้าอาจจะสายเกินไปก็ได้"

28 พืชและสัตว์สูญพันธุ์ไปเพราะเหตุใด

ก โรคภัยร้ายแรง

ข ป่าถูกทำลาย

ค ภัยจากธรรมชาติ

ง การสร้างสมดุลทางธรรมชาติ

29 ผู้กล่าวบทความนี้มีจุดประสงค์อย่างไร

ก ท้าวดัง

ข ชักชวน

ค แนะนำ

ง ตักเตือน

30 คำว่า "สายเกินไป" ในข้อความนี้หมายความว่าอย่างไร

ก ช้าเกินไป

ข แก้ไขไม่ได้

ค ได้รับผลเสียหาย

ง ไม่ทันต่อเหตุการณ์

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 31 - 32

"เธอเกิดมามีมือ แต่เป็นมือที่คอยทำลาย ฉันเกิดมามีใบ ที่จะคอยให้ความร่วมมือ เธอเกิดมามีตา แต่เธอกลับมองไม่เห็นว่ามันจำเป็นต่อเธอ และเธอก็จำเป็นต่อฉัน เราอยู่บนดาว บนดิน เดียวกันเพื่อความสมดุล"

31 เธอกับฉัน ในที่นี้หมายถึงอะไร

ก คนกับสัตว์

ข คนกับต้นไม้

ค คนกับคน

ง. ต้นไม้กับต้นไม้

32 การกระทำของเธอและฉันตรงกับสำนวนว่าอย่างไร

ก น้ำลดตอผุด

ข น้ำใสใจจริง

ค น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า

ง น้ำมาปลากินมด น้ำลดมดกินปลา

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 33 - 34

มลภาวะคือสภาพที่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นอันตรายต่อระบบนิเวศน์ต่อสิ่งมีชีวิต ภาวะที่เป็นพิษนี้มีสาเหตุจากปัจจัยหลายประการซึ่งบางครั้งก็ซับซ้อนและเกี่ยวเนื่องเป็นลูกโซ่ การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรม การใช้สารเคมีนานาชนิด ส่งผลให้เกิดการเน่าเสียของดิน และ แหล่งน้ำ คำนวณที่เกิดจากการเผาไหม้ มีผลทำให้อากาศเป็นพิษที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม และ สุขภาพอนามัยของมนุษย์

33 ข้อใดไม่ใช่สาเหตุของมลภาวะ

- ก การเผาไหม้
- ข อากาศเป็นพิษ
- ค การใช้สารเคมีนานาชนิด
- ง การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรม

34 ผู้เขียนข้อความนี้มีความต้องการอย่างไร

- ก แนะนำการรักษาสภาพแวดล้อม
- ข ชี้ให้เห็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น
- ค ชี้ให้เห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม
- ง ให้หลีกเลี่ยงจากสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง อ่านบทเพลงนี้แล้วตอบคำถามข้อ 35 - 37

"เมตตามหาหมงคล แด่สาธุชน ศิษย์หลวงพ่อคุณ หลังไหลกันมาทำบุญ พรหลวงพ่อคุณ ขอให้รวย ให้รวยรับแจกวัตถุมงคล แล้วประพรมน้ำมนต์สาธุชนพระช่วย เดินสายปลอดภัยไปได้สวย คำขयर่ำรวยดังถูกหวยเบอร์ใหญ่ เพียง หลวงพ่อคุณช่วยคุ้ม ช่วยคุม อุ้มเอาไปแช่น้ำมนต์ ลูกศิษย์ลูกหา ก็มีทั้งรัฐมนตรี ส.ส. ก็มากมาย ขอพรกันไม่ขาดสาย หลวงพ่อบอกได้นาย รุ่งเรืองให้มิ่ง นักมวย นักเลง นักเล่น ดาราดวงเด่นศรัทธาจนน่าทึ่ง หลวงพ่อคุณรุ่งเรืองให้มิ่ง ก็แล้วแต่ พวกมึงจะนึกถึงชั่วดี ชั่วดีอยู่ในกะโหลก มาเขกโป๊ก ๆ จำไว้ให้ดี"

35 บทเพลงนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไร

- ก ชักชวน
- ข ให้แ้งคิด
- ค ตักเตือน
- ง ให้กำลังใจ

36 ผู้เขียนบทเพลงนี้ต้องการให้ผู้ฟังประพฤติตนอย่างไร

- ก ฟังตนเอง
- ข เชื่อคำรำลือ
- ค ทำตามอย่างเขา
- ง รอการช่วยเหลือ

37 บทเพลงนี้กล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ

- ก การทำบุญ
- ข การไหว้พระ
- ค ศรัทธาของคน
- ง การกระทำของคน

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 38 - 40

"สื่อที่มีอำนาจในการทะลุทะลวงนำข่าวสารถึงประชาชนได้กว้างขวางที่สุดในเมืองไทย คือ สื่อวิทยุเพราะถึงไม่ใช่ไฟฟ้าก็สามารถใช้แทนได้ นวัตกรรมไปไหนมาไหนสะดวก

ทุกวันนี้สื่อวิทยุมีการพัฒนาไปมาก ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อวิทยุได้รวดเร็วทันทั่วทั้ง การแข่งขันของสื่อวิทยุเข้มข้นดี มีผู้สื่อข่าวประจำสำนักตัวเอง มีรายการปิกนิกะ มีการแข่งขัน เกมส์และสิ่งละอันพันละน้อย สารพัดรูปแบบ เพื่อดึงผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายของตัวเองไว้ให้ได้"

38 ข้อใดไม่ใช่การพัฒนาของสื่อวิทยุในข้อความ
ที่กล่าวถึง	39 ที่กล่าวว่า "สื่อวิทยุมีอำนาจ" หมายความว่า
อย่างไร
ก มีผู้สื่อข่าวประจำ	ก ประชาชนนิยมฟัง
ข แข่งขันกันทำงาน	ข ผู้สื่อข่าวรายงานดี
ค มีรายการหลายประเภท	ค มีรายการมากมาย
ง ดึงดูดกลุ่มเป้าหมายตัวเองไว้ให้ได้	ง เข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึง

40 คำว่า "เข้มข้น" หมายความว่าอย่างไร

- ก ดูเลอย่างดี
- ข มีรายการมาก
- ค ปรับปรุงให้ดีขึ้น
- ง ทันสมัยและรวดเร็ว

แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน วิชาภาษาไทย

คำชี้แจง

- 1 ให้นักเรียนอ่านคำประพันธ์ข้างล่างนี้ แล้วจับใจความสำคัญเพื่อนำมาเรียงความตามข้อเท็จจริง โดยให้ความยาวประมาณ 10 บรรทัด ใช้เวลา 30 นาที
- 2 ตั้งชื่อเรื่องให้สัมพันธ์กับเรื่องที่เขียน
- 3 เกณฑ์การพิจารณา จะพิจารณาความสามารถของนักเรียนในการเสนอเรื่อง การลำดับความ การขยายความ การรักษารูปแบบการเขียนและการใช้ภาษาสื่อความหมาย

ยาพอกนี้	เรียกว่า	ยาขยัน
พอกินพลัน	ความง่วง	จะหายสิ้น
ทำงานได้	ตลอดเวลา	ถ้าได้กิน
ความเหน็ดเหนื่อย	หายสิ้น	โดยฉบับพลัน
แต่พอกยา	หมดฤทธิ์	คิดดูเถิด
ความง่วง	ก็จะเกิด	กะทันหัน
จะอ่อนเพลีย	หมดกำลัง	ฉบับพลัน
จึงขบรถ	ชนกัน	จนคนตาย
ยาขยัน	บางทีเรียก	ว่าม้าขาว
อย่าไปหลง	มัวเมา	มันเข้าได้
หากเราติด	ชีวิต	ต้องอดตาย
อันตราย	รู้ทัน	ทุกผู้คน

แบบทดสอบความสามารถในการเขียน

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนเขียนเรื่องจากประสบการณ์ โดยกำหนดให้มีความยาว 10 บรรทัด ใช้เวลา 30 นาที
2. ตั้งชื่อเรื่องให้สัมพันธ์กับเรื่องที่เขียน
3. เกณฑ์การพิจารณา จะพิจารณาความสามารถของนักเรียนในการเสนอเรื่อง การลำดับความ การขยายความ การรักษารูปแบบการเขียนและการใช้ภาษาสื่อความหมาย

แบบทดสอบความสามารถในการเขียน

คำชี้แจง

- 1 ให้นักเรียนดูภาพนี้แล้วเขียนเรื่องโดยใช้จินตนาการ ให้มีความยาวประมาณ 15 บรรทัด
ใช้เวลา 45 นาที
- 2 ตั้งชื่อเรื่องให้สัมพันธ์กับเรื่องที่เขียน
- 3 เกณฑ์ในการพิจารณา จะพิจารณาความสามารถของนักเรียนในการเสนอเรื่อง การลำดับ
ความ การขยายความ การรักษารูปแบบการเขียนและการใช้ภาษาสื่อความหมาย

แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

คำชี้แจง

1 แบบสอบถามนี้ถามเกี่ยวกับการกระทำของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ขอให้
นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดและพิจารณาว่า ข้อความแต่ละข้อตรงกับการกระทำของ
นักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่องนั้น ๆ เพียงช่องเดียว

2 การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ไม่มีผลต่อคะแนนการเรียนของนักเรียนแต่ประการใด
นักเรียนมีอิสระในการตอบอย่างเต็มที่ คำตอบของนักเรียนจะมีประโยชน์และมีคุณค่ามากที่สุด
ก็ต่อเมื่อนักเรียนตอบตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

3 ขอให้นักเรียนทำแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อ

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อยที่สุด	น้อย
0	ข้าพเจ้าพยายามทำงานในวิชาภาษาไทยที่ครูมอบหมายให้ดีที่สุด	.	/	.		
00	ข้าพเจ้ามักจะส่งการบ้านวิชาภาษาไทยช้ากว่าเวลาที่ครูกำหนด			.		/

แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อยที่สุด	น้อย
1	ข้าพเจ้ายินดีร่วมกิจกรรมในช่วงโมงภาษาไทยเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ..					
2	ข้าพเจ้าคอยฟังสัญญาณหมดเวลาเสมอเมื่อครูให้ทำกิจกรรม					
3	ข้าพเจ้ามักเข้าห้องช้ากว่าปกติเพราะกิจกรรมวิชาภาษาไทยไม่สนุกสนาน					
4	ข้าพเจ้าพยายามหลบหน้าเมื่อครูเรียกให้ตอบคำถาม					
5	เมื่อมีการจัดงานวันสุนทรภู่ ข้าพเจ้าจะเข้าร่วมทำกิจกรรมที่ครูให้ทำ					
6	เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานโดยแบ่งกลุ่ม ข้าพเจ้าไม่อยากร่วมทำงานกับเพื่อน					
7	ข้าพเจ้าต้องฝึกฝนตนเองในด้านภาษาไทยให้ดีขึ้น แม้ว่าจะจบจากโรงเรียนไปแล้ว					
8	ถ้าเป็นไปได้ข้าพเจ้าอยากให้ลดเวลาเรียนวิชาภาษาไทย เพราะไม่มีความสำคัญต่อการใช้ในชีวิตประจำวัน					
9	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนวิชาภาษาไทยเพราะเป็นวิชาที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน					
10	ความรู้ด้านภาษาไทยไม่ส่งผลให้การเรียนวิชาอื่น ๆ ดีขึ้น ข้าพเจ้าต้องทนเรียนทั้งที่ไม่อยากเรียน					

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อยที่สุด	น้อย
11	ข้าพเจ้าคิดว่าวิชาภาษาไทยมีประโยชน์เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น					
12	ข้าพเจ้าเรียนวิชาภาษาไทยอย่างตั้งใจเพราะวิชาภาษาไทยเป็นแนวทางในการเรียนวิชาอื่น ๆ					
13	ข้าพเจ้าเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อให้สอบผ่านเท่านั้น					
14	ข้าพเจ้ามักจะส่งการบ้านวิชาภาษาไทยช้ากว่าเวลาที่ครูกำหนด					
15	ข้าพเจ้าพยายามทำงานในวิชาภาษาไทยที่ครูมอบหมายให้ดีที่สุด					
16	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจเกี่ยวกับการเรียนภาษาไทยจะถามครูทันที					
17	เมื่อได้รับมอบหมายให้อภิปรายประเด็นต่าง ๆ ข้าพเจ้าจะศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี					
18	เมื่อได้รับคำติในงานที่มอบหมาย ข้าพเจ้าจะรีบนำไปปรับปรุงแก้ไขทันที					
19	ข้าพเจ้าจะรีบทำการบ้านวิชาภาษาไทยตามที่ครูสั่งโดยไม่ต้องให้ใครตักเตือน					
20	ข้าพเจ้ามักจะนำการบ้านวิชาอื่น ๆ มาทำในชั่วโมงเรียนวิชาภาษาไทย					

ภาคผนวก ค

- คุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย
- คุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย
- คุณภาพแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย
- คะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยหลังการทดลอง
เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม
- คะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทยหลังการทดลอง
เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

คุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย

ตาราง 9 แสดงความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน
จำนวน 40 ข้อ

ข้อที่	P _H	P _L	p	r		ข้อที่	P _H	P _L	p	r
1	81	62	72	23		21	85	48	68	41
2	85	48	68	41		22	96	41	73	66
3	92	51	74	51		23	74	30	52	44
4	88	37	64	54		24	92	48	72	53
5	81	41	62	42		25	81	33	58	49
6	92	52	74	51		26	85	33	60	53
7	85	33	60	52		27	74	30	52	44
8	96	51	77	60		28	88	66	78	30
9	88	44	68	49		29	62	41	52	21
10	81	62	73	21		30	85	37	62	50
11	77	30	54	47		31	92	41	69	58
12	92	44	71	56		32	85	41	64	47
13	88	37	64	54		33	59	26	42	34
14	70	15	41	56		34	62	22	41	41
15	59	33	46	27		35	77	30	54	47
16	37	15	25	28		36	85	37	62	50
17	81	33	58	49		37	62	15	37	50
18	81	44	63	40		38	44	24	33	25
19	81	44	63	40		39	81	30	56	51
20	96	41	73	66		40	48	26	37	24

ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านทั้งฉบับเท่ากับ 0.81

คุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย

ตาราง 10 แสดงค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย

คนที่	X	Y	X ²	Y ²	XY	คนที่	X	Y	X ²	Y ²	XY
1	46	46	2116	2116	2116	22	39	39	1521	1521	1521
2	36	33	1296	1089	1188	23	41	43	1681	1849	1763
3	54	53	2916	2809	2826	24	45	42	2025	1764	1890
4	28	26	784	676	728	25	55	54	3025	2916	2970
5	53	53	2809	2809	2809	26	23	22	529	484	506
6	48	48	2304	2304	2304	27	35	33	1225	1089	1155
7	41	44	1681	1936	1804	28	32	35	1024	1225	1120
8	43	39	1849	1521	1677	29	36	38	1296	1444	1368
9	46	43	2116	1849	1978	30	37	40	1369	1600	1480
10	30	33	900	1089	990	31	25	29	625	841	725
11	35	36	1225	1296	1260	32	37	39	1369	1521	1443
12	43	48	1849	2304	2064	33	40	41	1600	1681	1640
13	52	51	2704	2601	2652	34	35	34	1225	1156	1190
14	33	33	1089	1089	1089	35	30	31	900	961	930
15	47	49	2209	2401	2303	36	35	32	1225	1024	1120
16	39	40	1529	1600	1560	37	32	30	1024	900	960
17	29	39	841	1089	957	38	27	25	729	625	675
18	46	43	2116	1849	1978	39	24	27	576	729	648
19	42	40	1764	1600	1680	40	30	28	900	784	840
20	52	53	2704	2809	2756						
21	29	32	841	1024	928		1562	1569	62935	62935	62619

ความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทยของผู้ตรวจ 2 คน เท่ากับ 96

ตาราง 11 แสดงความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน

เลขที่	คะแนนสอบ ครั้งแรก X	คะแนนสอบ ครั้งที่สอง Y	X ²	Y ²	XY
1	46	45 50	2116	2070 50	2093
2	34 50	39 50	1190 25	1560 25	1362 75
3	53 50	53 50	2862 25	2862 25	2862 25
4	27	26 50	729	702 25	715 50
5	53	54	2809	2916	2862
6	48	45 50	2304	2070 25	2184
7	42 50	44 50	1806 25	1980 25	1891 25
8	41	51 50	1681	2652 25	2111 5
9	44 50	42 50	1980 25	1806 25	1891 25
10	31 50	36	992 25	1296	1134
11	35 50	44 50	1620 25	1980 25	1579 75
12	45 50	52	2070 25	2704	2366
13	51 50	53	2652 25	2809	2129 50
14	33	33 50	1089	1122 25	1105 50
15	48	47 50	2304	2256 25	2280
16	39 50	40	1560 25	1600	1580
17	44 50	48	1980 25	2304	2136
18	41	43 50	1681	1892 25	1783 50
19	52 50	52 50	2756 25	2756 25	2756 25
20	30 50	30 50	930 25	930 25	930 25
21	39	39 50	1521	1560 25	1540 50

ตาราง 11 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนสอบ. ครั้งแรก X	คะแนนสอบ ครั้งที่สอง Y	X ²	Y ²	XY
22	42	43.50	1764	1892.25	1827
23	43.50	43.50	1922.25	1982.25	1982.25
24	54.50	54.50	2970.25	2970.25	2970.25
25	22.50	20.50	506.25	420.25	460.25
26	34	35.50	1156	1260.25	1207
27	33.50	33.50	1122.25	1122.25	1122.25
28	37	36.50	1369	1332.25	1350.50
29	38.50	40	1482.25	1600	1540
30	27	22	729	484	594
31	38	35	1444	1225	1330
32	40.50	37	1640.25	1369	1498.50
33	34.50	36.50	1190.25	1332.25	1259.25
34	30.50	28	930.25	784	854
35	33.50	37	1122.25	1369	1239.50
36	31	33.50	961	1122.25	1038.50
37	25.50	27.50	650.25	756.25	701.25
38	29	30	841	900	870
39	31.50	29.50	992.25	841	929.25
	1478	1534.50	59882.50	63372.25	60801.75

ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนทั้งฉบับเท่ากับ 0.78

คุณภาพแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2	
1	4.04	0.62	2.92	0.83	4.86
2	4.48	0.67	2.60	1.50	6.48
3	4.68	0.31	2.84	1.56	4.27
4	4.72	0.29	3.32	1.98	3.41
5	3.88	1.61	2.64	1.24	3.26
6	4.76	0.27	3.16	1.02	5.51
7	4.20	0.67	2.88	1.78	4.25
8	4.60	1.00	3.24	1.02	4.85
9	4.32	0.89	3.20	1.46	3.61
10	4.20	1.50	2.88	1.86	3.56
11	4.28	0.88	3.28	0.71	5.71
12	4.28	0.88	3.28	0.71	5.71
13	3.84	1.81	2.76	2.19	2.76
14	4.36	0.49	2.80	1.54	5.57
15	4.32	0.64	2.80	1.58	3.04
16	3.48	0.76	2.28	2.96	3.15
17	3.68	0.89	3.00	1.67	2.12
18	4.04	0.71	3.28	1.13	2.81
19	4.80	0.17	3.04	1.46	7.04
20	4.84	0.14	3.08	1.83	5.00

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

ตาราง 13 แสดงคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยหลังการทดลอง

การสอน	ระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทย		
	b ₁	b ₂	b ₃
a ₁	23	31	33
	28	27	28
	24	30	30
	25	22	27
	28	27	27
	28	26	30
	23	22	26
	25	26	28
	26	25	35
	25	25	23
a ₂	23	25	26
	22	23	30
	25	24	23
	20	25	25
	17	21	22
	15	24	25
	23	27	28
	22	19	21
	19	22	27
	21	23	26

ตาราง 14 แสดงคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทยหลังการทดลอง

การสอน	ระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทย		
	b ₁	b ₂	b ₃
a ₁	67	74	99
	86	96	96
	80	83	103
	73	104	102
	69	85	97
	76	81	107
	88	92	104
	83	104	99
	79	96	86
	91	100	100
a ₂	46	90	79
	51	62	79
	65	73	80
	49	79	80
	41	81	92
	51	51	95
	54	67	82
	65	63	86
	48	80	97
	65	86	101

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการสอน

1 ผศ สุมานัน รุ่งเรืองธรรม	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2 อาจารย์ขจรศรี ชาทิกานนท์	โรงเรียนสาธิตประสานมิตร
3 อาจารย์พรทิพย์ เหลืองวิสัย	โรงเรียนท่ามะขามวิทยา

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย

1 ผศ จันทิมา พรหมโชติกุล	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2 อาจารย์ขจรศรี ชาทิกานนท์	โรงเรียนสาธิตประสานมิตร
3 อาจารย์พิสมัย ชุ่มจิตร	โรงเรียนวัดบวรมงคล

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทย

1 รศ อัจฉรา สุขารมณ์	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2 รศ พวงรัตน์ ทวีรัตน์	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3 รศ ดร อรพินท์ ชูชม	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

กรรมการตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย

1 อาจารย์โสภนา แจ่มยวง	โรงเรียนท่ามะขามวิทยา
2 อาจารย์น้ำเพชร จำปาทอง	โรงเรียนวัดดอนตูม

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวโสภณา แจ่มยวง

เกิด วันที่ 20 เดือนเมษายน พุทธศักราช 2506

สถานที่เกิด อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 41 หมู่ 4 ตำบลนางแก้ว อำเภอโพธาราม
จังหวัดราชบุรี 70120

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 5

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนท่ามะขามวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120

ประวัติการศึกษา

พ ศ 2524	ม ศ 5	จากโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดราชบุรี
พ ศ 2526	ป กศ สูง	จากวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง
		วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทภาษาอังกฤษ
พ ศ 2529	ศษ บ	จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
		วิชาเอกภาษาไทย
พ ศ 2538	กศ ม	จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
		วิชาเอกการมัธยมศึกษา (กลุ่มการสอนภาษาไทย)